Grundlegende Weisheit

Von Nagarjuna

Name des Texts

༄༅། །རྒྱ་གར་སྐད་དུ། པྲ་ཛྙཱ་ནཱ་མ་མཱུ་ལ་མ་དྷྱ་མ་ཀ་ཀཱ་རི་ཀ། བོད་སྐད་དུ།

Auf Sanskrit: *prājña-nama-mūla-madhyamaka-kārikā*

དབུ་མ་རྩ་བའི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ཤེས་རབ་ཅེས་བྱ།

Auf Tibetisch: *dbu-ma rtsa-ba'i tshig-le'ur byas-pa shes-rab ces-bya-ba*

(Auf Deutsch: Grundlegende Verse des mittleren Weges, die Weisheit genannt werden)

Lobpreis des tibetischen Übersetzers

འཇམ་དཔལ་གཞོན་ནུར་གྱུར་པ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །

Ich verneige mich vor dem jugendlichen Manjushri.

Nagarjunas Lobpreis

གང་གིས་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་། །
འགག་པ་མེད་པ་སྐྱེ་མེད་པ། །
ཆད་པ་མེད་པ་རྟག་མེད་པ། །
འོང་བ་མེད་པ་འགྲོ་མེད་པ། །
ཐ་དད་དོན་མིན་དོན་གཅིག་མིན། །
སྤྲོས་པ་ཉེར་ཞི་ཞི་བསྟན་པ། །
རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་སྨྲ་རྣམས་ཀྱི། །
དམ་པ་དེ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །
Was in Abhängigkeit entsteht,
ist ohne Beendigung und ohne Entstehen,
ohne Auslöschung, ohne Beständigkeit,
ohne Kommen, ohne Gehen,
ohne Verschiedenheit, ohne Identität,
friedvoll und frei von Fabrikation —
vor dem vollkommenen Buddha, der all das lehrte,
vor dem Unübertroffenen verneige ich mich.

1. Kapitel —Untersuchung der Bedingungen

1.1
བདག་ལས་མ་ཡིན་གཞན་ལས་མིན། །
གཉིས་ལས་མ་ཡིན་རྒྱུ་མེད་མིན། །

དངོས་པོ་གང་དག་གང་ན་ཡང་། །
སྐྱེ་བ་ནམ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན། །
Weder aus sich selbst noch aus
etwas anderem, noch aus beidem,
noch ohne Ursache sind jemals irgendwo
irgendwelche Dinge entstanden.

1.2
རྐྱེན་རྣམ་བཞི་སྟེ་རྒྱུ་དང་ནི། །
དམིགས་པ་དང་ནི་དེ་མ་ཐག། །
བདག་པོ་ཡང་ནི་དེ་བཞིན་ཏེ། །
རྐྱེན་ལྔ་པ་ནི་ཡོད་མ་ཡིན། །
Es gibt vier Bedingungen: (1) ursächliche,
(2) betrachtete, (3) unmittelbar vorhergehende
und (4) befähigende Bedingung.
Eine fünfte Bedingung gibt es nicht.

1.3
དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནི། །
རྐྱེན་ལ་སོགས་ལ་ཡོད་མ་ཡིན། །
བདག་གི་དངོས་པོ་ཡོད་མིན་ན། །
གཞན་དངོས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །
Es gibt keine Eigennatur[1] der Wesenheiten
in den Bedingungen und dergleichen.
Existiert die eigene Wesenheit nicht,
gibt es auch die Wesenheit von etwas anderem nicht.

1.4
བྱ་བ་རྐྱེན་དང་ལྡན་པ་མེད། །
རྐྱེན་དང་མི་ལྡན་བྱ་བ་མེད། །
བྱ་བ་རྐྱེན་དང་མི་ལྡན་མིན། །
བྱ་བ་ལྡན་ཡོད་འོན་ཏེ་ན། །
Handlungen haben keine Bedingungen.
Es gibt keine Handlungen, die keine Bedingungen haben.
Bedingungen existieren weder ohne Handlungen
noch mit Handlungen.

---

[1] (Skt. svabhāva, Tib. rang bzhin)

1.5
འདི་དག་ལ་བརྟེན་སྐྱེ་བས་ན།
དེ་ཕྱིར་འདི་དག་རྐྱེན་ཅེས་གྲག།
ཇི་སྲིད་མི་སྐྱེ་དེ་སྲིད་དུ། །
འདི་དག་རྐྱེན་མིན་ཇི་ལྟར་མིན། །
Da etwas in Abhängigkeit aus ihnen entsteht,
werden sie „Bedingungen“ genannt.
Warum sind sie, solange nichts aus ihnen entsteht,
keine Nicht-Bedingungen?

1.6
མེད་དམ་ཡོད་པའི་དོན་ལ་ཡང་། །
རྐྱེན་ནི་རུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། །
མེད་ན་གང་གི་རྐྱེན་དུ་འགྱུར། །
ཡོད་ན་རྐྱེན་གྱིས་ཅི་ཞིག་བྱ། །
Weder für ein Objekt, das existiert,
noch für eins, das nicht existiert, sind Bedingungen möglich.
Wenn etwas nicht existiert, wessen Bedingungen sind es dann?
Wenn etwas existiert, wozu braucht es Bedingungen?

1.7
གང་ཚེ་ཆོས་ནི་ཡོད་པ་དང་། །
མེད་དང་ཡོད་མེད་མི་འགྲུབ་པ། །
ཇི་ལྟར་སྒྲུབ་བྱེད་རྒྱུ་ཞེས་བྱ། །
དེ་ལྟ་ཡིན་ན་མི་རིགས་སོ། །
Wenn sich nicht nachweisen lässt, dass die Phänomene
existieren, nicht existieren und sowohl existieren als auch nicht
existieren, wie kann man behaupten, dass es Ursachen für
die Existenz eines Phänomens gibt? Das ergibt keinen Sinn.

1.8
ཡོད་པའི་ཆོས་འདི་དམིགས་པ་ནི། །
མེད་པ་ཁོ་ན་ཉེ་བར་བསྟན། །
ཅི་སྟེ་ཆོས་ནི་དམིགས་མེད་ན། །
དམིགས་པ་ཡོད་པར་ག་ལ་འགྱུར། །
Es wird eindringlich gelehrt, dass ein existierendes Phänomen

kein zu betrachtendes Objekt hat.
Wenn aber die Phänomene kein zu betrachtendes Objekt haben,
wie kann es dann eine zu betrachtende [Bedingung] geben?

1.9
ཆོས་རྣམས་སྐྱེས་པ་མ་ཡིན་ན། །
འགག་པ་འཐད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །
དེ་ཕྱིར་དེ་མ་ཐག་མི་རིགས། །
འགགས་ན་རྐྱེན་ཡང་གང་ཞིག་ཡིན། །
Da die Phänomene nicht entstanden sind,
ist ihr Vergehen nicht zu vertreten.
Deshalb macht eine unmittelbar vorhergehende [Bedingung] keinen Sinn.
Ist etwas vergangen, wie kann es dann eine Bedingung sein?

1.10
དངོས་པོ་རང་བཞིན་མེད་རྣམས་ཀྱི། །
ཡོད་པ་གང་ཕྱིར་ཡོད་མིན་ན། །
འདི་ཡོད་པས་ན་འདི་འབྱུང་ཞེས། །
བྱ་བ་འདི་ནི་འཐད་མ་ཡིན། །
Da die Dinge keine Eigennatur haben,
macht die Aussage
„Wenn dies existiert, entsteht das“
keinen Sinn.

1.11
རྐྱེན་རྣམས་སོ་སོ་འདུས་པ་ལ། །
འབྲས་བུ་དེ་ནི་མེད་པ་ཉིད། །
རྐྱེན་རྣམས་ལ་ནི་གང་མེད་པ། །
དེ་ནི་རྐྱེན་ལས་ཇི་ལྟར་སྐྱེ།
Ein Resultat existiert weder in den einzelnen
noch in den zusammenkommenden Bedingungen.
Wie könnte etwas, das sich nicht in den Bedingungen befindet,
aus den Bedingungen entstehen?

1.12
ཅི་སྟེ་དེ་ནི་མེད་པར་ཡང་། །
རྐྱེན་དེ་དག་ལས་སྐྱེ་འགྱུར་ན། །

རྐྱེན་མ་ཡིན་པ་དག་ལས་ཀྱང་། །
ཅི་ཡི་ཕྱིར་ན་སྐྱེ་མི་འགྱུར། །
Entsteht es allerdings aus diesen Bedingungen,
ohne dort anwesend zu sein,
warum entsteht es dann nicht auch aus etwas,
das keine Bedingung ist?

1.13
འབྲས་བུ་རྐྱེན་གྱི་རང་བཞིན་ན། །
རྐྱེན་རྣམས་བདག་གི་རང་འབཞིན་མིན། །
བདག་དངོས་མིན་ལས་འབྲས་བུ་གང་། །
དེ་ནི་ཇི་ལྟར་རྐྱེན་རང་བཞིན། །
Hätten die Resultate die Eigennatur der Bedingungen,
hätten die Bedingungen nicht ihre eigene Natur.
Wie könnte ein Resultat, das keine eigene Wesenheit hat,
die Eigennatur der Bedingungen haben?

1.14
དེ་ཕྱིར་རྐྱེན་གྱི་རང་བཞིན་མིན། །
རྐྱེན་མིན་རང་བཞིན་འབྲས་བུ་ནི། །
ཡོད་མིན་འབྲས་བུ་མེད་པས་ན། །
རྐྱེན་མིན་རྐྱེན་དུ་ག་ལ་འགྱུར། །
Darum haben die Resultate weder die Eigennatur
der Bedingungen noch die der Nicht-Bedingungen.
Existieren solche Resultate nicht,
wie könnte es Bedingungen und Nicht-Bedingungen geben?

རྐྱེན་བརྟག་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་དང་པོའོ།། །།
Das war das erste Kapitel — die Untersuchung der Bedingungen.

2. Kapitel — Untersuchung des Kommens und Gehens

2.1
རེ་ཞིག་སོང་ལ་མི་འགྲོ་སྟེ། །
མ་སོང་བ་ལའང་འགྲོ་བ་མིན། །
སོང་དང་མ་སོང་མ་གཏོགས་པར། །

བགོམ་པ་ཤེས་པར་མི་འགྱུར་རོ། །
Es gibt kein Gehen, wo man gegangen ist.
Auch gibt es kein Gehen, wo man [noch] nicht gegangen ist.
Abgesehen davon, wo man gegangen ist und wo man
[noch] nicht gegangen ist, ist ein Begehen nicht zu erkennen.

2.2
གང་ན་གཡོ་བ་དེ་ན་འགྲོ། །
དེ་ཡང་གང་གི་བགོམ་པ་ལ། །
གཡོ་བ་སོང་མིན་མ་སོང་མིན། །
དེ་ཕྱིར་བགོམ་ལ་འགྲོ་བ་ཡོད། །
(Einwand:) Wo es Bewegung[2] gibt, gibt es das Gehen.
Wo das Begehen ist, gibt es Bewegung, aber es gibt [dies] weder dort,
wo man gegangen ist, noch dort, wo man [noch] nicht gegangen ist.
Deshalb ist das Gehen in dem, was begangen wird.

2.3
བགོམ་ལ་འགྲོ་བ་ཡིན་པར་ནི། །
ཇི་ལྟ་བུར་ན་འཐད་པར་འགྱུར། །
གང་ཚེ་འགྲོ་བ་མེད་པ་ཡི། །
བགོམ་པ་འཐད་པ་མེད་ཕྱིར་རོ། །
(Nagarjuna:) Wie könnte es haltbar sein,
dass das Gehen in dem ist, was begangen wird?
Wenn es kein Gehen gibt, ist es nicht haltbar,
dass es dort ein Begehen gibt.

2.4
གང་གི་བགོམ་པ་ལ་འགྲོ་བ། །
དེ་ཡི་བགོམ་ལ་འགྲོ་མེད་པར། །
ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ་གང་གི་ཕྱིར། །
བགོམ་ལ་འགྲོ་བ་ཡིན་ཕྱིར་རོ། །
[Geht jemand davon aus, dass] das Gehen dort ist,
wo man geht, würde absurderweise folgen,
dass man einen [Weg] begeht, ohne zu gehen,
da das Gehen dort ist, wo man geht.

---

[2] Die Bewegung bezieht sich hier auf die Bewegung des Gehens, also das Anheben und Platzieren des Fußes usw.

2.5
བགོམ་ལ་འགྲོ་བ་ཡོད་ན་ནི། །
འགྲོ་བ་གཉིས་སུ་ཐལ་འགྱུར་ཏེ། །
གང་གིས་དེ་བགོམ་འགྱུར་བ་དང་། །
དེ་ལ་འགྲོ་བ་གང་ཡིན་པའོ། །
Gäbe es das Gehen in dem, wo man geht,
würde absurderweise folgen, dass es
ein zweifaches Gehen gibt: eines durch denjenigen,
der etwas begeht, und eines, wo man geht.

2.6
འགྲོ་བ་གཉིས་སུ་ཐལ་འགྱུར་ན། །
འགྲོ་བ་པོ་ཡང་གཉིས་སུ་འགྱུར། །
གང་ཕྱིར་འགྲོ་པོ་མེད་པར་ནི། །
འགྲོ་བ་འཐད་པར་མི་འགྱུར་ཕྱིར། །
Gäbe es absurderweise ein zweifaches Gehen,
würde es auch einen zweifachen Gehenden geben.
Denn ohne einen Gehenden
ist es nicht haltbar, dass es ein Gehen gibt.

2.7
གལ་ཏེ་འགྲོ་པོ་མེད་གྱུར་ན། །
འགྲོ་བ་འཐད་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། །
འགྲོ་བ་མེད་ན་འགྲོ་བ་པོ། །
ཡོད་པ་ཉིད་དུ་ག་ལ་འགྱུར། །
Wenn es ohne einen Gehenden
nicht haltbar ist, dass es ein Gehen gibt,
wie kann es dann einen Gehenden geben,
wenn es kein Gehen gibt?

2.8
རེ་ཞིག་འགྲོ་པོ་མི་འགྲོ་སྟེ། །
འགྲོ་བ་པོ་མིན་འགྲོ་བ་མིན། །
འགྲོ་པོ་འགྲོ་པོ་མིན་ལས་གཞན། །
གསུམ་པ་གང་ཞིག་འགྲོ་བར་འགྱུར། །
Da ein Gehender nicht geht und
ein Nicht-Gehender nicht geht,

welcher Dritte — der weder ein Gehender noch
ein Nicht-Gehender ist — würde dann gehen?

2.9
གང་ཚེ་འགྲོ་བ་མེད་པར་ནི། །
འགྲོ་པོ་འཐད་པར་མི་འགྱུར་ན། །
དེ་ཞིག་འགྲོ་པོ་འགྲོའོ་ཞེས། །
ཇི་ལྟར་འཐད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར། །
Wenn es unhaltbar ist,
jemanden einen Gehenden zu nennen,
ohne dass er geht, wie kann es dann haltbar sein,
zu sagen, dass ein Gehender geht?

2.10
གང་གི་ཕྱོགས་ལ་འགྲོ་བ་པོ། །
འགྲོ་བ་དེ་ལ་འགྲོ་མེད་པའི། །
འགྲོ་པོ་ཡིན་པར་ཐལ་འགྱུར་ཏེ། །
འགྲོ་པོ་འགྲོ་བར་འདོད་ཕྱིར་རོ། །
Vertritt jemand den Standpunkt, dass ein Gehender geht,
würde daraus absurderweise folgen,
dass es einen Gehenden gibt, der ohne das Gehen ist,
denn es gilt, dass ein Gehender geht.

2.11
གལ་ཏེ་འགྲོ་པོ་འགྲོ་གྱུར་ན། །
འགྲོ་བ་གཉིས་སུ་ཐལ་འགྱུར་ཏེ། །
གང་གིས་འགྲོ་པོར་མངོན་པ་དང་། །
འགྲོ་པོར་གྱུར་ནས་གང་འགྲོ་བའོ། །
Wenn ein Gehender gehen würde, würde daraus
absurderweise folgen, dass es ein zweifaches Gehen gibt:
eines, das ihn als Gehenden kennzeichnet, und
eines, kraft dessen er, nachdem er zum Gehenden geworden ist, geht.

2.12
སོང་ལ་འགྲོ་བའི་རྩོམ་མེད་དེ། །
མ་སོང་བ་ལའང་འགྲོ་རྩོམ་མེད། །
བགོམ་ལ་རྩོམ་པ་ཡོད་མིན་ན། །

གང་དུ་འགྲོ་བ་རྩོམ་པར་བྱེད། །
Das Gehen beginnt nicht dort, wo man [bereits] gegangen ist.
Auch beginnt das Gehen nicht dort, wo man [noch] nicht gegangen ist.
Und es beginnt auch nicht dort, wo man [gegenwärtig] geht.
Wo also beginnt das Gehen?

2.13
འགྲོ་བ་རྩོམ་པའི་སྔ་རོལ་ན། །
གང་དུ་འགྲོ་བ་རྩོམ་འགྱུར་བ། །
བགོམ་པ་མེད་ཅིང་སོང་བ་མེད། །
མ་སོང་འགྲོ་བ་གང་ལ་ཡོད། །
Vor dem Beginn des Gehens gibt es den Anfang
des Gehens weder, wo man geht, noch, wo man
gegangen ist. Wie könnte es ein Gehen geben,
wo man noch nicht gegangen ist?

2.14
འགྲོ་རྩོམ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ། །
སྣང་བ་མེད་པ་ཉིད་ཡིན་ན། །
སོང་བ་ཅི་ཞིག་བགོམ་པ་ཅི། །
མ་སོང་ཅི་ཞིག་རྣམ་པར་བརྟག། །
Wenn der Beginn des Gehens in keiner Weise
wahrgenommen werden kann, was unterscheidet
dann das [bereits] Gegangene, das [gegenwärtig]
Begangene und das [noch] nicht Gegangene?

2.15
རེ་ཞིག་འགྲོ་པོ་མི་སྡོད་དེ། །
འགྲོ་བ་པོ་མིན་སྡོད་པ་མིན། །
འགྲོ་པོ་འགྲོ་པོ་མིན་ལས་གཞན། །
གསུམ་པ་གང་ཞིག་སྡོད་པར་འགྱུར། །
Nun, da ein Gehender nicht stehen bleibt und
ein Nicht-Gehender nicht stehen bleibt,
welcher Dritte — der weder ein Gehender noch
ein Nicht-Gehender ist — bliebe dann stehen?

2.16
གང་ཚེ་འགྲོ་བ་མེད་པར་ནི། །

འགྲོ་པོ་འཐད་པར་མི་འགྱུར་ན། །
རེ་ཞིག་འགྲོ་པོ་སྡོད་དོ་ཞེས། །
ཇི་ལྟར་འཐད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར། །
Wenn es unhaltbar ist, jemanden einen
Gehenden zu nennen, ohne dass er geht,
wie kann es dann haltbar sein, zu sagen,
dass ein Gehender stehen bleibt?

2.17
བགོམ་ལམ་ལྡོག་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། །
སོང་དང་མ་སོང་ལས་ཀྱང་མིན། །
འགྲོ་བ་དང་ནི་འཇུག་པ་དང་། །
ལྡོག་པ་ཡང་ནི་འགྲོ་དང་མཚུངས། །
Man hält nicht an, wo man [gegenwärtig] geht,
wo man gegangen ist oder wo man
[noch] nicht gegangen ist. Das Gehen,
Beginnen und Anhalten sind ähnlich.

2.18
འགྲོ་བ་དེ་དང་འགྲོ་བ་པོ། །
དེ་ཉིད་ཅེས་ཀྱང་བྱར་མི་རུང་། །
འགྲོ་བ་དང་ནི་འགྲོ་བ་པོ། །
གཞན་ཉིད་ཅེས་ཀྱང་བྱར་མི་རུང་། །
Die Aussage, dass das Gehen
nur der Gehende ist, trifft ebenso wenig zu
wie die Aussage, dass das Gehen
und der Gehende völlig verschieden sind.

2.19
གལ་ཏེ་འགྲོ་བ་གང་ཡིན་པ། །
དེ་ཉིད་འགྲོ་པོ་ཡིན་གྱུར་ན། །
བྱེད་པ་པོ་དང་ལས་ཉིད་ཀྱང་། །
གཅིག་པ་ཉིད་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར། །
Wenn der Gehende identisch mit dem Gehen wäre,
würde absurderweise folgen,
dass etwas, das handelt,
und seine Handlung identisch sind.

2.20
གལ་ཏེ་འགྲོ་དང་འགྲོ་བ་པོ། །
གཞན་པ་ཉིད་དུ་རྣམ་བརྟགས་ན། །
འགྲོ་པོ་མེད་པའི་འགྲོ་བ་དང་། །
འགྲོ་བ་མེད་པའི་འགྲོ་པོར་འགྱུར། །
Würde man aber davon ausgehen,
dass das Gehen völlig anders als der Gehende ist,
gäbe es ein Gehen ohne einen Gehenden
und einen Gehenden ohne ein Gehen.

2.21
གང་དག་དངོས་པོ་གཅིག་པ་དང་། །
དངོས་པོ་གཞན་པ་ཉིད་དུ་ནི། །
གྲུབ་པར་གྱུར་པ་ཡོད་མིན་ན། །
དེ་གཉིས་གྲུབ་པ་ཇི་ལྟར་ཡོད། །
Da die beiden Aspekte
weder im Einssein noch
im Anderssein existieren,
wie existieren die beiden?

2.22
འགྲོ་པ་གང་གིས་འགྲོ་པོར་མངོན། །
འགྲོ་བ་དེ་ནི་དེ་འགྲོ་མིན། །
གང་ཕྱིར་འགྲོ་བའི་སྔ་རོལ་མེད། །
གང་ཞིག་གང་དུ་འགྲོ་བར་འགྱུར། །
Das Gehen, durch das sich ein Gehender [als solcher] manifestiert,
kann nicht das Gehen sein, aufgrund dessen er geht.
Denn vor diesem Gehen existiert er nicht [als Gehender].
Wer geht also und wohin?

2.23
འགྲོ་བ་གང་གི་འགྲོ་པོར་མངོན། །
དེ་ལས་གཞན་པ་དེ་འགྲོ་མིན། །
གང་ཕྱིར་འགྲོ་པོ་གཅིག་པུ་ལ། །
འགྲོ་བ་གཉིས་སུ་མི་འཐད་དོ། །
Das Gehen, durch das sich ein Gehender [als solcher] manifestiert,
kann nicht von dem Gehen, aufgrund dessen er geht, verschieden sein.

Denn in Bezug auf einen Gehenden
ist ein zweifaches Gehen nicht haltbar.

2.24
འགྲོ་པོ་ཡིན་པར་གྱུར་པ་ནི། །
འགྲོ་རྣམ་གསུམ་དུ་འགྲོ་མི་བྱེད། །
མ་ཡིན་པར་ནི་གྱུར་དེ་ཡང་། །
འགྲོ་རྣམ་གསུམ་དུ་འགྲོ་མི་བྱེད། །
Derjenige, der ein Gehender ist,
geht auf keine der drei Arten.
Derjenige, der kein Gehender ist,
geht auf keine der drei Arten.

2.25
ཡིན་དང་མ་ཡིན་གྱུར་པ་ཡང་། །
འགྲོ་རྣམ་གསུམ་དུ་འགྲོ་མི་བྱེད། །
དེ་ཕྱིར་འགྲོ་དང་འགྲོ་པོ་དང་། །
བགྲོད་པར་བྱ་བའང་ཡོད་མ་ཡིན། །
Jemand, der sowohl ein Gehender als auch
ein Nicht-Gehender ist, geht auf keine
der drei Arten. Deshalb existieren das Gehen,
der Gehende und das Begangene nicht.

འགྲོ་བ་དང་འོང་བ་བརྟག་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་གཉིས་པའོ།། །།
Das war das zweite Kapitel — die Untersuchung des Kommens und Gehens.

3. Kapitel — Untersuchung der Sinneskräfte

3.1
ལྟ་དང་ཉན་དང་སྣོམ་པ་དང་། །
མྱོང་བར་བྱེད་དང་རེག་བྱེད་ཡིད། །
དབང་པོ་དྲུག་སྟེ་དེ་དག་གི། །
སྤྱོད་ཡུལ་བལྟ་བར་བྱ་ལ་སོགས། །
Sehen, Hören, Riechen, Schmecken, Tasten
und das geistige Bewusstsein sind
die sechs Sinneskräfte. Ihr Erfahrungsbereich
ist das Sichtbare und dergleichen.

3.2
ལྟ་དེ་རང་གི་བདག་ཉིད་ནི། །
དེ་ལ་ལྟ་བ་མ་ཡིན་ཉིད། །
གང་ཞིག་བདག་ལ་མི་ལྟ་བ། །
དེ་དག་གཞན་ལ་ཇི་ལྟར་ལྟ། །
Dieses Sehen sieht sich selbst nicht.
Wie kann etwas,
das sich selbst nicht sieht,
etwas anderes sehen?

3.3
ལྟ་བ་རབ་ཏུ་བསྒྲུབ་པའི་ཕྱིར། །
མེ་ཡི་དཔེས་ནི་ནུས་མ་ཡིན། །
སོང་དང་མ་སོང་བགོམ་པ་ཡིས། །
དེ་ནི་ལྟ་བཅས་ལན་བཏབ་པོ། །
Das Beispiel des Feuers kann nicht das Sehen veranschaulichen.
Dies wurde zusammen mit dem Sehen durch [die Analyse]
des [bereits] Gegangenen, des [noch] nicht Gegangenen
und des [gegenwärtig] Gehenden behandelt.

3.4
གང་ཚེ་ཅུང་ཟད་མི་ལྟ་བ། །
ལྟ་བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །
ལྟ་བས་ལྟ་བར་བྱེད་ཅེས་བྱར། །
དེ་ནི་ཇི་ལྟར་རིགས་པར་འགྱུར། །
Wenn es nicht das geringste Sehen gibt,
gibt es nichts, das sieht.
Wie könnte es Sinn machen, zu sagen,
dass es aufgrund des Sehens sieht?

3.5
ལྟ་བ་ལྟ་ཉིད་མ་ཡིན་ཏེ། །
ལྟ་བ་མིན་པ་མི་ལྟ་ཉིད། །
ལྟ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ལྟ་བ་པོའང་། །
རྣམ་པར་བཤད་པར་ཤེས་པར་བྱ། །
Das Sehen sieht nicht und

das Nicht-Sehen sieht nicht.
Durch das Sehen lässt sich die Darlegung
des Sehenden verstehen.

3.6
མ་སྤངས་ལྟ་པོ་ཡོད་མིན་ཏེ། །
ལྟ་བ་སྤངས་པར་གྱུར་ཀྱང་ངོ། །
ལྟ་པོ་མེད་ན་བལྟ་བྱ་དང་། །
ལྟ་བ་དེ་དག་ག་ལ་ཡོད། །
Ungetrennt vom Sehen gibt es nichts Sehendes
und auch getrennt vom Sehen gibt es [etwas
Sehendes] nicht. Wie kann es ohne das Sehende
das Sehen oder das Gesehene geben?

3.7
བལྟ་བྱ་ལྟ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། །
རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་སོགས་བཞི། །
ཡོད་མིན་ཉེ་བར་ལེན་ལ་སོགས། །
ཇི་ལྟ་བུར་ན་ཡོད་པར་འགྱུར། །
Da das Gesehene und das Sehen nicht existieren,
existieren die vier [Bewusstseinszustände[3]]
wie das Bewusstsein nicht. Wie können also [Aspekte]
wie die Aneignung[4] und dergleichen[5] existieren?

3.8
ལྟ་བས་ཉན་དང་སྣོམ་པ་དང་། །
མྱོང་བར་བྱེད་དང་རེག་བྱེད་ཡིད། །
ཉན་པ་པོ་དང་མཉན་ལ་སོགས། །
རྣམ་པར་བཤད་པར་ཤེས་པར་བྱ། །
Durch die Darlegung des Sehens sollten
das Hören, das Riechen, das Schmecken,
das Tasten, das geistige Bewusstsein und
dergleichen verstanden werden.

---

[3] Die vier Bewusstseinszustände sind Bewusstsein, Kontakt, Empfindung und Verlangen.

[4] Die Aneignung bezieht sich darauf, dass das (konventionelle) Selbst bei der Wiedergeburt die befleckten oder samsarischen Aggregate des neuen Lebens annimmt.

[5] Die Aspekte, die hier erwähnt werden, sind die Aneignung, das Werden, die Geburt und der Tod.

དབང་པོ་བརྟག་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་གསུམ་པའོ།། །།
Das war das dritte Kapitel — die Untersuchung der Sinneskräfte.

4. Kapitel — Untersuchung der Aggregate

4.1
གཟུགས་ཀྱི་རྒྱུ་ནི་མ་གཏོགས་པར། །
གཟུགས་ནི་དམིགས་པར་མི་འགྱུར་རོ། །
གཟུགས་ཞེས་བྱ་བ་མ་གཏོགས་པར། །
གཟུགས་ཀྱི་རྒྱུ་ཡང་མི་སྣང་ངོ་། །
Separat von der Ursache der Form[6]
kann die Form nicht wahrgenommen werden.
Separat von dem, was Form genannt wird,
erscheint die Ursache der Form nicht.

4.2
གཟུགས་ཀྱི་རྒྱུ་ནི་མ་གཏོགས་པར། །
གཟུགས་ན་གཟུགས་ནི་རྒྱུ་མེད་པར། །
ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ་དོན་གང་ཡང་། །
རྒྱུ་མེད་པ་ནི་གང་ནའང་མེད། །
Gäbe es eine Form separat von der Ursache der Form,
würde absurderweise folgen,
dass die Form keine Ursache hat.
Jedoch gibt es nirgendwo ein Objekt, das ohne Ursache ist.

4.3
གལ་ཏེ་གཟུགས་ནི་མ་གཏོགས་པར། །
གཟུགས་ཀྱི་རྒྱུ་ཞིག་ཡོད་ན་ནི། །
འབྲས་བུ་མེད་པའི་རྒྱུར་འགྱུར་ཏེ། །
འབྲས་བུ་མེད་པའི་རྒྱུ་མེད་དོ། །
Wenn es separat von der Form eine Ursache der Form gäbe,
dann wäre diese eine Ursache ohne Resultat.
Jedoch gibt es keine Ursachen,
die keine Resultate haben.

---

[6] Form bezieht sich auf alle physischen und materiellen Phänomene.

4.4
གཟུགས་ཡོད་ན་ཡང་གཟུགས་ཀྱི་ནི། །
རྒྱུ་ཡང་འཐད་པར་མི་འགྱུར་ཉིད། །
གཟུགས་མེད་ན་ཡང་གཟུགས་ཀྱི་ནི། །
རྒྱུ་ཡང་འཐད་པར་མི་འགྱུར་ཉིད། །
Würde die Form existieren,
wäre die Ursache der Form nicht haltbar.
Würde die Form nicht existieren,
wäre die Ursache der Form auch nicht haltbar.

4.5
རྒྱུ་མེད་པ་ཡི་གཟུགས་དག་ནི། །
འཐད་པར་མི་རུང་རུང་མིན་ཉིད། །
དེ་ཕྱིར་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་པར་རྟོག། །
འགའ་ཡང་རྣམ་པར་བརྟག་མི་བྱ། །
Eine ursachenlose Form ist nicht
haltbar und völlig unmöglich.
Deshalb sollte man in keiner Weise falsche
Vorstellungen über die Form entwickeln.

4.6
འབྲས་བུ་རྒྱུ་དང་འདྲ་བ་ཞེས། །
བྱ་བ་འཐད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། །
འབྲས་བུ་རྒྱུ་དང་མི་འདྲ་ཞེས། །
བྱ་བའང་འཐད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །
Die Behauptung, dass ein Resultat
seiner Ursache ähnelt, ist nicht haltbar.
Die Behauptung, dass ein Resultat seiner
Ursache nicht ähnelt, ist ebenso nicht vertretbar.

4.7
ཚོར་དང་འདུ་ཤེས་འདུ་བྱེད་དང་། །
སེམས་དང་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་། །
རྣམ་པ་དག་ནི་ཐམས་ཅད་དུ། །
གཟུགས་ཉིད་ཀྱིས་ནི་རིམ་པ་མཚུངས། །
Der Verlauf [der Analyse] der Empfindung,

der Unterscheidung, des gestaltenden Faktors,
des Bewusstseins und auch der aller anderen Dinge
gleicht in jeder Hinsicht der [Analyse] der Form.

4.8
སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་བརྩད་བྱས་ཏེ། །
གང་ཞིག་ལན་འདེབས་སྨྲ་བྱེད་པ། །
དེ་ཡིས་ཐམས་ཅད་ལན་བཏབ་མིན། །
བསྒྲུབ་པར་བྱ་དང་མཚུངས་པར་འགྱུར། །
Wird eine Debatte mit der Begründung der Leerheit angeführt
und einige geben darauf eine Antwort,
wird keine dieser Antworten durchgreifend sein,
da sie mit dem übereinstimmen, was zu beweisen ist.

4.9
སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་བཤད་བྱས་ཚེ། །
གང་ཞིག་སྐྱོན་འདོགས་སྨྲ་བྱེད་པ། །
དེ་ཡིས་ཐམས་ཅད་སྐྱོན་བཏགས་མིན། །
བསྒྲུབ་པར་བྱ་དང་མཚུངས་པར་འགྱུར། །
Wenn eine Erklärung mittels der Leerheit gegeben wird
und einige dazu ihre Einwände äußern,
werden keine dieser Einwände wirkungsvoll sein,
denn sie stimmen mit dem überein, was zu beweisen ist.

ཕུང་པོ་བརྟག་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་བཞི་པའོ།། །།
Das war das vierte Kapitel — die Untersuchung der Aggregate.

5. Kapitel — Untersuchung der Elemente

5.1
ནམ་མཁའི་མཚན་ཉིད་སྔ་རོལ་ན། །
ནམ་མཁའ་ཅུང་ཟད་ཡོད་མ་ཡིན། །
གལ་ཏེ་མཚན་ལས་སྔ་གྱུར་ན། །
མཚན་ཉིད་མེད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར། །
Es gibt nicht den geringsten Raum, der vor
den Wesensmerkmalen des Raums existiert.
Gäbe es den Raum, bevor es seine Merkmale gibt,

würde absurderweise folgen, dass er keine Wesensmerkmale hat.

5.2
མཚན་ཉིད་མེད་པའི་དངོས་པོ་ནི། །
འགའ་ཡང་གང་ནའང་ཡོད་མ་ཡིན། །
མཚན་ཉིད་མེད་པའི་དངོས་མེད་ན། །
མཚན་ཉིད་གང་དུ་འཇུག་པར་འགྱུར། །
Dinge, die keine Wesensmerkmale haben,
können niemals und nirgendwo existieren.
Gibt es keine Dinge, die ohne Wesensmerkmale sind,
was kennzeichnet dann diese Merkmale?

5.3
མཚན་ཉིད་མེད་ལ་མཚན་ཉིད་ནི། །
མི་འཇུག་མཚན་ཉིད་བཅས་ལ་མིན། །
མཚན་བཅས་མཚན་ཉིད་མེད་པ་ལས། །
གཞན་ལའང་འཇུག་པར་མི་འགྱུར་རོ། །
Wesensmerkmale kennzeichnen nicht das,
was keine Wesensmerkmale hat,
das, was Wesensmerkmale besitzt, oder etwas
anderes, das weder mit noch ohne Wesensmerkmale ist.

5.4
མཚན་ཉིད་འཇུག་པ་མ་ཡིན་ན། །
མཚན་གཞི་འཐད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །
མཚན་གཞི་འཐད་པ་མ་ཡིན་ན། །
མཚན་ཉིད་ཀྱང་ནི་ཡོད་མ་ཡིན། །
Wird nichts durch Wesensmerkmale gekennzeichnet,
ist die Basis der Wesensmerkmale unhaltbar.
Ist eine solche Basis nicht haltbar,
gibt es auch keine Wesensmerkmale.

5.5
དེ་ཕྱིར་མཚན་གཞི་ཡོད་མིན་ཏེ། །
མཚན་ཉིད་ཡོད་པ་ཉིད་མ་ཡིན། །
མཚན་གཞི་མཚན་ཉིད་མ་གཏོགས་པའི། །
དངོས་པོ་ཡང་ནི་ཡོད་མ་ཡིན། །

Deshalb gibt es keine Basis der Wesensmerkmale,
weil es keine Wesensmerkmale geben kann.
Es gibt jedoch auch keine Dinge, die keine Basis
der Wesensmerkmale oder kein Wesensmerkmal sind.

5.6
དངོས་པོ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ན། །
དངོས་མེད་གང་གི་ཡིན་པར་འགྱུར།
དངོས་དང་དངོས་མེད་མི་མཐུན་ཆོས། །
གང་གིས་དངོས་དང་དངོས་མེད་ཤེས། །
Existieren die Dinge nicht,
auf was beziehen sich dann die Nicht-Dinge?
Dinge und Nicht-Dinge schließen sich gegenseitig aus.
Wer versteht die Dinge und die Nicht-Dinge?

5.7
དེ་ཕྱིར་ནམ་མཁའ་དངོས་པོ་མིན། །
དངོས་མེད་མ་ཡིན་མཚན་གཞི་མིན། །
མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་ཁམས་ལྔ་པོ། །
གཞན་གང་དག་ཀྱང་ནམ་མཁའ་མཚུངས། །
Deshalb ist der Raum weder ein Ding noch
ein Nicht-Ding. Er ist keine Basis der
Wesensmerkmale und kein Wesensmerkmal.
Das Gleiche gilt auch für die anderen fünf Elemente[7].

5.8
བློ་ཆུང་གང་དག་དངོས་རྣམས་ལ། །
ཡོད་པ་ཉིད་དང་མེད་ཉིད་དུ། །
ལྟ་བ་དེ་ནི་བལྟ་བྱ་བ། །
ཉེ་བར་ཞི་བ་ཞི་མི་མཐོང་། །
Jene Unverständigen, die die Dinge
als existent oder nicht existent sehen,
sehen nicht das, was zu sehen ist,
als befriedet und friedlich.

---

[7] Die sechs Elemente (Skt. *dhātu,* Tib. *khams*) sind die fünf Grundelemente (Skt. *bhūta*, Tib.*'byung ba*)— (1) Erde, (2) Wasser, (3) Feuer, (4) Wind, (5) Raum — und (6) Bewusstsein

ཁམས་བརྟག་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ལྔ་པའོ།། །།
Das war das fünfte Kapitel — die Untersuchung der Elemente.

6. Kapitel — Untersuchung des Begehrens und Begehrenden

6.1
གལ་ཏེ་འདོད་ཆགས་སྔ་རོལ་ན། །
འདོད་ཆགས་མེད་པའི་ཆགས་ཡོད་ན། །
དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འདོད་ཆགས་ཡོད། །
ཆགས་ཡོད་འདོད་ཆགས་ཡོད་པར་འགྱུར། །
Wenn es vor dem Begehren einen Begehrenden gäbe,
der ohne Begehren ist, wäre das Begehren abhängig von ihm.
Das Begehren existiert,
wenn es einen Begehrenden gibt.

6.2
ཆགས་པ་ཡོད་པར་མ་འགྱུར་ནའང་། །
འདོད་ཆགས་ཡོད་པར་ག་ལ་འགྱུར། །
ཆགས་པ་ལ་ཡང་འདོད་ཆགས་ནི། །
ཡོད་དམ་མེད་ཀྱང་རིམ་པ་མཚུངས། །
Gäbe es zudem keinen Begehrenden,
wo würde es das Begehren geben?
In Bezug auf den Begehrenden ist ungeachtet dessen, ob das Begehren
existiert oder nicht, der Verlauf [der Analyse] der gleiche.

6.3
འདོད་ཆགས་དང་ནི་ཆགས་པ་དག། །
ལྷན་ཅིག་ཉིད་དུ་སྐྱེ་མི་རིགས། །
འདི་ལྟར་འདོད་ཆགས་ཆགས་པ་དག།
ཕན་ཚུན་ལྟོས་པ་མེད་པར་འགྱུར། །
Das Begehren und der Begehrende
könnten nicht gleichzeitig entstehen.
In diesem Fall wären das Begehren und
der Begehrende nicht abhängig voneinander.

6.4
གཅིག་ཉིད་ལྷན་ཅིག་ཉིད་མེད་དེ། །

དེ་ཉིད་དེ་དང་ལྷན་ཅིག་མིན། །
ཅི་སྟེ་ཐ་དད་ཉིད་ཡིན་ན། །
ལྷན་ཅིག་ཉིད་དུ་ཇི་ལྟར་འགྱུར། །
Im Einssein gibt es keine Gleichzeitigkeit.
Ein Ding existiert nicht gleichzeitig mit sich selbst.
Aber wenn es verschiedene Dinge sind,
wie könnte es dann ihre Gleichzeitigkeit geben?

6.5
གལ་ཏེ་གཅིག་པུ་ལྷན་ཅིག་ན། །
གྲོགས་མེད་པ་ཡང་དེ་འགྱུར་རོ། །
གལ་ཏེ་ཐ་དད་ལྷན་ཅིག་ན། །
གོགས་མེད་པར་ཡང་དེར་འགྱུར་རོ། །
Wenn ein einzelnes Ding gleichzeitig existieren würde,
dann könnte dies ohne Begleitung geschehen.
Würden verschiedene Dinge gleichzeitig existieren,
dann könnte dies ohne Begleitung geschehen.

6.6
གལ་ཏེ་ཐ་དད་ལྷན་ཅིག་ན། །
ཅི་གོ་འདོད་ཆགས་ཆགས་པ་དག །
ཐ་དད་ཉིད་དུ་གྲུབ་འགྱུར་རམ། །
དེས་ན་དེ་གཉིས་ལྷན་ཅིག་འགྱུར། །
Wenn verschiedene Dinge gleichzeitig existieren würden,
wie könnte dann bewiesen werden,
dass das Begehren und der Begehrende verschieden sind?
Wären sie dies, würden sie gleichzeitig existieren.

6.7
གལ་ཏེ་འདོད་ཆགས་ཆགས་པ་དག །
ཐ་དད་ཉིད་དུ་གྲུབ་གྱུར་ན། །
དེ་དག་ལྷན་ཅིག་ཉིད་དུ་ནི། །
ཅི་ཡི་ཕྱིར་ན་ཡོངས་སུ་རྟོག །
Ließe sich beweisen, dass das Begehren
und der Begehrende verschieden sind,
warum würdest du dann annehmen,
dass sie gleichzeitig existieren?

6.8
ཐ་དད་གྲུབ་པར་མ་གྱུར་པས། །
དེ་ཕྱིར་ལྷན་ཅིག་འདོད་བྱེད་ན། །
ལྷན་ཅིག་རབ་ཏུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། །
ཐ་དད་ཉིད་དུ་ཡང་འདོད་དམ། །
Gehst du davon aus, dass sie gleichzeitig existieren,
weil nicht bewiesen ist, dass sie verschieden sind,
gehst du dann auch davon aus, dass sie verschieden sind,
um ihre Gleichzeitigkeit zu beweisen?

6.9
ཐ་དད་དངོས་པོ་མ་གྲུབ་པས། །
ལྷན་ཅིག་དངོས་པོ་འགྲུབ་མི་འགྱུར། །
ཐ་དད་དངོས་པོ་གང་ཡོད་ན། །
ལྷན་ཅིག་དངོས་པོར་འདོད་པར་བྱེད། །
Da das Wesen der Verschiedenheit nicht bewiesen ist,
kann das Wesen der Gleichzeitigkeit nicht bewiesen werden.
Aufgrund welches Wesens der Verschiedenheit gehst du
davon aus, dass es das Wesen der Gleichzeitigkeit gibt?

6.10
དེ་ལྟར་འདོད་ཆགས་ཆགས་པ་དག། །
ལྷན་ཅིག་ལྷན་ཅིག་མིན་མི་འགྲུབ། །
འདོད་ཆགས་བཞིན་དུ་ཆོས་རྣམས་ཀུན། །
ལྷན་ཅིག་ལྷན་ཅིག་མིན་མི་འགྲུབ། །
Deshalb kann nicht bewiesen werden, dass das Begehren
und der Begehrende gleichzeitig und nicht-gleichzeitig existieren.
Und wie im Hinblick auf das Begehren, so lässt sich auch nicht beweisen,
dass alle anderen Phänomene gleichzeitig und nicht-gleichzeitig existieren.

འདོད་ཆགས་དང་ཆགས་པ་པ་བརྟག་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་དྲུག་པའོ།། །།
Das war das sechste Kapitel — die Untersuchung des Begehrens und Begehrenden.

7. Kapitel — Untersuchung des Entstehens, Verweilens und Vergehens

7.1
གལ་ཏེ་སྐྱེ་བ་འདུས་བྱས་ན། །

དེ་ལ་མཚན་ཉིད་གསུམ་ལྡན་འགྱུར། །
ཅི་སྟེ་སྐྱེ་བ་འདུས་མ་བྱས། །
ཇི་ལྟར་འདུས་བྱས་མཚན་ཉིད་ཡིན། །
Wenn das Entstehen hervorgebracht worden wäre,
würde es auch die drei Merkmale besitzen.
Wäre das Entstehen jedoch nicht hervorgebracht worden,
wie könnte es dann ein Merkmal des Hervorgebrachten sein?

7.2
སྐྱེ་ལ་སོགས་གསུམ་སོ་སོ་ཡིས། །
འདུས་བྱས་མཚན་ཉིད་བྱ་བར་ནི། །
ནུས་མིན་གཅིག་ལ་དུས་གཅིག་ཏུ། །
འདུས་པ་ཡང་ནི་ཇི་ལྟར་རུང་། །
Einzeln allein sind diese drei [Merkmale] wie das Entstehen
nicht in der Lage, als Merkmale des Hervorgebrachten zu dienen.
Wie könnten sie zusammen
zur gleichen Zeit in einem [Phänomen] existieren?

7.3
སྐྱེ་དང་གནས་དང་འཇིག་རྣམས་ལ། །
འདུས་བྱས་མཚན་ཉིད་གཞན་ཞིག་ནི། །
གལ་ཏེ་ཡོད་ན་ཐུག་མེད་འགྱུར། །
མེད་ན་དེ་དག་འདུས་བྱས་མིན། །
Hätten Entstehen, Verweilen und Vergehen andere
Merkmale des Hervorgebrachten,
ergäbe dies einen endlosen Regress[8]. Hätten sie das nicht,
dann wären sie nicht hervorgebracht worden.

7.4
སྐྱེ་བའི་སྐྱེ་བས་རྩ་བ་ཡི། །
སྐྱེ་བ་འབའ་ཞིག་སྐྱེད་པར་བྱེད། །

---

[8] Der Ausdruck „endloser Regress“ (auch „infiniter Regress“ genannt) (Tib. *thug med*) wird in der buddhistischen Logik verwendet. Endloser Regress bezeichnet ein Rückschreiten ins Unendliche, das nicht realistisch ist.
Im Falle der drei Merkmale eines bedingten Phänomens ergibt sich folgende Argumentation: Wenn die drei Merkmale (Entstehen, Verweilen und Vergehen), die nach Ansicht eines Debattier-Gegners durch ihre Eigennatur oder inhärent existieren, jeweils die Merkmale von inhärentem Entstehen, Verweilen und Vergehen besäßen und letztere Merkmale auch wiederum die Merkmale von inhärentem Entstehen usw. besäßen, würde dies zu einer unendlichen Reihe von inhärenten Merkmalen führen, was unmöglich ist.

རྩ་བའི་སྐྱེ་བས་སྐྱེ་བ་ཡི། །
སྐྱེ་བའང་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ཡིན། །
(Einwand:) Das Entstehen des Entstehens
erzeugt nur das Entstehen, das grundlegend ist.
Das grundlegende Entstehen erzeugt
auch das Entstehen des Entstehens.

7.5
གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱི་སྐྱེ་བའི་སྐྱེས། །
རྩ་བའི་སྐྱེ་བ་སྐྱེད་བྱེད་ན། །
ཁྱོད་ཀྱི་རྩ་བས་མ་བསྐྱེད་དེས། །
དེ་ནི་ཇི་ལྟར་སྐྱེད་པར་བྱེད། །
(Nagarjuna:) Wenn deines Erachtens das Entstehen des Entstehens
das grundlegende Entstehen erzeugt,
wie könnte deiner Meinung nach das, was nicht
von dem grundlegenden Entstehen erzeugt wurde, dieses erzeugen?

7.6
གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱི་རྩ་བ་ཡིས། །
བསྐྱེད་པ་དེ་ཡིས་རྩ་སྐྱེད་ན། །
དེས་མ་བསྐྱེད་པའི་རྩ་བ་དེས། །
དེ་ནི་ཇི་ལྟར་སྐྱེད་པར་བྱེད། །
Wenn deiner Ansicht nach das, was von dem grundlegenden Entstehen
erzeugt wurde, das grundlegende Entstehen erzeugt,
wie kann dann das grundlegende Entstehen,
das nicht von ihm erzeugt wurde, es erzeugen?

7.7
གལ་ཏེ་མ་སྐྱེས་པ་དེ་ཡིས། །
དེ་སྐྱེད་པར་ནི་བྱེད་ནུས་ན། །
ཁྱོད་ཀྱི་སྐྱེ་བཞིན་པ་དེ་ཡིས། །
དེ་སྐྱེད་པར་ནི་འདོད་ལ་རག །
Wenn dieses [noch] nicht Entstandene
in der Lage wäre, jenes zu erzeugen,
dann müsstest du davon ausgehen,
dass jenes gegenwärtige Entstehende dies erzeugt.

7.8
ཇི་ལྟར་མར་མེ་རང་དང་གཞན། །
སྣང་བར་བྱེད་པ་དེ་བཞིན་དུ། །
སྐྱེ་བའང་རང་དང་གཞན་གྱི་དངོས། །
གཉིས་ཀ་སྐྱེད་པར་བྱེད་ཡིན་ན། །
(Einwand:) So wie ein Lampenlicht sich
selbst und anderes beleuchtet,
so erzeugt das Entstehen sich selbst
und auch andere Dinge.

7.9
མར་མེ་དང་ནི་གང་དག་ན། །
དེ་འདུག་པ་ན་མུན་པ་མེད། །
མར་མེས་ཅི་ཞིག་སྣང་བར་བྱེད། །
མུན་པ་སེལ་བས་སྣང་བྱེད་ཡིན། །
(Nagarjuna:) Im Lampenlicht und da,
wo es sich befindet, gibt es keine Dunkelheit.
Was beleuchtet das Lampenlicht?
Da es die Dunkelheit beseitigt, beleuchtet es.

7.10
གང་ཚེ་མར་མེ་སྐྱེ་བཞིན་པ། །
མུན་པ་དང་ནི་ཕྲད་མེད་ན། །
ཇི་ལྟར་མར་མེ་སྐྱེ་བཞིན་པས། །
མུན་པ་སེལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན། །
Wenn das gegenwärtig entstehende Lampenlicht
nicht auf die Dunkelheit trifft,
wie könnte dieses gegenwärtig entstehende
Lampenlicht die Dunkelheit beseitigen?

7.11
མར་མེ་ཕྲད་པ་མེད་པར་ཡང་། །
གལ་ཏེ་མུན་པ་སེལ་བྱེད་ན། །
འཇིག་རྟེན་ཀུན་ན་གནས་པའི་མུན། །
འདི་ན་གནས་པ་དེས་སེལ་འགྱུར། །
Wenn das Lampenlicht, ohne auf sie zu treffen,
die Dunkelheit beseitigen würde,

dann würde alle Dunkelheit der Welt
durch seine Anwesenheit beseitigt werden.

7.12
མར་མེ་རང་དང་གཞན་གྱི་དངོས། །
གལ་ཏེ་སྣང་བར་བྱེད་འགྱུར་ན། །
མུན་པའང་རང་དང་གཞན་གྱི་དངོས། །
སྒྲིབ་པར་འགྱུར་བར་ཐེ་ཚོམ་མེད། །
Würde das Lampenlicht sich selbst
und andere Dinge beleuchten,
dann würde auch die Dunkelheit ohne Zweifel
sich selbst und andere Dinge verbergen.

7.13
སྐྱེ་བ་འདི་ནི་མ་སྐྱེས་པས། །
རང་གི་བདག་ཉིད་ཇི་ལྟར་སྐྱེད། །
ཅི་སྟེ་སྐྱེས་པས་སྐྱེད་བྱེད་ན། །
སྐྱེས་ན་ཅི་ཞིག་བསྐྱེད་དུ་ཡོད། །
Wie könnte dieses Entstehen, das noch nicht
entstanden ist, sich selbst erzeugen?
Aber wenn es von etwas Entstandenem erzeugt wurde,
was kann dann noch erzeugt werden, nachdem es entstanden ist?

7.14
སྐྱེས་དང་མ་སྐྱེས་སྐྱེ་བཞིན་པ། །
ཇི་ལྟ་བུར་ཡང་མི་སྐྱེད་པ། །
དེ་ནི་སོང་དང་མ་སོང་དང་། །
བགོམ་པས་རྣམ་པར་བཤད་པ་ཡིན། །
Das Entstandene, das [noch] Nicht-Entstandene und
das gegenwärtig Entstehende werden in keiner Weise erzeugt.
Dies wurde [zuvor] durch das „[bereits] Gegangensein“, das „[noch]
nicht Gegangensein“ und das „[gegenwärtige] Begehen“ erklärt.

7.15
གང་ཚེ་སྐྱེ་བ་ཡོད་པ་ན། །
སྐྱེ་བཞིན་འདི་འབྱུང་མེད་པའི་ཚེ། །
ཇི་ལྟར་སྐྱེ་ལ་བརྟེན་ནས་ནི། །

སྐྱེ་བཞིན་ཞེས་ནི་བརྗོད་པར་བྱ། །
Wenn das Entstehen existierte, würde das gegenwärtig
Entstehende zustande kommen. Wenn es nicht existiert,
wie kannst du dann behaupten, dass das gegenwärtig
Entstehende von diesem Entstehen abhängig ist?

7.16
རྟེན་ཅིང་འབྱུང་བ་གང་ཡིན་པ། །
དེ་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཞི། །
དེ་ཕྱིར་སྐྱེ་བཞིན་ཉིད་དང་ནི། །
སྐྱེ་བ་ཡང་ནི་ཞི་བ་ཉིད། །
Das, was in Abhängigkeit zustande kommt,
existiert nicht aus sich heraus.
Deshalb sind das gegenwärtig Entstehende
und auch das Entstehen frei von einer solchen Existenz.

7.17
གལ་ཏེ་དངོས་པོ་མ་སྐྱེས་པ། །
འགའ་ཞིག་གང་ན་ཡོད་གྱུར་ན། །
དེ་ནི་སྐྱེ་འགྱུར་དངོས་པོ་དེ། །
མེད་ན་ཅི་ཞིག་སྐྱེ་བར་འགྱུར། །
Wenn [noch] nicht-entstandene
Dinge irgendwo existieren würden,
würden sie entstehen.
Entstehen diese Dinge nicht, was würde entstehen?

7.18
གལ་ཏེ་སྐྱེ་བ་དེ་ཡིས་ནི། །
སྐྱེ་བཞིན་པ་ནི་སྐྱེད་བྱེད་ན། །
སྐྱེ་བ་དེ་ནི་སྐྱེ་བ་ལྟ། །
གང་ཞིག་གིས་ནི་སྐྱེད་པར་བྱེད། །
Wenn dieses Entstehen
das gegenwärtige Entstehende
erzeugen würde, welches Entstehen
erzeugt dann dieses Entstehen?

7.19
གལ་ཏེ་སྐྱེ་བ་གཞན་ཞིག་གིས། །
དེ་སྐྱེད་ཐུག་པ་མེད་པར་འགྱུར། །
ཅི་སྟེ་སྐྱེ་བ་མེད་སྐྱེ་ན། །
ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་སྐྱེ་བར་འགྱུར། །
Wenn ein anderes Entstehen zu diesem Entstehen
führen würde, hätte das einen endlosen Regress zur Folge.
Aber wenn ohne das Entstehen etwas entstehen würde,
dann würde alles auf diese Weise entstehen.

7.20
རེ་ཤིག་ཡོད་དང་མེད་པ་ཡང་། །
སྐྱེ་བར་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཞིང་། །
ཡོད་མེད་ཉིད་ཀྱང་མ་ཡིན་ཞེས། །
གོང་དུ་བསྟན་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །
Es ergibt keinen Sinn, dass etwas Existierendes
oder Nichtexistierendes entsteht oder dass —
so wie es zuvor dargestellt wurde — etwas entsteht,
das „sowohl existiert als auch nicht existiert“.

7.21
དངོས་པོ་འགག་བཞིན་ཉིད་ལ་ནི། །
སྐྱེ་བ་འཐད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །
གང་ཞིག་འགག་བཞིན་མ་ཡིན་པ། །
དེ་ནི་དངོས་པོར་མི་འཐད་དོ། །
Das Entstehen von Dingen,
die gegenwärtig vergehen, ist nicht haltbar
und es ist unhaltbar, dass es Dinge gibt,
die gegenwärtig nicht vergehen.

7.22
དངོས་པོ་གནས་པ་མི་གནས་ཏེ། །
དངོས་པོ་མི་གནས་གནས་པ་མིན། །
གནས་བཞིན་པ་ཡང་མི་གནས་ཏེ། །
མ་སྐྱེས་གང་ཞིག་གནས་པར་འགྱུར། །
Dinge, die verweilt haben, verweilen nicht.
Dinge, die [noch] nicht verweilen, sind ohne Verweilen.

Und auch die [Dinge,] die gegenwärtig verweilen, verweilen nicht.
Was könnte verweilen, das nicht entstanden ist?

7.23
དངོས་པོ་འགག་བཞིན་ཉིད་ལ་ནི། །
གནས་པ་འཐད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །
གང་ཞིག་འགག་བཞིན་མ་ཡིན་པ། །
དེ་ནི་དངོས་པོར་མི་འཐད་དོ། །
Es ist nicht haltbar, dass die Dinge,
die gegenwärtig vergehen, verweilen.
Es ist unhaltbar, dass es Dinge gibt,
die gegenwärtig nicht vergehen.

7.24
དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་དུས་ཀུན་དུ་། །
རྒ་དང་འཆི་བའི་ཆོས་ཡིན་ན། །
གང་དག་རྒ་དང་འཆི་མེད་པར། །
གནས་པའི་དངོས་པོ་གང་ཞིག་ཡོད། །
Da alle Dinge die Eigenschaft
des Alterns und des Verendens haben,
welche Dinge verweilen,
ohne zu altern und zu verenden?

7.25
གནས་པ་གནས་པ་གཞན་དང་ནི། །
དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་གནས་མི་རིགས། །
ཇི་ལྟར་སྐྱེ་བ་རང་དང་ནི། །
གཞན་གྱིས་བསྐྱེད་པ་མ་ཡིན་བཞིན། །
Es ergibt auch keinen Sinn, dass das Verweilen
durch ein anderes Verweilen oder durch sich selbst verweilt.
So wie das Entstehen nicht durch sich selbst
oder durch etwas anderes erzeugt wird.

7.26
འགགས་པ་འགག་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། །
མ་འགགས་པ་ཡང་འགག་མི་འགྱུར། །
འགག་བཞིན་པ་ཡང་དེ་བཞིན་མིན། །

མ་སྐྱེས་གང་ཞིག་འགག་པར་འགྱུར། །
Das, was vergangen ist, vergeht nicht.
Das, was noch nicht vergangen ist, vergeht ebenso nicht,
und auch nicht das, was gegenwärtig vergeht.
Was könnte vergehen, das nicht entstanden ist?

7.27
རེ་ཞིག་དངོས་པོ་གནས་པ་ལ། །
འགག་པ་འཐད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །
དངོས་པོ་མི་གནས་པ་ལ་ཡང་། །
འགག་པ་འཐད་པར་མི་འགྱུར་རོ།
Das Vergehen der Dinge,
die verweilen, ist unhaltbar.
Auch das Vergehen der Dinge,
die nicht verweilen, ist nicht haltbar.

7.28
གནས་སྐབས་དེ་ཡིས་གནས་སྐབས་ནི། །
དེ་ཉིད་འགག་པ་ཉིད་མི་འགྱུར། །
གནས་སྐབས་གཞན་གྱིས་གནས་སྐབས་ནི། །
གཞན་ཡང་འགག་པ་ཉིད་མི་འགྱུར། །
Ein Zustand vergeht nicht
durch den Zustand selbst
und ein Zustand vergeht nicht
durch einen anderen Zustand.

7.29
གང་ཚེ་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །
སྐྱེ་བ་འཐད་པར་མི་འགྱུར་པ། །
དེ་ཚེ་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །
འགག་པ་འཐད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །
Wenn das Entstehen
aller Phänomene unhaltbar ist,
dann ist auch das Vergehen
aller Phänomene nicht haltbar.

7.30
རེ་ཞིག་དངོས་པོ་ཡོད་པ་ལ། །
འགག་པ་འཐད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །
གཅིག་ཉིད་ན་ནི་དངོས་པོ་དང་། །
དངོས་པོ་མེད་པ་འཐད་པ་མེད། །
Das Vergehen der Dinge,
die existieren, ist nicht haltbar.
Es ist unhaltbar, dass ein einzelnes [Phänomen]
ein Ding und ein Nicht-Ding ist.

7.31
དངོས་པོ་མེད་པར་གྱུར་པ་ལའང་། །
འགག་པ་འཐད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །
མགོ་གཉིས་པ་ལ་ཇི་ལྟར་ནི། །
གཅད་དུ་མེད་པ་དེ་བཞིན་ནོ། །
Ebenso wenig ist es haltbar,
dass ein Ding, das nicht existiert, vergeht,
so wie ein zweiter Kopf
nicht abgetrennt werden kann.

7.32
འགག་པ་རང་གི་བདག་ཉིད་ཀྱིས། །
ཡོད་མིན་འགག་པ་གཞན་གྱིས་མིན། །
ཇི་ལྟར་སྐྱེ་བ་རང་དང་ནི། །
གཞན་གྱིས་སྐྱེད་པ་མ་ཡིན་བཞིན། །
Das Vergehen existiert weder durch sich selbst
noch durch ein anderes Vergehen,
so wie das Entstehen nicht durch sich selbst
oder durch etwas anderes erzeugt wird.

7.33
སྐྱེ་དང་གནས་དང་འཇིག་པ་དག །
མ་གྲུབ་ཕྱིར་ན་འདུས་བྱས་མེད། །
འདུས་བྱས་རབ་ཏུ་མ་གྲུབ་པས། །
འདུས་མ་བྱས་ནི་ཇི་ལྟར་འགྲུབ། །
Da Entstehen, Verweilen und Vergehen nicht erwiesen sind,
gibt es nichts Hervorgebrachtes.

Und wenn hervorgebrachte Dinge nicht existieren,
wie kann es etwas Nicht-Hervorgebrachtes geben?

7.34
རྨི་ལམ་ཇི་བཞིན་སྒྱུ་མ་བཞིན། །
དྲི་ཟའི་གྲོང་ཁྱེར་ཇི་བཞིན་དུ། །
དེ་བཞིན་སྐྱེ་དང་དེ་བཞིན་གནས། །
དེ་བཞིན་དུ་ནི་འཇིག་པ་གསུངས། །
Wie ein Traum, wie eine Illusion
und wie eine Stadt der Gandharvas[9] —
so wurden Entstehen, Verweilen
und Vergehen dargestellt.

སྐྱེ་བ་དང་གནས་པ་དང་འཇིག་པ་བརྟག་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་བདུན་པའོ།། །།
Das war das siebte Kapitel — die Untersuchung des Entstehens, Verweilens und Vergehens.

8. Kapitel — Untersuchung von Handelnden und Handlungen

8.1
བྱེད་པོ་ཡིན་པར་གྱུར་པ་དེ། །
ལས་སུ་གྱུར་པ་མི་བྱེད་དོ། །
བྱེད་པོ་མ་ཡིན་གྱུར་པ་ཡང་། །
ལས་སུ་མ་གྱུར་མི་བྱེད་དོ། །
Das, was ein Handelnder ist[10], führt nicht etwas aus,
das eine Handlung ist.
Ebenso führt etwas, das kein Handelnder ist,
nicht etwas aus, das keine Handlung ist.

---

[9] In den Schriften dient der Begriff „Stadt der Gandharvas“ (Skt. *gāndharva nagaram*, Tib. *dri za'i grong khyer*) als Analogie für Phänomene, die nicht so existieren, wie sie erscheinen. Beispiele dafür sind konventionelle Wahrheiten wie das Entstehen, Verweilen und Vergehen, denn sie erscheinen unserem Bewusstsein so, als würden sie durch ihre Eigennatur oder inhärent existieren, obwohl diese Art der Existenz unmöglich ist.
Die Gandharvas sind eine Kategorie göttlicher Wesen und bei der Stadt der Gandharvas handelt es sich um die Erscheinung einer Stadt, die gemäß der indischen Mythologie manchmal im Osten zu sehen ist, wenn die Sonne aufgeht. Steigt die Sonne jedoch höher oder man nähert sich dieser Erscheinung, wird sie immer undeutlicher, bis sie ganz verschwindet.

[10] Aus buddhistischer Sicht bezieht sich ein „Handelnder“ nicht zwangsläufig auf eine Person, die handelt, sondern auch auf Gegenstände, die bestimmte Handlungen ausführen, wie z. B. eine Axt, die (natürlich mithilfe z. B. eines Menschen, der die Axt benutzt) Holz hackt usw.

8.2
ཡིན་པར་གྱུར་ལ་བྱ་བ་མེད། །
བྱེད་པོ་མེད་པའི་ལས་སུའང་འགྱུར། །
ཡིན་པའང་གྱུར་ལ་བྱ་བ་མེད། །
ལས་མེད་བྱེད་པ་པོར་ཡང་འགྱུར། །
Das, was ein Handelnder ist, hat keine Aktivität.
Es gäbe also eine Handlung ohne Handelnden.
Das, was eine [Handlung] ist, hat keine Aktivität.
Es gäbe also etwas Handelndes, das ohne Handlung ist.

8.3
གལ་ཏེ་བྱེད་པོར་མ་གྱུར་པ། །
ལས་སུ་མ་གྱུར་བྱེད་ན་ནི། །
ལས་ལ་རྒྱུ་ནི་མེད་པར་འགྱུར། །
བྱེད་པ་པོ་ཡང་རྒྱུ་མེད་འགྱུར། །
Wenn etwas, das kein Handelnder ist, etwas ausführen
würde, das keine Handlung ist, hätte dies zur Folge,
dass eine Handlung ohne Ursache ist und
dass das, was ein Handelnder ist, keine Ursache hat.

8.4
རྒྱུ་མེད་ན་ནི་འབྲས་བུ་དང་། །
རྒྱུ་ཡང་འཐད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །
དེ་མེད་ན་ནི་བྱ་བ་དང་། །
བྱེད་པ་པོ་དང་བྱེད་མི་རིགས། །
Gäbe es keine Ursache,
wären Resultat und Ursache auch nicht haltbar.
Ohne diese würden eine Aktivität, ein Handelnder
und die Mittel [zur Handlung] keinen Sinn ergeben.

8.5
བྱ་བ་ལ་སོགས་མི་རིགས་ན། །
ཆོས་དང་ཆོས་མིན་ཡོད་མ་ཡིན། །
ཆོས་དང་ཆོས་མིན་མེད་ན་ནི། །
དེ་ལས་བྱུང་བའི་འབྲས་བུ་མེད། །
Wären Aktivitäten und dergleichen nicht vertretbar,

gäbe es Heilsames und Unheilsames nicht.
Würden Heilsames und Unheilsames nicht existieren,
gäbe es die daraus entstandenen Resultate nicht.

8.6
འབྲས་བུ་མེད་ན་ཐར་པ་དང་། །
མཐོ་རིས་འགྲོ་བའི་ལམ་མི་འཐད། །
བྱ་བ་དག་ནི་ཐམས་ཅད་ཀྱང་། །
དོན་མེད་ཉིད་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར། །
Und ohne Resultate wären die Pfade zur Befreiung
und zur höheren Wiedergeburt nicht vertretbar.
Es würde auch absurderweise folgen,
dass alle Aktivitäten zwecklos wären.

8.7
བྱེད་པ་པོར་གྱུར་མ་གྱུར་པ། །
གྱུར་མ་གྱུར་དེ་མི་བྱེད་དེ། །
ཡིན་དང་མ་ཡིན་གྱུར་ཅིག་ལ། །
ཕན་ཚུན་འགལ་བས་ག་ལ་ཡོད། །
Das, was sowohl ein Handelnder und kein Handelnder ist,
führt nicht etwas aus, das sowohl [eine Aktivität] als auch [keine Aktivität] ist.
Da es widersprüchlich ist, für eine einzige Sache etwas zu sein
und es nicht zu sein, wo könnte es eine solche geben?

8.8
བྱེད་པ་པོར་ནི་གྱུར་པ་ཡིས། །
མ་གྱུར་ལས་ནི་མི་བྱེད་དེ། །
མ་གྱུར་པས་ཀྱང་གྱུར་མི་བྱེད། །
འདིར་ཡང་སྐྱོན་དེར་ཐལ་བར་འགྱུར། །
Das, was ein Handelnder ist, führt nicht etwas aus,
das keine Handlung ist, und das, was kein [Handelnder] ist,
führt nicht etwas aus, das [eine Handlung] ist.
[Denn] daraus würden sich auch hier wieder Fehler ergeben.

8.9
བྱེད་པ་པོར་ནི་གྱུར་པ་དང་། །
བཅས་པ་ལས་ནི་མ་གྱུར་དང་། །

གྱུར་མ་གྱུར་པ་མི་བྱེད་དེ། །
གཏན་ཚིགས་གོང་དུ་བསྟན་ཕྱིར་རོ། །
Das, was ein Handelnder mit Aktivität ist,
führt nicht etwas aus, das keine Handlung oder
das sowohl eine Handlung als auch keine [Handlung] ist.
Die logischen Gründe dafür wurden bereits dargestellt.

8.10
བྱེད་པ་པོར་ནི་མ་གྱུར་པས། །
ལས་ནི་གྱུར་དང་བཅས་པ་དང་། །
གྱུར་མ་གྱུར་པ་མི་བྱེད་དེ། །
གཏན་ཚིགས་གོང་དུ་བསྟན་ཕྱིར་རོ། །
Das, was kein Handelnder mit Aktivität ist,
führt nicht etwas aus, das keine Handlung oder
das sowohl eine Handlung als auch keine [Handlung] ist.
Die Argumente dafür wurden bereits dargestellt.

8.11
བྱེད་པ་པོར་གྱུར་མ་གྱུར་ནི། །
ལས་སུ་གྱུར་དང་མ་གྱུར་པ། །
མི་བྱེད་འདི་ཡང་གཏན་ཚིགས་ནི། །
གོང་དུ་བསྟན་པས་ཤེས་པར་བྱ། །
Das, was sowohl ein Handelnder als auch kein Handelnder ist,
führt nicht etwas aus, das sowohl eine Handlung
als auch keine Handlung ist. Dies sollte ebenso mittels
der zuvor dargestellten Argumente verstanden werden.

8.12
བྱེད་པ་པོ་ལས་བརྟེན་བྱས་ཤིང་། །
ལས་ཀྱང་བྱེད་པོ་དེ་ཉིད་ལ། །
བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་མ་གཏོགས་པ། །
འགྲུབ་པའི་རྒྱུ་ནི་མ་མཐོང་ངོ་། །
Etwas Handelndes ist abhängig von der Handlung
und auch die Handlung ist abhängig von etwas Handelndem.
Abgesehen davon lässt sich keine Ursache
für ihre Existenz beobachten.

8.13
དེ་བཞིན་ཉེར་ལེན་ཤེས་པར་བྱ། །
ལས་དང་བྱེད་པོ་བསལ་ཕྱིར་རོ། །
བྱེད་པ་པོ་དང་ལས་དག་གིས། །
དངོས་པོ་ལྷག་མ་ཤེས་པར་བྱ། །
Man sollte die Aneignung auf die gleiche Weise verstehen.
Da Handlungen und Handelnde zurückgewiesen wurden,
sollte man mittels Handelnden und Handlungen
alle übrigen Dinge verstehen.

བྱེད་པ་པོ་དང་ལས་བརྟག་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་བརྒྱད་པའོ།། །།
Das war das achte Kapitel — die Untersuchung von Handelnden und Handlungen.

Neuntes Kapitel

Untersuchung des vorherigen Bestehens

9.1
ལྟ་དང་ཉན་ལ་སོགས་པ་དང་། །
ཚོར་སོགས་དང་ཡང་དབང་བྱས་པ། །
གང་གི་ཡིན་པ་དེ་དག་གི། །
སྔ་རོལ་དེ་ཡོད་ཁ་ཅིག་སྨྲ། །
Einige behaupten, dass das,
was die Kontrolle über das Sehen, Hören
und dergleichen sowie über die Empfindungen
und so weiter hat, vor ihnen existiert.

9.2
དངོས་པོ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ན། །
ལྟ་བ་ལ་སོགས་ཇི་ལྟར་འགྱུར། །
དེ་ཕྱིར་དེ་དག་སྔ་རོལ་ན། །
དངོས་པོ་གནས་པ་དེ་ཡོད་དོ། །
Würden Dinge [wie eine Person] nicht existieren,
wie könnte es dann das Sehen und
dergleichen geben? Deshalb muss es vor ihnen
das Bestehen der Dinge [wie die Person] geben.

9.3
ལྟ་དང་ཉན་ལ་སོགས་པ་དང་། །

ཚོར་བ་ལ་སོགས་ཉིད་ཀྱི་ནི། །
སྔ་རོལ་དངོས་པོ་གང་གནས་པ། །
དེ་ནི་གང་གིས་གདགས་པར་བྱ། །
(Nagarjuna:) Würden Dinge [wie die Person]
vor dem Sehen und Hören sowie
vor dem Empfinden und dergleichen existieren,
wodurch würden sie dann benannt werden?

9.4
ལྟ་བ་ལ་སོགས་མེད་པར་ཡང་། །
གལ་ཏེ་དེ་ནི་གནས་གྱུར་ན། །
དེ་མེད་པར་ཡང་དེ་དག་ནི། །
ཡོད་པར་འགྱུར་བར་ཐེ་ཚོམ་མེད། །
Würde die [Person] ohne das Sehen
und dergleichen bestehen, dann könnten
das Sehen und dergleichen zweifellos existieren,
auch wenn es die [Person] nicht gäbe.

9.5
ཅི་ཡིས་གང་ཞིག་གསལ་བར་བྱེད། །
གང་གིས་ཅི་ཞིག་གསལ་བར་བྱེད། །
ཅི་མེད་གང་ཞིག་ག་ལ་ཡོད། །
གང་མེད་ཅི་ཞིག་ག་ལ་ཡོད། །
Durch was wird jemand manifestiert?
Durch wen wird etwas manifestiert?
Wenn etwas nicht existiert, wie könnte jemand existieren?
Wenn jemand nicht existiert, wie könnte etwas existieren?

9.6
ལྟ་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །
སྔ་རོལ་གང་ཞིག་ཡོད་པ་མིན། །
ལྟ་སོགས་ནང་ནས་གཞན་ཞིག་གིས། །
གཞན་གྱི་ཚེ་ན་གསལ་བར་བྱེད། །
(Einwand:) [Eine Person] existiert nicht
vor allen [Sinnesaktivitäten] wie dem Sehen und dergleichen.
[Die Person] wird zu verschiedenen Zeiten
durch verschiedene [Sinnesaktivitäten] wie dem Sehen manifestiert.

9.7
ལྟ་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །

སྔ་རོལ་གལ་ཏེ་ཡོད་མིན་ན། །
ལྟ་ལ་སོགས་པ་རེ་རེ་ཡི། །
སྔ་རོལ་དེ་ནི་ཇི་ལྟར་ཡོད། །

(Nagarjuna:) Würde [die Person] nicht
vor allen [Sinnesaktivitäten] wie dem Sehen existieren,
wie könnte sie vor jeder einzelnen [Sinnesaktivität]
wie dem Sehen existieren?

9.8
ལྟ་པོ་དེ་ཉིད་ཉན་པོ་དེ། །
གལ་ཏེ་ཚོར་པོའང་དེ་ཉིད་ན། །
རེ་རེའི་སྔ་རོལ་ཡོད་གྱུར་ན། །
དེ་ནི་དེ་ལྟར་མི་རིགས་སོ། །

Wenn [die Person] als Sehender,
Hörender oder Empfindender vor jeder
einzelnen [Sinnesaktivität] existierte,
ergäbe dies keinen Sinn.

9.9
གལ་ཏེ་ལྟ་པོ་གཞན་ཉིད་ལ། །
ཉན་པ་པོ་གཞན་ཚོར་གཞན་ན། །
ལྟ་པོ་ཡོད་ཚེ་ཉན་པོར་འགྱུར། །
བདག་ཀྱང་མང་པོ་ཉིད་དུ་འགྱུར། །

Wären der Sehende, der Hörende und
der Empfindende jeweils jemand anderes,
dann würde es, wenn der Hörende zur selben Zeit
wie der Sehende existiert, mehr als ein Selbst geben.

9.10
ལྟ་དང་ཉན་ལ་སོགས་པ་དང་། །
ཚོར་བ་དག་ལ་སོགས་པ་དང་། །
གང་ལས་འགྱུར་བའི་འབྱུང་དེ་ལའང་། །
དེ་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །

Das Sehen, das Hören,
das Empfinden und dergleichen
sowie die Grundelemente, aus denen sie entstanden sind,
existieren nicht.

9.11
ལྟ་དང་ཉན་ལ་སོགས་པ་དང་། །

ཚོར་བ་དག་ལ་སོགས་པ་ཡང་། །
གང་གི་ཡིན་པ་གལ་ཏེ་མེད། །
དེ་དག་ཀུན་ནི་ཡོད་མ་ཡིན། །
Wenn das nicht existiert,
zu dem das Sehen, das Hören und dergleichen
sowie das Empfinden und so weiter gehören,
dann existieren diese ebenfalls nicht.

9.12
གང་ཞིག་ལྟ་ལ་སོགས་པ་ཡི། །
སྔ་རོལ་ད་ལྟ་ཕྱི་ན་མེད། །
དེ་ལ་ཡོད་དོ་མེད་དོ་ཞེས། །
རྟོག་པ་དག་ནི་ལྡོག་པར་འགྱུར། །
Jemand existiert nicht vor oder zur selben Zeit
oder nach dem Sehen und so weiter.
Das widerlegt die Auffassung, dass
dieses [Selbst] existiert oder nicht existiert.

སྔ་རོལ་ན་གནས་པ་བརྟག་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་དགུ་པའོ།། །།
Das war das neunte Kapitel — die Untersuchung des vorherigen Bestehens.

Zehntes Kapitel

Untersuchung von Feuer und Brennstoff

10.1
བུད་ཤིང་གང་དེ་མེ་ཡིན་ན། །
བྱེད་པ་པོ་དང་ལས་གཅིག་འགྱུར། །
གལ་ཏེ་ཤིང་ལས་མེ་གཞན་ན། །
ཤིང་མེད་པར་ཡང་འབྱུང་བར་འགྱུར། །
Wäre der Brennstoff Feuer, dann wären
das Handelnde und die Handlung eins.
Wenn das Feuer anders als der Brennstoff wäre,
würde es auch ohne Brennstoff entstehen.

10.2
རྟག་ཏུ་འབར་བ་ཉིད་དུ་འགྱུར། །
འབར་བྱེད་རྒྱུ་ལས་མི་འབྱུང་ཞིང་། །
རྩོམ་པ་དོན་མེད་ཉིད་དུ་འགྱུར། །

དེ་ལྟ་ཡིན་ན་ལས་ཀྱང་མེད། །
[Feuer] würde ewig brennen,
ohne entfachende Ursache entstehen
und jede Anstrengung um seiner willen wäre sinnlos.
In diesem Fall wäre es auch ohne Aktivität.

10.3
གཞན་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། །
འབར་བར་བྱེད་རྒྱུ་ལས་མི་འབྱུང་། །
རྟག་ཏུ་འབར་བ་ཡིན་ན་ནི། །
རྩོམ་པ་དོན་མེད་ཉིད་དུ་འགྱུར། །
Da es nicht von etwas anderem abhängig wäre,
entstünde es nicht durch eine entfachende Ursache,
es würde für immer brennen und jegliche Anstrengung
um seiner willen wäre ohne Sinn und Zweck.

10.4
དེ་ལ་གལ་ཏེ་འདི་སྙམ་དུ། །
སྲེག་བཞིན་བུད་ཤིང་ཡིན་སེམས་ན། །
གང་ཚེ་དེ་ཙམ་དེ་ཡིན་ན། །
གང་གིས་བུད་ཤིང་དེ་སྲེག་བྱེད། །
Wenn diesbezüglich jemand denkt,
dass das, was brennt, der Brennstoff ist und
[der Brennstoff] zu dieser Zeit [das Feuer] wäre,
durch was würde dann der Brennstoff brennen?

10.5
གཞན་ཕྱིར་མི་ཕྲད་ཕྲད་མེད་ན།
སྲེག་པར་མི་འགྱུར་མི་སྲེག་ན། །
འཆི་བར་མི་འགྱུར་མི་འཆི་ན། །
རང་རྟགས་དང་ཡང་ལྡན་པར་གནས། །
Wäre [das Feuer] anders als [der Brennstoff], könnte es nicht auf [den Brennstoff] treffen.
Könnte es nicht auf ihn treffen, würde es [ihn] nicht verbrennen.
Würde es [ihn] nicht verbrennen, würde es nicht erlöschen.
Würde es nicht erlöschen, würde es mit seinen Attributen fortbestehen.

10.6
ཇི་ལྟར་བུད་མེད་སྐྱེས་པ་དང་། །
སྐྱེས་པའང་བུད་མེད་ཕྲད་པ་བཞིན། །
གལ་ཏེ་ཤིང་ལས་མེ་གཞན་ན། །

ཤིང་དང་ཕྲད་དུ་རུང་བར་འགྱུར། །

(Einwand:) So wie eine Frau auf einen Mann
und ein Mann auf eine Frau trifft, so ist es möglich,
dass [das Feuer] auf den Brennstoff trifft,
[auch] wenn das Feuer anders als der Brennstoff ist.

10.7
གལ་ཏེ་མེ་དང་ཤིང་དག་ནི། །
གཅིག་གིས་གཅིག་ནི་བསལ་གྱུར་ན། །
ཤིང་ལས་མེ་གཞན་ཉིད་ཡིན་ཡང་། །
ཤིང་དང་ཕྲད་པར་འདོད་ལ་རག། །

Und wenn Feuer und Brennstoff sich gegenseitig ausschließen,
kann man, obwohl das Feuer
anders als der Brennstoff ist, dennoch davon
ausgehen, dass sie aufeinandertreffen.

10.8
གལ་ཏེ་ཤིང་ལྟོས་མེ་ཡིན་ལ། །
གལ་ཏེ་མེ་ལྟོས་ཤིང་ཡིན་ན། །
གང་ལྟོས་མེ་དང་ཤིང་འགྱུར་བ། །
དང་པོར་གྲུབ་པ་གང་ཞིག་ཡིན། །

Wenn Feuer vom Brennstoff und
Brennstoff vom Feuer abhängig ist,
wovon sind dann Feuer und Brennstoff abhängig?
Welches existiert zuerst?

10.9
གལ་ཏེ་ཤིང་ལྟོས་མེ་ཡིན་ན། །
མེ་གྲུབ་པ་ལ་སྒྲུབ་པར་འགྱུར། །
བུད་པར་བྱ་བའི་ཤིང་ལ་ཡང་། །
མེ་མེད་པར་ནི་འགྱུར་བ་ཡིན། །

Existiert das Feuer in Abhängigkeit vom Brennstoff,
würde das bereits existierende Feuer [erneut] entstehen.
Und auch den Brennstoff würde es geben,
ohne dass es ein Feuer gibt.

10.10
གལ་ཏེ་དངོས་པོ་གང་ལྟོས་འགྲུབ། །
དེ་ཉིད་ལ་ཡང་ལྟོས་ནས་ནི། །
ལྟོས་བྱ་གང་ཡིན་དེ་འགྲུབ་ན། །

གང་ལ་ལྟོས་ནས་གང་ཞིག་འགྲུབ། །

Existiert ein Ding in Abhängigkeit
von etwas anderem und das andere,
von dem es abhängig ist, existiert in Abhängigkeit von ihm,
was ist dann abhängig von was?

10.11
དངོས་པོ་ལྟོས་གྲུབ་གང་ཡིན་པ། །
དེ་མ་གྲུབ་ན་ཇི་ལྟར་ལྟོས། །
ཅི་སྟེ་གྲུབ་པ་ལྟོས་ཤེ་ན། །
དེ་ནི་ལྟོས་པར་མི་རིགས་སོ། །

Wenn ein Ding, das in Abhängigkeit existiert,
noch nicht existiert, wie kann es dann abhängig sein?
Sagst du, dass das bereits Existierende abhängig ist,
macht diese Abhängigkeit keinen Sinn.

10.12
ཤིང་ལ་ལྟོས་པའི་མེ་མེད་དེ། །
ཤིང་ལ་མ་ལྟོས་མེ་ཡང་མེད། །
མེ་ལ་ལྟོས་པའི་ཤིང་མེད་དེ། །
མེ་ལ་མ་ལྟོས་ཤིང་ཡང་མེད། །

Es gibt kein vom Brennstoff abhängiges Feuer.
Es gibt kein vom Brennstoff unabhängiges Feuer.
Es gibt keinen vom Feuer abhängigen Brennstoff.
Es gibt keinen vom Feuer unabhängigen Brennstoff.

10.13
མེ་ནི་གཞན་ལས་མི་འོང་སྟེ། །
ཤིང་ལའང་མེ་ནི་ཡོད་མ་ཡིན། །
དེ་བཞིན་ཤིང་གི་ལྷག་མ་ནི། །
སོང་དང་མ་སོང་བགོམ་པས་བསྟན། །

Feuer kommt nicht durch etwas anderes zustande.
Feuer existiert auch nicht im Brennstoff.
Alles andere in Bezug auf den Brennstoff wird durch das „[bereits] Gegangensein“,
das „[noch] nicht Gegangensein“ und das „[gegenwärtige] Gehen“ dargestellt.

10.14
ཤིང་ཉིད་མེ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། །
ཤིང་ལས་གཞན་ལ་མེ་ཡང་མེད། །
མེ་ནི་ཤིང་དང་ལྡན་མ་ཡིན། །

མེ་ལ་ཤིང་མེད་དེར་དེ་མེད། །

Der Brennstoff ist kein Feuer. Es gibt auch kein Feuer,
das anders ist als der Brennstoff.
Feuer besitzt keinen Brennstoff.
Der Brennstoff existiert nicht im Feuer und Feuer nicht im Brennstoff.

10.15
མ་དང་ཤིང་གིས་བདག་དང་ནི། །
ཉེ་བར་ལེན་པའི་རིམ་པ་ཀུན། །
བུམ་རྣམ་སོགས་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ། །
མ་ལུས་པར་ནི་རྣམ་པར་བཤད། །

Durch die [Analyse] von Feuer und Brennstoff
wird die Reihenfolge von Selbst und
Aneignung sowie von Vase und Stoff[11] und
dergleichen vollständig erläutert.

10.16
གང་དག་བདག་དང་དངོས་པོ་རྣམས། །
དེ་བཅས་ཉིད་དང་ཐ་དད་པར། །
སྟོན་པ་དེ་དག་བསྟན་དོན་ལ། །
མཁས་སོ་སྙམ་དུ་མི་སེམས་སོ། །

Ich glaube nicht, dass diejenigen, die lehren,
dass das Selbst und die Wesenheiten
identisch oder verschieden sind,
in der Bedeutung der Lehre geschult sind.

མེ་དང་བུད་ཤིང་བརྟག་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་བཅུ་པའོ།། །།

Das war das zehnte Kapitel — die Untersuchung von Feuer und Brennstoff.

Elftes Kapitel

Untersuchung des Anfangs und Endes

11.1
སྔོན་མཐའ་མངོན་ནམ་ཞེས་ཞུས་ཚེ། །
ཐུབ་པ་ཆེན་པོས་མིན་ཞེས་གསུངས། །
འཁོར་བ་ཐོག་མ་མཐའ་མེད་དེ། །

[11] So wie der Brennstoff die Ursache des Feuers ist und der Brennstoff daher vor dem Feuer existiert, so ist das (konventionelle) Selbst die Ursache der Aneignung der fünf Aggregate und die Vase die Ursache des Stoffs, der die Vase bedeckt, so dass das Selbst vor der Aneignung und die Vase vor dem sie bedeckenden Stoff existiert.

དེ་ལ་སྔོན་མེད་ཕྱི་མ་མེད། །

Als er gefragt wurde, ob ein Anfang zu erkennen ist,
sagte der fähige Buddha: „Nein.“
Der Daseinskreislauf hat weder einen Anfang noch ein Ende.
Es hat kein Vorher und kein Nachher.

11.2
གང་ལ་ཐོག་མེད་མཐའ་མེད་པར། །
དེ་ལ་དབུས་ནི་ག་ལ་ཡོད། །
དེ་ཕྱིར་དེ་ལ་སྔ་ཕྱི་དང་། །
ལྷན་ཅིག་རིམ་པ་མི་འཐད་དོ། །

Wie könnte das, was weder einen Anfang
noch ein Ende besitzt, einen mittleren Teil haben?
Daher ist es nicht haltbar, dass es Früheres,
Späteres oder Gleichzeitiges gibt.

11.3
གལ་ཏེ་སྐྱེ་བ་སྔ་གྱུར་ལ། །
རྒ་ཤི་ཕྱི་མ་ཡིན་ན་ནི། །
སྐྱེ་བ་རྒ་ཤི་མེད་པ་དང་། །
མ་ཤི་བར་ཡང་སྐྱེ་བར་འགྱུར། །

Wenn die Geburt zunächst stattfände
und das Altern und der Tod später,
gäbe es die Geburt ohne das Altern und
den Tod und das Geboren werden, ohne zu sterben.

11.4
གལ་ཏེ་སྐྱེ་བ་འཕྱི་འགྱུར་ལ། །
རྒ་ཤི་སྔ་བ་ཡིན་ན་ནི། །
སྐྱེ་བ་མེད་པའི་རྒ་ཤི་ནི། །
རྒྱུ་མེད་པར་ནི་ཇི་ལྟར་འགྱུར། །

Wenn die Geburt später und das Altern
und der Tod zunächst stattfänden,
wie könnte es ein ursachenloses Altern und Sterben
ohne die Geburt geben?

11.5
སྐྱེ་བ་དང་ནི་རྒ་ཤི་དག །
ལྷན་ཅིག་རུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། །
སྐྱེ་བཞིན་པ་ན་འཆི་འགྱུར་ཞིང་། །

གཉིས་ཀ་རྒྱུ་མེད་ཅན་དུ་འགྱུར། །
Es ist nicht richtig, dass die Geburt, das Altern
und der Tod gleichzeitig stattfinden.
Diejenigen, die gegenwärtig geboren werden, würden sterben
und [die Geburt und der Tod] wären ohne Ursache.

11.6
གང་ལ་སྔ་ཕྱི་ལྷན་ཅིག་གི། །
རིམ་པ་དེ་དག་མི་སྲིད་པའི། །
སྐྱེ་བ་རེ་དང་རྒ་ཤི་དེ། །
ཅི་ཡི་ཕྱིར་ན་སྤྲོ་བར་བྱེད། །
Es ist unmöglich, dass sie
aufeinander folgend oder gleichzeitig existieren.
Warum fabrizierst du diese Geburt,
dieses Altern und diesen Tod?

11.7
འཁོར་བ་འབའ་ཞིག་སྔོན་གྱི་མཐའ། །
ཡོད་མ་ཡིན་པར་མ་ཟད་ཀྱི། །
རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་ཉིད་དང་ནི། །
མཚན་ཉིད་དང་ནི་མཚན་གཞི་ཉིད། །
Nicht nur der Daseinskreislauf
hat keinen Anfang,
sondern auch Ursache und Wirkung,
Wesensmerkmale und ihre Basis,

11.8
ཚོར་དང་ཚོར་པོ་ཉིད་དང་ནི། །
དོན་ཡོད་གང་དག་ཅི་ཡང་རུང་། །
དངོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཉིད་ལ་ཡང་། །
སྔོན་གྱི་མཐའ་ནི་ཡོད་མ་ཡིན། །
Empfindungen und
Empfindender sowie
jedes andere Objekt —
alle Dinge sind ohne Anfang.

སྔོན་དང་ཕྱི་མའི་མཐའ་བརྟག་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་བཅུ་གཅིག་པའོ།། །
Das war das elfte Kapitel — die Untersuchung des Anfangs und Endes.

Zwölftes Kapitel

Untersuchung, ob etwas von sich selbst oder etwas anderem verursacht wird

12.1
ཁ་ཅིག་སྡུག་བསྔལ་བདག་གིས་བྱས། །
གཞན་གྱིས་བྱས་དང་གཉི་གས་བྱས། །
རྒྱུ་མེད་པ་ལས་འབྱུང་བར་འདོད། །
དེ་ནི་བྱ་བར་མི་རུང་ངོ་། །
Manche meinen, dass das Leiden (1) von sich selbst verursacht wird,
(2) von etwas anderem verursacht wird, (3) von beidem
verursacht wird oder (4) ohne Ursache zustande kommt.
Es ist [jedoch] nicht möglich, dass es so verursacht wird.

12.2
གལ་ཏེ་བདག་གིས་བྱས་གྱུར་ན། །
དེ་ཕྱིར་བརྟེན་ནས་འབྱུང་མི་འགྱུར། །
གང་ཕྱིར་ཕུང་པོ་འདི་དག་ལ། །
བརྟེན་ནས་ཕུང་པོ་དེ་དག་འབྱུང་། །
Wenn [das Leiden] von sich selbst verursacht würde,
könnte es nicht in Abhängigkeit entstehen,
denn in Abhängigkeit von diesen Aggregaten
entstehen jene Aggregate.

12.3
གལ་ཏེ་འདི་ལས་དེ་གཞན་ཞིང་། །
གལ་ཏེ་དེ་ལས་འདི་གཞན་ན། །
སྡུག་བསྔལ་གཞན་གྱིས་བྱས་འགྱུར་ཞིང་། །
གཞན་དེ་དག་གིས་དེ་བྱས་འགྱུར། །
Falls diese anders wären als jene
und jene anders wären als diese,
dann würde das Leiden von anderen [Phänomenen] verursacht.
Die [Aggregate] würden von anderen [Aggregaten] verursacht.

12.4
གལ་ཏེ་གང་ཟག་བདག་གིས་ནི། །
སྡུག་བསྔལ་བྱས་ན་གང་བདག་གིས། །
སྡུག་བསྔལ་བྱས་པའི་གང་ཟག་ནི། །
སྡུག་བསྔལ་མ་གཏོགས་གང་ཞིག་ཡིན། །
Wenn das Leiden von einer Person
selbst verursacht würde, wer ist dann —
abgesehen vom Leiden — diese Person,

die das Leiden verursacht?

12.5
གལ་ཏེ་གང་ཟག་གཞན་ལས་ནི། །
སྡུག་བསྔལ་འབྱུང་ན་གཞན་ཞིག་གིས། །
སྡུག་བསྔལ་དེ་བྱས་གང་སྦྱིན་དེ། །
སྡུག་བསྔལ་མ་གཏོགས་ཇི་ལྟར་རུང་། །

Würde das Leiden von einer anderen Person stammen,
dann hätte jemand anderes das Leiden verursacht.
Was könnte es außer dem Leiden noch geben,
das einem zuteilwird?

12.6
གལ་ཏེ་གང་ཟག་གཞན་སྡུག་བསྔལ། །
འབྱུང་ན་གང་གིས་དེ་བྱས་ནས། །
གཞན་ལ་སྟེར་བའི་གང་ཟག་གཞན། །
སྡུག་བསྔལ་མ་གཏོགས་གང་ཞིག་ཡིན། །
Wenn das Leiden von einer anderen Person stammte,
was wäre diese andere Person,
die das Leiden verursacht und
weitergegeben hat, außer dem Leiden?

12.7
བདག་གིས་བྱས་པར་མ་གྲུབ་པས། །
སྡུག་བསྔལ་གཞན་གྱིས་ག་ལ་བྱས། །
གཞན་གྱིས་སྡུག་བསྔལ་གང་བྱེད་པ། །
དེ་ནི་དེ་ཡི་བདག་བྱས་འགྱུར། །
Da es nicht durch sich selbst verursacht wird,
wie könnte es durch etwas anderes verursacht werden?
Jedes von etwas anderem verursachte Leiden
würde auch von sich selbst verursacht.

12.8
རེ་ཞིག་སྡུག་བསྔལ་བདག་བྱས་མིན། །
དེ་ཉིད་ཀྱིས་ནི་དེ་མ་བྱས། །
གལ་ཏེ་གཞན་བདག་མ་བྱས་ན། །
སྡུག་བསྔལ་གཞན་བྱས་ག་ལ་འགྱུར། །

Das Leiden wird nicht durch sich selbst verursacht.
Nichts verursacht sich selbst.
Wenn etwas anderes nicht durch sich selbst verursacht wird,
wie könnte das Leid von etwas anderem verursacht werden?

12.9
གལ་ཏེ་རེ་རེས་བྱས་གྱུར་ན། །
སྡུག་བསྔལ་གཉིས་ཀས་བྱས་པར་འགྱུར། །
བདག་གིས་མ་བྱས་གཞན་མ་བྱས། །
སྡུག་བསྔལ་རྒྱུ་མེད་ག་ལ་འགྱུར། །
Wenn es von jedem einzeln verursacht würde,
würde das Leiden von beiden verursacht.
Weder verursacht durch sich selbst noch durch etwas anderes,
wie könnte das Leiden ohne Ursache sein?

12.10
སྡུག་བསྔལ་འབའ་ཞིག་རྣམ་པ་བཞི། །
ཡོད་མ་ཡིན་པར་མ་ཟད་ཀྱི། །
ཕྱི་རོལ་དངོས་པོ་དག་ལ་ཡང་། །
རྣམ་པ་བཞི་པོ་ཡོད་མ་ཡིན། །
Nicht nur existiert das Leiden
nicht auf diese vier Arten,
auch die äußerlichen Dinge existieren
nicht auf eine der vier Arten.

བདག་གིས་བྱས་པ་དང་གཞན་གྱིས་བྱས་པ་བརྟག་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་བཅུ་གཉིས་པའོ།། །།
Das war das zwölfte Kapitel — die Untersuchung, ob etwas von sich selbst oder etwas anderem verursacht wird.

Dreizehntes Kapitel

Untersuchung des Hervorgebrachten

13.1
བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་གང་ཞིག །
སླུ་བ་དེ་ནི་བརྫུན་ཞེས་གསུངས། །
འདུ་བྱེད་ཐམས་ཅད་སླུ་བའི་ཆོས། །
དེས་ན་དེ་དག་བརྫུན་པ་ཡིན། །
Der erhabene Buddha sagte,
dass jedes täuschende Phänomen falsch ist.
Alle hervorgebrachten Phänomene sind täuschend.

Deshalb sind sie falsch.

13.2
གལ་ཏེ་སླུ་ཆོས་གང་ཡིན་པ། །
དེ་བརྫུན་དེ་ལ་ཅི་ཞིག་སླུ། །
བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་དེ་གསུངས་པ། །
སྟོང་ཉིད་ཡོངས་སུ་བསྟན་པ་ཡིན། །
Wenn jedes täuschende Phänomen falsch ist,
was täuscht dann?
Indem er dies sagte,
stellte der erhabene Buddha vollständig die Leerheit dar.

13.3
དངོས་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་དེ། །
གཞན་དུ་འགྱུར་བ་སྣང་ཕྱིར་རོ། །
དངོས་པོ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་མེད། །
གང་ཕྱིར་དངོས་རྣམས་སྟོང་པ་ཉིད། །
Die Dinge existieren nicht aus sich heraus,
da sich ihre Veränderungen wahrnehmen lassen,
und aufgrund der Leerheit der Dinge
sind die Dinge frei davon, aus sich heraus zu existieren,

13.4
གལ་ཏེ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ན། །
གཞན་དུ་འགྱུར་བ་གང་གི་ཡིན། །
གལ་ཏེ་ངོ་བོ་ཉིད་ཡོད་ན། །
གཞན་དུ་འགྱུར་བར་ཇི་ལྟར་རུང་། །
Wenn sie nicht aus sich heraus existieren,
was ist es dann, das sich verändert?
Würden sie aus sich heraus existieren,
wie könnten sie sich verändern?

13.5
དེ་ཉིད་ལ་ནི་གཞན་འགྱུར་མེད། །
གཞན་ཉིད་ལ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན། །
གང་ཕྱིར་གཞོན་ནུ་མི་རྒ་སྟེ། །
གང་ཕྱིར་རྒས་པའང་མི་རྒའོ། །
Ein Ding an sich ist ohne Veränderung.
Es gibt auch keine Veränderung in etwas anderem,
denn ein junger Mensch altert nicht

und ein alter Mensch altert ebenso wenig.

13.6
གལ་ཏེ་དེ་ཉིད་གཞན་འགྱུར་ན། །
འོ་མ་ཉིད་ནི་ཞོར་འགྱུར་རོ། །
འོ་མ་ལས་གཞན་གང་ཞིག་ནི། །
ཞོ་ཡི་དངོས་པོ་ཡིན་པར་འགྱུར། །
Wenn sich eine Sache an sich verändern würde,
dann würde die Milch an sich zu Joghurt werden.
Aber was außer der Milch,
würde zu dem werden, was der Joghurt ist?

13.7
གལ་ཏེ་སྟོང་མིན་ཅུང་ཟད་ཡོད། །
སྟོང་པ་ཅུང་ཟད་ཡོད་པར་འགྱུར། །
མི་སྟོང་ཅུང་ཟད་ཡོད་མིན་ན། །
སྟོང་པ་ཡོད་པར་ག་ལ་འགྱུར། །
Gäbe es auch nur das Geringste, das nicht leer ist,
dann würde die Leerheit ein wenig existieren.
Aber wenn es nicht das Geringste gibt, das nicht leer ist,
wie kann die Leerheit dann existieren?

13.8
རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཉིད། །
ལྟ་ཀུན་ངེས་པར་འབྱུང་བར་གསུངས། །
གང་དག་སྟོང་པ་ཉིད་ལྟ་བ། །
དེ་དག་བསྒྲུབ་ཏུ་མེད་པར་གསུངས། །
Die siegreichen Buddhas lehrten,
dass die Leerheit die Beseitigung aller Ansichten ist
und dass diejenigen, für die die Leerheit
eine Ansicht ist, unverbesserlich sind.

འདུ་བྱེད་བརྟག་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་བཅུ་གསུམ་པའོ།། །།
Das war das dreizehnte Kapitel — die Untersuchung des Hervorgebrachten.

Vierzehntes Kapitel

Untersuchung des Aufeinandertreffens

14.1
བལྟ་བྱ་ལྟ་བ་ལྟ་བ་པོ། །

གསུམ་པོ་དེ་དག་གཉིས་གཉིས་དང་། །
ཐམས་ཅད་ཀྱང་ནི་ཕན་ཚུན་དུ། །
ཕྲད་པར་འགྱུར་བ་ཡོད་མ་ཡིན། །

Die drei — das zu sehende Objekt,
das Sehen und das Sehende —
treffen weder paarweise
noch alle zusammen aufeinander.

14.2
དེ་བཞིན་འདོད་ཆགས་ཆགས་པ་དང་། །
ཆགས་པར་བྱ་བ་ཉོན་མོངས་པ། །
ལྷག་མ་རྣམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི། །
ལྷག་མའང་རྣམ་པ་གསུམ་ཉིད་ཀྱིས། །

Ebenso sollten das Begehren, das Begehrende,
das, was begehrt wird, die übrigen Verblendungen
und die verbleibenden Sinnesquellen auf
diese dreifache Weise betrachtet werden.

14.3
གཞན་དང་གཞན་དུ་ཕྲད་འགྱུར་ན། །
གང་ཕྱིར་བལྟ་བྱ་ལ་སོགས་ལ། །
གཞན་དེ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ། །
དེ་ཕྱིར་ཕྲད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །

Verschiedene [Dinge] treffen aufeinander.
Da jedoch [Dinge] wie das zu sehende Objekt
und dergleichen nicht als verschieden
existieren, treffen sie nicht aufeinander.

14.4
བལྟ་བྱ་ལ་སོགས་འབའ་ཞིག་ལ། །
གཞན་ཉིད་མེད་པར་མ་ཟད་ཀྱི། །
གང་ཡང་གང་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ། །
གཞན་པ་ཉིད་དུ་མི་འཐད་དོ། །

Nicht nur, dass [Dinge] wie das zu sehende
Objekt nicht anders sind, es ist auch nicht haltbar,
dass, wenn etwas zusammen mit etwas
anderem existiert, die beiden anders sind.

14.5
གཞན་ནི་གཞན་ལ་བརྟེན་ཏེ་གཞན། །

གཞན་མེད་པར་གཞན་གཞན་མི་འགྱུར། །
གང་ལ་བརྟེན་ཏེ་གང་ཡིན་པ། །
དེ་ནི་དེ་ལས་གཞན་མི་འཐད། །
Das, was anders ist, ist anders in Abhängigkeit von etwas anderem.
Ohne etwas anderes wäre das andere nicht anders.
Es ist nicht haltbar, dass das, was von etwas anderem abhängig ist,
verschieden von ihm ist.

14.6
གལ་ཏེ་གཞན་ནི་གཞན་ལས་གཞན། །
དེ་ཚེ་གཞན་མེད་པར་གཞན་འགྱུར། །
གཞན་མེད་པར་ནི་གཞན་འགྱུར་བ། །
ཡོད་མིན་དེ་ཡི་ཕྱིར་ན་མེད། །
Wenn das, was anders ist, anders wäre als etwas anderes,
dann wäre es sogar ohne das andere anders.
Ein anderes existiert aber [als anderes] nicht
ohne das andere. Also gibt es kein [Anderssein].

14.7
གཞན་ཉིད་གཞན་ལ་ཡོད་མ་ཡིན། །
གཞན་མ་ཡིན་ལའང་ཡོད་མ་ཡིན། །
གཞན་ཉིད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ན། །
གཞན་ནམ་དེ་ཉིད་ཡོད་མ་ཡིན། །
Das Anderssein existiert nicht in dem, das anders ist.
Es existiert aber auch nicht in dem, das nicht anders ist.
Wenn das Anderssein nicht existiert,
gibt es auch nichts, das anders oder dasselbe ist.

14.8
དེ་ནི་དེ་དང་ཕྲད་པ་མེད། །
གཞན་དང་གཞན་ཡང་ཕྲད་མི་འགྱུར། །
ཕྲད་བཞིན་པ་དང་ཕྲད་པ་དང་། །
ཕྲད་པ་པོ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན། །
Nichts trifft auf sich selbst.
Verschiedene Dinge treffen ebenso nicht aufeinander.
Das, was gegenwärtig aufeinandertrifft, das Aufeinandertreffen und auch das,
was das Aufeinandertreffen bewirkt, existieren nicht.

ཕྲད་པ་བརྟག་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་བཅུ་བཞི་པའོ།། །།
Das war das vierzehnte Kapitel — die Untersuchung des Aufeinandertreffens.

Fünfzehntes Kapitel

Untersuchung der Eigennatur

15.1
རང་བཞིན་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ལས་ནི། །
འབྱུང་བར་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །
རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ལས་བྱུང་བ་ཡི། །
རང་བཞིན་བྱས་པ་ཅན་དུ་འགྱུར། །
Es ergibt keinen Sinn, dass eine Eigennatur
aus Ursachen und Bedingungen entsteht.
Eine aus Ursachen und Bedingungen
entstandene Eigennatur wäre etwas Verursachtes.

15.2
རང་བཞིན་བྱས་པ་ཅན་ཞེས་བྱར། །
ཇི་ལྟར་བུར་ན་རུང་བར་འགྱུར། །
རང་བཞིན་དག་ནི་བཅོས་མིན་དང་། །
གཞན་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པ་ཡིན། །
Wie kann es angemessen sein,
eine Eigennatur als Verursachtes zu bezeichnen?
Eine Eigennatur wird nicht geschaffen.
Sie ist nicht von etwas anderem abhängig.

15.3
རང་བཞིན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ན། །
གཞན་གྱི་དངོས་པོ་ག་ལ་ཡོད། །
གཞན་གྱི་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་ནི། །
གཞན་གྱི་དངོས་པོ་ཡིན་ཞེས་བརྗོད། །
Da es keine Eigennatur gibt,
wie kann es die Wesenheit von etwas anderem geben?
Die Eigennatur der Wesenheit von etwas anderem
wird als die Wesenheit von etwas anderem beschrieben.

15.4
རང་བཞིན་དང་ནི་གཞན་དངོས་དག །
མ་གཏོགས་དངོས་པོ་ག་ལ་ཡོད། །
རང་བཞིན་དང་ནི་དངོས་པོ་དག །

ཡོད་ན་དངོས་པོ་འགྲུབ་པར་འགྱུར། །

Wie können die Dinge ohne Eigennatur
und die Wesenheit von etwas anderem existieren?
Gäbe es die Eigennatur und die Wesenheit von
etwas anderem, würden die Dinge existieren.

15.5
གལ་ཏེ་དངོས་པོ་མ་གྲུབ་ན། །
དངོས་མེད་འགྲུབ་པར་མི་འགྱུར་རོ། །
དངོས་པོ་གཞན་དུ་གྱུར་པ་ནི། །
དངོས་མེད་ཡིན་པར་སྐྱེ་བོ་སྨྲ། །

Wenn die Dinge nicht existieren,
existieren die Nicht-Dinge nicht.
Die Menschen sagen, dass ein Ding,
das etwas anderes geworden ist, ein Nicht-Ding ist.

15.6
གང་དག་རང་བཞིན་གཞན་དངོས་དང་། །
དངོས་དང་དངོས་མེད་ཉིད་ལྟ་བ། །
དེ་དག་སངས་རྒྱས་བསྟན་པ་ལ། །
དེ་ཉིད་མཐོང་བ་མ་ཡིན་ནོ།

Diejenigen, die von der Eigennatur,
dem Wesen von etwas anderem, den Dingen
und den Nicht-Dingen ausgehen,
sehen nicht die Soheit in den Lehren des Buddhas.

15.7
བཅོམ་ལྡན་དངོས་དང་དངོས་མེད་པ། །
མཁྱེན་པས་ཀ་ཏ་ཡ་ན་ཡི། །
གདམས་ངག་ལས་ནི་ཡོད་པ་དང་། །
མེད་པ་གཉིས་ཀའང་དགག་པ་མཛད། །

Aufgrund seiner Einsicht in die Dinge
und die Nicht-Dinge verneint der siegreiche
Buddha in seinen *Anweisungen an Kātyāyana*
die Existenz und die Nichtexistenz.

15.8
གལ་ཏེ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་ན། །
དེ་ནི་མེད་ཉིད་མི་འགྱུར་རོ། །
རང་བཞིན་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་ནི། །

ནམ་ཡང་འཐད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །

Wenn etwas durch seine Eigennatur existierte,
könnte es niemals nichtexistent werden.
Es wäre keineswegs vertretbar,
dass eine Eigennatur sich verändern könnte.

15.9
རང་བཞིན་ཡོད་པ་མི་ཡིན་ན། །
གཞན་དུ་འགྱུར་པ་གང་གི་ཡིན། །
རང་བཞིན་ཡོད་པ་ཡིན་ན་ཡང་། །
གཞན་དུ་འགྱུར་བ་ཇི་ལྟར་རུང་། །

Gibt es keine Eigennatur,
was ist es dann, das sich verändert?
Gäbe es aber eine Eigennatur,
wie könnten Veränderungen möglich sein?

15.10
ཡོད་ཅེས་བྱ་བ་རྟག་པར་འཛིན། །
མེད་ཅེས་བྱ་བ་ཆད་པར་ལྟ། །
དེ་ཕྱིར་ཡོད་དང་མེད་པ་ལ༑ །
མཁས་པས་གནས་པར་མི་བྱའོ། །

Sagt man „es existiert“, hält man an der Verdinglichung fest.
Sagt man „es existiert nicht“, vertritt man die Ansicht des Nihilismus.
Deshalb lassen sich die Weisen
nicht auf die Existenz oder die Nichtexistenz ein.

15.11
གང་ཞིག་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ། །
དེ་ནི་མེད་པ་མིན་པས་རྟག། །
སྔོན་བྱུང་ད་ལྟར་མེད་ཅེས་པ། །
དེས་ན་ཆད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར། །I

Das, was durch seine Eigennatur existiert und ohne die Nichtexistenz ist,
bezieht sich auf die Verdinglichung.
Das, was vorher entstand, aber jetzt nicht existiert,
bezieht sich auf den Nihilismus.

རང་བཞིན་བརྟག་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་བཅོ་ལྔ་པའོ།། །།

Das war das fünfzehnte Kapitel — die Untersuchung der Eigennatur.

Sechzehntes Kapitel

Untersuchung des Gefesseltseins und der Befreiung

16.1
གལ་ཏེ་འདུ་བྱེད་འཁོར་ཞེ་ན་༈ །
དེ་དག་རྟག་ན་མི་འཁོར་ཏེ། །
མི་རྟག་ན་ཡང་འཁོར་མི་འགྱུར། །
སེམས་ཅན་ལ་ཡང་རིམ་འདི་མཚུངས། །

Wenn man sagt, dass das Hervorgebrachte
in Samsara kreist: Das, was beständig ist,
kreist nicht und das Unbeständige auch nicht.
Das Gleiche gilt auch für die fühlenden Wesen.

16.2
གལ་ཏེ་གང་ཟག་འཁོར་ཞེ་ན། །
ཕུང་པོ་སྐྱེ་མཆེད་ཁམས་རྣམས་ལ། །
དེ་ནི་རྣམ་པ་ལྔས་བཙལ་ན། །
མེད་ན་གང་ཞིག་འཁོར་བར་འགྱུར། །

Angenommen, man sagt, dass die Person in Samsara kreist:
Sucht man die Person auf die fünffache Weise[12]
in den Aggregaten, den Sinnesquellen und den Elementen,
findet man sie nicht. Was ist es also, das in Samsara kreist?

16.3
ཉེ་བར་ལེན་ནས་ཉེར་ལེན་པར། །
འཁོར་ན་སྲིད་པ་མེད་པར་འགྱུར། །
སྲིད་མེད་ཉེ་བར་ལེན་མེད་ན། །
དེ་གང་ཅི་ཞིག་འཁོར་བར་འགྱུར། །

Würde man in Samsara von Aneignung
zu Aneignung kreisen, gäbe es kein Dasein.
Gäbe es weder Dasein noch Aneignung,
was ist es dann, das in Samsara kreist?

16.4
འདུ་བྱེད་མྱ་ངན་འདའ་བར་ནི། །
ཇི་ལྟ་བུར་ཡང་མི་འཐད་དོ། །
སེམས་ཅན་མྱ་ངན་འདའ་བར་ཡང་། །

---

[12] Die Suche nach der Person auf fünffache Weise bezieht sich auf die Analyse, ob eine inhärent existierende Person (1) eins mit ihren Aggregaten ist, (2) anders als ihre Aggregate ist, (3) abhängig von ihren Aggregaten ist, (4) ob die Aggregate abhängig von einer inhärent existierenden Person sind und (5) eine inhärent existente Person die Aggregate besitzt.

ཇི་ལྟ་བུར་ཡང་འཐད་མི་འགྱུར། །

Es ist in keiner Weise haltbar,
dass das Hervorgebrachte ins Nirwana übergeht.
Es ist in keiner Weise vertretbar,
dass ein fühlendes Wesen Nirwana erreicht.

16.5
སྐྱེ་འཇིག་ཆོས་ཅན་འདུ་བྱེད་རྣམས། །
མི་འཆིང་གྲོལ་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། །
སྔ་མ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་ཡང་། །
མི་འཆིང་གྲོལ་བར་མི་འགྱུར་རོ། །

Hervorgebrachte Phänomene, die entstehen
und vergehen, sind weder gefesselt noch befreit.
Genauso sind auch die fühlenden Wesen
weder gefesselt noch befreit.

16.6
གལ་ཏེ་ཉེ་བར་ལེན་འཆིང་ན། །
ཉེ་བར་ལེན་བཅས་འཆིང་མི་འགྱུར། །
ཉེ་བར་ལེན་མེད་མི་འཆིང་སྟེ། །
གནས་སྐབས་གང་ཞིག་འཆིང་བར་འགྱུར། །

Wenn die Aneignung fesseln würde,
dann wäre das Aneignende nicht gefesselt.
Doch ohne Aneignung gibt es kein Gefesseltsein.
Unter welchen Umständen wäre man also gefesselt?

16.7
གལ་ཏེ་བཅིང་བྱའི་སྔ་རོལ་ན། །
འཆིང་བ་ཡོད་ན་འཆིང་ལ་རག། །
དེ་ཡང་མེད་དེ་ལྷག་མ་ནི། །
སོང་དང་མ་སོང་བགོམ་པས་བསྟན། །

Wenn das Fesseln vor dem zu Fesselnden existierte,
wäre der zu Fesselnde vom Fesseln abhängig. Dies ist jedoch nicht der Fall.
Die übrige [Widerlegung wird durch die Untersuchung] des Gegangenseins,
des noch nicht Gegangenseins und des [gegenwärtigen] Begehens dargestellt.

16.8
རེ་ཞིག་བཅིངས་པ་མི་གྲོལ་ཏེ། །
མ་བཅིངས་པ་ཡང་གྲོལ་མི་འགྱུར། །
བཅིངས་པ་གྲོལ་བཞིན་ཡིན་འགྱུར་ན། །

བཅིངས་དང་གྲོལ་བ་དུས་གཅིག་འགྱུར། །
Wer gefesselt ist, kann sich nicht befreien.
Wer nicht gefesselt ist, kann sich auch nicht befreien.
Könnte sich ein Gefesselter befreien,
würden das Fesseln und die Befreiung gleichzeitig stattfinden.

16.9
བདག་ནི་ལེན་མེད་མྱ་ངན་འདའ། །
མྱང་འདས་བདག་གིར་འགྱུར་རོ་ཞེས། །
དེ་ལྟར་གང་དག་འཛིན་དེ་ཡི། །
ཉེར་ལེན་འཛིན་པ་ཆེན་པོ་ཡིན། །
Man sagt: „Ich werde ohne die Aneignung
das Nirwana erreichen und es wird mein Nirwana sein“.
Wer auf diese Weise daran festhält,
hält übermäßig an der Aneignung fest.

16.10
གང་ལ་མྱ་ངན་འདས་བསྐྱེད་མེད། །
འཁོར་བ་བསལ་བའང་ཡོད་མིན་པ། །
དེ་ལ་འཁོར་བ་ཅི་ཞིག་ཡིན། །
མྱ་ངན་འདས་པའང་ཅི་ཞིག་བརྟག །
Wird Nirwana nicht erzeugt,
gibt es auch die Beseitigung des Daseinskreislaufs nicht.
Was ist der Daseinskreislauf und
was wird als Nirwana bezeichnet?

བཅིངས་པ་དང་ཐར་པ་བརྟག་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་བཅུ་དྲུག་པའོ། །
Das war das sechszehnte Kapitel — die Untersuchung des Gefesseltseins und der Befreiung.

Siebzehntes Kapitel

Untersuchung von Handlungen

17.1
བདག་ཉིད་ལེགས་པར་སྡོམ་པ་དང་། །
གཞན་ལ་ཕན་འདོགས་བྱམས་སེམས་གང་། །
དེ་ཆོས་དེ་ནི་འདི་གཞན་དུ། །
འབྲས་བུ་དག་གི་ས་བོན་ཡིན། །
Das Dharma, sich in angemessener Selbstbeherrschung
zu üben und anderen mit liebevollem Geist von

Nutzen zu sein, dient als Same, der in diesem
und in zukünftigen Leben Früchte tragen wird.

17.2
དྲང་སྲོང་མཆོག་གིས་ལས་རྣམས་ནི། །
སེམས་པ་དང་ནི་བསམ་པར་གསུངས། །
ལས་དེ་དག་གི་བྱེ་བྲག་ནི། །
རྣམ་པ་དུ་མར་ཡོངས་སུ་བསྒྲགས། །
Der höchste Weise hat gesagt, dass karmische
Handlungen entweder Absichten oder beabsichtigte
Handlungen sind. Diese verschiedenen Handlungen
hat er auf zahlreiche Weisen zum Ausdruck gebracht.

17.3
དེ་ལ་ལས་གང་སེམས་པ་ཞེས། །
གསུངས་པ་དེ་ནི་ཡིད་ཀྱིར་འདོད། །
བསམས་པ་ཞེས་ནི་གང་གསུངས་པ། །
དེ་ནི་ལུས་དང་ངག་གིར་ཡིན། །
Diesbezüglich gilt das, was „Absichten" genannt wird,
als Handlungen des Geists.
Das, was „beabsichtigte Handlungen" genannt wird,
sind Handlungen des Körpers und der Rede.

17.4
ངག་དང་བསྐྱོད་དང་མི་སྤོང་བའི། །
རྣམ་རིག་བྱེད་མིན་ཞེས་བྱ་གང་། །
སྤོང་བའི་རྣམ་རིག་བྱེད་མིན་པ། །
གཞན་དག་ཀྱང་ནི་དེ་བཞིན་འདོད། །
(1) Die Rede, (2) die körperlichen Bewegungen,
(3) das unmerkliche Nicht-Vermeiden [negativer Handlungen]
und (4) das unmerkliche Vermeiden [dieser Handlungen] —
die anderen [Faktoren] werden auf ähnliche Weise geltend gemacht.

17.5
ལོངས་སྤྱོད་ལས་བྱུང་བསོད་ནམས་དང་། །
བསོད་ནམས་མ་ཡིན་ཚུལ་དེ་བཞིན། །
སེམས་པ་དང་ནི་ཆོས་དེ་བདུན། །
ལས་སུ་མངོན་པར་འདོད་པ་ཡིན། །
(5) Verdienstvolle und (6) nicht-verdienstvolle
Handlungen, die aus dem Genuss entstehen,

sowie (7) die Absichten: diese gelten
als die sieben [Faktoren] der Handlungen.

17.6
གལ་ཏེ་སྨིན་པའི་དུས་བར་དུ། །
གནས་ན་ལས་དེ་རྟག་པར་འགྱུར། །
གལ་ཏེ་འགགས་ན་འགགས་གྱུར་པ། །
ཇི་ལྟར་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར། །
Wenn eine Handlung bis zum Zeitpunkt
der Reifung andauern würde, wäre sie beständig.
Aber wenn sie aufgehört hat, wie kann aus dem,
das aufgehört hat, ein Resultat entstehen?

17.7
མྱུ་གུ་ལ་སོགས་རྒྱུན་གང་ནི། །
ས་བོན་ལས་ནི་མངོན་པར་འབྱུང་། །
དེ་ལས་འབྲས་བུ་ས་བོན་ནི། །
མེད་ན་དེ་ཡང་འབྱུང་མི་འགྱུར། །
Ein Kontinuum wie das eines Keimlings
entsteht aus einem Samen.
Daraus entstehen dann die Früchte.
Ohne den Samen würden sie auch nicht entstehen.

17.8
གང་ཕྱིར་ས་བོན་ལས་རྒྱུན་དང་། །
རྒྱུན་ལས་འབྲས་བུ་འབྱུང་འགྱུར་ཞིང་། །
ལས་ནི་འབྲས་བུའི་སྔོན་འགྲོ་བ། །
དེ་ཕྱིར་ཆད་མིན་རྟག་མ་ཡིན། །
Denn aus dem Samen entsteht ein Kontinuum
und aus dem Kontinuum entstehen die Früchte.
Der Same geht also den Früchten voraus.
Deshalb gibt es keine Beendigung und keine Beständigkeit.

17.9
སེམས་ཀྱི་རྒྱུན་ནི་གང་ཡིན་པ། །
སེམས་ལས་མངོན་པར་འབྱུང་བར་འགྱུར། །
དེ་ལས་འབྲས་བུ་སེམས་ལྟ་ཞིག །
མེད་ན་དེ་ཡང་འབྱུང་མི་འགྱུར། །
Ebenso entsteht aus der Absicht ein Kontinuum des Geistes,
aus dem sich die resultierenden

geistigen Zustände ergeben.
Diese könnten ohne die Absicht nicht entstehen.

17.10
གང་ཕྱིར་སེམས་ལས་རྒྱུན་དང་ནི། །
རྒྱུན་ལས་འབྲས་བུ་འབྱུང་འགྱུར་ཞིང་། །
ལས་ནི་འབྲས་བུའི་སྔོན་འགྲོ་བ། །
དེ་ཕྱིར་ཆད་མིན་རྟག་མ་ཡིན། །
Denn aus der Absicht entsteht ein Kontinuum
und aus dem Kontinuum entstehen die Resultate.
Die Handlung geht also den Resultaten voraus.
Deshalb gibt es keine Beendigung und keine Beständigkeit.

17.11
དཀར་པོའི་ལས་ཀྱི་ལམ་བཅུ་པོ། །
ཆོས་སྒྲུབ་པ་ཡི་ཐབས་ཡིན་ཏེ། །
ཆོས་ཀྱི་འབྲས་བུ་འདི་གཞན་དུ། །
འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་རྣམ་ལྔོ། །
Die zehn reinen Pfade des Handelns
sind die Methode für die Praxis des Heilsamen.
Die Resultate des Heilsamen in diesem und
zukünftigen Leben sind die fünf Sinnesfreuden.

17.12
གལ་ཏེ་བརྟག་པ་དེར་འགྱུར་ན། །
ཉེས་པ་ཆེན་པོ་མང་པོར་འགྱུར། །
དེ་ལྟ་བས་ན་བརྟག་པ་དེ། །
འདིར་ནི་འཐད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །
(Einwand:) Wenn dies so ausgelegt wird,
führt es zu vielen schwerwiegenden Fehlern.
Deshalb ist eine solche
Auslegung hier nicht haltbar.

17.13
སངས་རྒྱས་རྣམས་དང་རང་རྒྱལ་དང་། །
ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱིས་གང་གསུངས་པའི། །
བརྟག་པ་གང་ཞིག་འདིར་འཐད་པ། །
དེ་ནི་རབ་ཏུ་བརྗོད་པར་བྱ། །
(Nagarjuna:) Ich werde nun
die von Buddhas, Alleinverwirklichern

und Hörern dargestellte Auslegung,
die hier haltbar ist, beschreiben.

17.14
ཇི་ལྟར་དཔང་རྒྱ་དེ་བཞིན་ཆུད། །
མི་ཟ་ལས་ནི་བུ་ལོན་བཞིན། །
དེ་ནི་ཁམས་ལས་རྣམ་པ་བཞི། །
དེ་ཡང་རང་བཞིན་ལུང་མ་བསྟན། །
Das unzerstörbare [karmische Kontinuum] ist wie
ein Schuldschein und Karma wie eine Geldschuld.
Aufgrund der vier Daseinsbereiche gibt es vier Arten des Karmas.
Außerdem ist [das karmische Kontinuum] von Natur aus neutral.

17.15
སྤོང་བས་སྤང་བ་མ་ཡིན་ཏེ།
བསྒོམ་པས་སྤང་བ་ཉིད་ཀྱང་ཡིན། །
དེ་ཕྱིར་ཆུད་མི་ཟ་བ་ཡིས། །
ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་སྐྱེད་པར་འགྱུར། །
Es wird nicht durch die Beseitigung
[auf dem Pfad des Sehens] entfernt.
Die Beseitigung erfolgt stattdessen durch [den Pfad] der Meditation.
Daher werden die karmischen Resultate durch das unzerstörbare Kontinuum erzeugt.

17.16
གལ་ཏེ་སྤོང་བས་སྤང་བ་དང་། །
ལས་འཕོ་བ་ཡིས་འཇིག་འགྱུར་ན། །
དེ་ལ་ལས་འཇིག་ལ་སོགས་པའི། །
སྐྱོན་རྣམས་སུ་ནི་ཐལ་བར་འགྱུར། །
Wenn [das unzerstörbare karmische Kontinuum] durch die Beseitigung
[auf dem Pfad des Sehens] beseitigt oder durch das Entstehen
einer anderen Handlung vergehen würde, würden sich daraus absurde
Konsequenzen wie die Vergänglichkeit [des karmischen Kontinuums] ergeben.

17.17
ཁམས་མཚུངས་ལས་ནི་ཆ་མཚུངས་དང་། །
ཆ་མི་མཚུངས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །
དེ་ནི་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བའི་ཚེ། །
གཅིག་པོ་ཁོ་ན་སྐྱེ་བར་འགྱུར། །
Von allen Karmas eines Bereichs,
ob ähnlich oder unähnlich,

zum Zeitpunkt der Empfängnis
wird nur eines entstehen.

17.18
མཐོང་བའི་ཆོས་ལ་རྣམ་གཉིས་པོ། །
ཀུན་གྱི་ལས་དང་ལས་ཀྱི་དེ། །
ཐ་དད་པར་ནི་སྐྱེ་འགྱུར་ཞིང་། །
རྣམ་པར་སྨིན་ཀྱང་གནས་པ་ཡིན། །
Innerhalb dieses Lebens entsteht jedes Karma
der beiden Arten und das, was zu diesem Karma gehört, separat.
Und obwohl [das karmische Resultat] heranreift,
bleibt [das karmische Kontinuum] bestehen.

17.19
དེ་ནི་འབྲས་བུ་འཕོ་བ་དང་། །
ཤི་བར་གྱུར་ན་འགག་པར་འགྱུར། །
དེ་ཡི་རྣམ་དབྱེ་ཟག་མེད་དང་། །
ཟག་དང་བཅས་པར་ཤེས་པར་བྱ། །
Das [unzerstörbare Kontinuum] endet,
wenn man eine Stufe der Verwirklichung erreicht oder stirbt.
Es sollte verstanden werden,
dass [das Kontinuum] in befleckt und unbefleckt unterteilt werden kann.

17.20
སྟོང་པ་ཉིད་དང་ཆད་མེད་དང་། །
འཁོར་བ་དང་ནི་རྟག་པ་མིན། །
ལས་རྣམས་ཆུད་མི་ཟ་བའི་ཆོས། །
སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ནི་བསྟན་པ་ཡིན། །
Die Leerheit ist keine Auslöschung.
Der Daseinskreislauf ist nicht beständig.
Die Lehre von der Unzerstörbarkeit des Karmas
wurde von dem Buddha dargestellt.

17.21
གང་ཕྱིར་ལས་ནི་སྐྱེ་བ་མེད། །
འདི་ལྟར་རང་བཞིན་མེད་དེའི་ཕྱིར། །
གང་ཕྱིར་དེ་ནི་མ་སྐྱེས་པ། །
དེ་ཕྱིར་ཆུད་ཟར་མི་འགྱུར་རོ། །
Warum ist Karma ohne Entstehen?
Weil es ohne Eigennatur ist.

Da es nicht entstanden ist,
ist es unzerstörbar.

17.22
གལ་ཏེ་ལས་ལ་རང་བཞིན་ཡོད། །
རྟག་པར་འགྱུར་བར་ཐེ་ཚོམ་མེད། །
ལས་ནི་བྱས་པ་མ་ཡིན་འགྱུར། །
རྟག་ལ་བྱ་བ་མེད་ཕྱིར་རོ། །
Wenn Handlungen eine Eigennatur hätten,
wären sie zweifellos beständig.
Handlungen könnten nicht ausgeführt werden,
denn etwas Beständiges hat keine Aktivität.

17.23
ཅི་སྟེ་ལས་ནི་མ་བྱས་ན། །
མ་བྱས་པ་དང་ཕྲད་འཇིགས་འགྱུར། །
ཚངས་སྤྱོད་གནས་པ་མ་ཡིན་པའང་། །
དེ་ལ་སྐྱོན་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར། །
Könnten Handlungen nicht ausgeführt werden, müsste man
befürchten, die Folgen von etwas zu tragen, das man nicht getan hat.
Dies hätte absurderweise zur Folge, dass jemand,
der in reiner Ethik lebt, kein [ethisches Leben führen würde].

17.24
ཐ་སྙད་ཐམས་ཅད་ཉིད་དང་ཡང་། །
འགལ་བར་འགྱུར་བར་ཐེ་ཚོམ་མེད། །
བསོད་ནམས་དང་ནི་སྡིག་བྱེད་པའི། །
རྣམ་པ་དབྱེ་བའང་འཐད་མི་འགྱུར། །
Dies würde auch zweifellos im Widerspruch
zu allen Konventionen stehen
und es wäre unmöglich, zwischen dem Verdienst
und dem Unheilsamen zu unterscheiden.

17.25
དེ་ནི་རྣམ་སྨིན་སྨིན་འགྱུར་པ། །
ཡང་དང་ཡང་དུ་རྣམ་སྨིན་འགྱུར། །
གལ་ཏེ་རང་བཞིན་ཡོད་ན་ནི། །
གང་ཕྱིར་ལས་གནས་དེ་ཡི་ཕྱིར། །
Jedes bereits gereifte karmische Resultat
würde immer wieder reifen.

Denn wenn es eine Eigennatur gäbe,
würde Karma fortbestehen.

17.26
ལས་འདི་ཉོན་མོངས་བདག་ཉིད་ལ། །
ཉོན་མོངས་དེ་དག་ཡང་དག་མིན། །
གལ་ཏེ་ཉོན་མོངས་ཡང་དག་མིན། །
ལས་ནི་ཡང་དག་ཇི་ལྟར་ཡིན། །

Karma hat das Wesen der Verblendungen.
Die Verblendungen existieren nicht wirklich[13].
Wenn die Verblendungen nicht wirklich existieren,
wie kann es Karma wirklich geben?

17.27
ལས་དང་ཉོན་མོངས་པ་དག་ནི། །
ལུས་རྣམས་ཀྱི་ནི་རྐྱེན་དུ་བསྟན། །
གལ་ཏེ་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པ། །
དེ་སྟོང་ལུས་ལ་ཇི་ལྟར་བརྗོད། །

Karma und Verblendungen werden als
die Bedingungen dargestellt, die den Körper erzeugen.
Wenn Karma und die Verblendungen leer sind,
was lässt sich dann über den Körper sagen?

17.28
མ་རིག་བསྒྲིབས་པའི་སྐྱེ་བོ་གང་། །
སྲེད་ལྡན་དེ་ནི་ཟ་བ་པོ། །
དེ་ཡང་བྱེད་ལས་གཞན་མིན་ཞིང་། །
དེ་ཉིད་དེ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །

Die Person, die durch die Unwissenheit verwirrt
und von der Begierde geplagt wird,
erlebt [die karmischen Resultate]. Sie ist jedoch nicht
anders als der Handelnde und nicht identisch mit ihm.

17.29
གང་གི་ཕྱིར་ན་ལས་འདི་ནི། །
རྐྱེན་ལས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་ཞིང་། །
རྐྱེན་མིན་ལས་བྱུང་ཡོད་མིན་པ། །
དེ་ཕྱིར་བྱེད་པ་པོ་ཡང་མེད། །

[13] Wirklich zu existieren und durch ihre Eigennatur oder inhärent zu existieren sind gleichbedeutend.

Da diese Handlung weder aus einer Bedingung
noch aus einer Nicht-Bedingung entstanden ist,
bedeutet dies,
dass es auch keinen Handelnden gibt.

17.30
གལ་ཏེ་ལས་དང་བྱེད་མེད་ན། །
ལས་སྐྱེས་འབྲས་བུ་ག་ལས་ཡོད། །
ཅི་སྟེ་འབྲས་བུ་ཡོད་མིན་ན། །
ཟ་བ་པོ་ལྟ་ག་ལ་ཡོད། །

Wenn es keine Handlung und keinen Handelnden gibt,
wie kann dann das Resultat einer Handlung existieren?
Existiert das Resultat nicht,
wie könnte es jemanden geben, der das Resultat erlebt?

17.31
ཇི་ལྟར་སྟོན་པས་སྤྲུལ་པ་ནི། །
རྫུ་འཕྲུལ་ཕུན་ཚོགས་ཀྱིས་སྤྲུལ་ཞིང་། །
སྤྲུལ་པ་དེ་ཡང་སྤྲུལ་པ་ན། །
སླར་ཡང་གཞན་ནི་སྤྲུལ་པ་ལྟར། །

Dies ist wie der Lehrer,
der durch seine wundersamen Kräfte [einen Körper]
emaniert und diese Emanation
einen anderen [Körper] emaniert.

17.32
དེ་བཞིན་བྱེད་པོ་དེ་ལས་གང་། །
བྱས་པའང་སྤྲུལ་པའི་རྣམ་པ་བཞིན། །
དཔེར་ན་སྤྲུལ་པས་སྤྲུལ་གཞན་ཞིག། །
སྤྲུལ་པ་མཛད་པ་དེ་བཞིན་ནོ། །

Die Ausführung der Handlung durch einen
Handelnden ist wie der Prozess der Emanation.
Es ist wie das Beispiel einer Emanation,
die eine andere Emanation emaniert.

17.33
ཉོན་མོངས་ལས་དང་ལུས་རྣམས་དང་། །
བྱེད་པ་པོ་དང་འབྲས་བུ་དག། །
དྲི་ཟའི་གྲོང་ཁྱེར་ལྟ་བུ་དང་། །
སྨིག་རྒྱུ་རྨི་ལམ་འདྲ་བ་ཡིན། །

Die Verblendungen, die Handlungen, der Körper,
die Handelnden und die karmischen Resultate
sind wie die Städte der Gandharvas[14].
Sie sind wie Trugbilder oder wie Träume.

ལས་བརྟག་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་བཅུ་བདུན་པའོ།།
Das war das siebzehnte Kapitel — die Untersuchung von Handlungen.

Achtzehntes Kapitel:

Untersuchung des Selbst und der Phänomene

18.1
གལ་ཏེ་ཕུང་པོ་བདག་ཡིན་ན། །
སྐྱེ་དང་འཇིག་པ་ཅན་དུ་འགྱུར། །
གལ་ཏེ་ཕུང་པོ་རྣམས་ལས་གཞན། །
ཕུང་པོའི་མཚན་ཉིད་མེད་པར་འགྱུར། །
Wenn die Aggregate das Selbst wären,
dann würde es entstehen und vergehen.
Wenn es anders als die Aggregate wäre,
hätte es nicht die Merkmale der Aggregate.

18.2
བདག་ཉིད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ན། །
བདག་གི་ཡོད་པར་ག་ལ་འགྱུར། །
བདག་དང་བདག་གི་ཞི་བའི་ཕྱིར། །
ངར་འཛིན་ང་ཡིར་འཛིན་མེད་འགྱུར། །
Wenn es das Selbst nicht gäbe, wo wäre dann „meins“?
Aufgrund der Befriedung von Selbst und „meins“
gibt es weder ein Festhalten am „Ich“
noch ein Festhalten an „meinem“.

18.3
ངར་འཛིན་ང་ཡིར་འཛིན་མེད་གང་། །
དེ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། །
ངར་འཛིན་ང་ཡིར་འཛིན་མེད་པར། །
གང་གིས་མཐོང་བས་མི་མཐོང་ངོ་། །
Wer kein Festhalten am Selbst und kein Festhalten
an „meinem“ hat, der hat auch keine Existenz.

14

Wer denjenigen sieht, der weder ein Festhalten am „Ich“
noch ein Festhalten an „meinem“ hat, der sieht nicht.

18.4
ནང་དང་ཕྱི་རོལ་ཉིད་དག་ལ། །
བདག་དང་བདག་གི་སྙམ་ཟད་ན། །
ཉེ་བར་ལེན་པ་འགག་འགྱུར་ཞིང་། །
དེ་ཟད་པས་ན་སྐྱེ་བ་ཟད། །
Entfernt man hinsichtlich des Inneren und
des Äußeren den Gedanken an das Selbst und „mein“,
endet die Aneignung.
Wurde diese überwunden, hören die Wiedergeburten auf.

18.5
ལས་དང་ཉོན་མོངས་ཟད་པས་ཐར། །
ལས་དང་ཉོན་མོངས་རྣམ་རྟོག་ལས། །
དེ་དག་སྤྲོས་ལས་སྤྲོས་པ་ནི། །
སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་འགག་པར་འགྱུར། །
Das Entfernen von Karma und Verblendungen führt zur Befreiung.
Karma und Verblendungen entstehen durch begriffliche Fehlwahrnehmungen.
Diese entstehen durch geistige Fabrikationen.
Fabrikationen enden durch die Leerheit.

18.6
བདག་གོ་ཞེས་ཀྱང་བཏགས་གྱུར་ཅིང་། །
བདག་མེད་ཅེས་ཀྱང་བསྟན་པར་གྱུར། །
སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་བདག་དང་ནི། །
བདག་མེད་འགའ་མེད་ཅེས་ཀྱང་བསྟན། །
Die Buddhas haben das Selbst benannt
und gelehrt, dass es kein Selbst gibt.
Sie haben auch gelehrt,
dass es weder ein Selbst noch ein Nicht-Selbst gibt.

18.7
བརྗོད་པར་བྱ་བ་ལྡོག་པ་སྟེ། །
སེམས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ལྡོག་པས་སོ། །
མ་སྐྱེས་པ་དང་མ་འགགས་པ། །
ཆོས་ཉིད་མྱ་ངན་འདས་དང་མཚུངས། །
Was beschrieben wird, wird verworfen,
da der Erfahrungsbereich des Geists verworfen wird.

Ohne Erzeugung und ohne Beendigung
gleicht die Seinsweise dem Nirwana.

18.8
ཐམས་ཅད་ཡང་དག་ཡང་དག་མིན། །
ཡང་དག་ཡང་དག་མ་ཡིན་ཉིད། །
ཡང་དག་མིན་མིན་ཡང་དག་མིན། །
དེ་ནི་སངས་རྒྱས་རྗེས་བསྟན་པའོ། །
Alles ist (1) wirklich und (2) unwirklich,
(3) sowohl wirklich als auch unwirklich,
(4) weder unwirklich noch wirklich.
Dies ist die Lehre des Buddhas.

18.9
གཞན་ལས་ཤེས་མིན་ཞི་བ་དང་། །
སྤྲོས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མ་སྤྲོས་པ། །
རྣམ་རྟོག་མེད་དོན་ཐ་དད་མེད། །
དེ་ནི་དེ་ཉིད་མཚན་ཉིད་དོ། །
Nicht von anderem abhängig, friedvoll,
nicht fabriziert durch Fabrikationen,
ohne begriffliche Vorstellung, ohne Differenzierung —
das sind die Wesensmerkmale der Soheit.

18.10
གང་ལ་བརྟེན་ཏེ་གང་འབྱུང་བ། །
དེ་ནི་རེ་ཞིག་དེ་ཉིད་མིན། །
དེ་ལས་གཞན་པའང་མ་ཡིན་ཕྱིར། །
དེ་ཕྱིར་ཆད་མིན་རྟག་མ་ཡིན། །
Was in Abhängigkeit von etwas entsteht,
ist weder identisch noch verschieden von ihm.
Folglich ist es frei von
Auslöschung und Verdinglichung.

18.11
སངས་རྒྱས་འཇིག་རྟེན་མགོན་རྣམས་ཀྱི། །
བསྟན་པ་བདུད་རྩིར་གྱུར་པ་དེ། །
དོན་གཅིག་མ་ཡིན་ཐ་དད་མིན། །
ཆད་པ་མ་ཡིན་རྟག་མ་ཡིན། །
Die Buddhas, die Beschützer der Welt,
gewähren den Nektar der Lehre.

Nicht identisch, nicht anders,
frei von Auslöschung und Verdinglichung.

18.12
རྫོགས་སངས་རྒྱས་རྣམས་མ་བྱུང་ཞིང་། །
ཉན་ཐོས་རྣམས་ནི་ཟད་གྱུར་ཀྱང་། །
རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ནི། །
སྟོན་པ་མེད་ལས་རབ་ཏུ་སྐྱེ། །
Wenn die vollständig erleuchteten Buddhas nicht erscheinen
und die Hörer verschwunden sind,
tritt ohne einen Lehrer
die Weisheit der Alleinverwirklicher auf.

བདག་དང་ཆོས་བརྟག་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་བརྒྱད་པའོ།། །།
Das war das achtzehnte Kapitel — die Untersuchung des Selbst und der Phänomene.

Neunzehntes Kapitel

Untersuchung der Zeit

19.1
ད་ལྟར་བྱུང་དང་མ་འོངས་པ། །
གལ་ཏེ་འདས་ལ་ལྟོས་གྱུར་ན། །
ད་ལྟར་བྱུང་དང་མ་འོངས་པ། །
འདས་པའི་དུས་ན་ཡོད་པར་འགྱུར། །
Wären die Gegenwart und die Zukunft
von der Vergangenheit abhängig,
dann würden die Gegenwart und die Zukunft
in der Vergangenheit existieren.

19.2
ད་ལྟར་བྱུང་དང་མ་འོངས་པ། །
གལ་ཏེ་དེ་ན་མེད་གྱུར་ན། །
ད་ལྟར་བྱུང་དང་མ་འོངས་པ། །
ཇི་ལྟར་དེ་ལ་ལྟོས་པར་འགྱུར། །
Wenn die Gegenwart und die Zukunft
nicht in der Vergangenheit existieren,
wie könnten dann die Gegenwart und
die Zukunft von ihr abhängig sein?

19.3

འདས་པ་ལ་ནི་མ་ལྟོས་པར། །
དེ་གཉིས་གྲུབ་པ་ཡོད་མ་ཡིན། །
དེ་ཕྱིར་ད་ལྟར་བྱུང་བ་དང་། །
མ་འོངས་དུས་ཀྱང་ཡོད་མ་ཡིན། །
Ohne von der Vergangenheit abhängig zu sein,
kann es die beiden Zeiten aber nicht geben.
Deshalb existieren
weder die Gegenwart noch die Zukunft.

19.4
རིམ་པའི་ཚུལ་ནི་འདི་ཉིད་ཀྱིས། །
ལྷག་མ་གཉིས་པོ་བསྒྲེ་བ་དང་། །
མཆོག་དང་ཐ་མ་འབྲིང་ལ་སོགས། །
གཅིག་ལ་སོགས་པའང་ཤེས་པར་བྱ། །
Durch die gleiche Vorgehensweise können auch
die anderen beiden Zeiten[, Gegenwart und Zukunft,] und
Übergeordnetes, Untergeordnetes, Mittelmäßiges und dergleichen
sowie Einssein und so weiter verstanden werden.

19.5
མི་གནས་དུས་ནི་འཛིན་མི་བྱེད། །
གང་ཞིག་གཟུང་བར་བྱ་བའི་དུས། །
གནས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས། །
མ་བཟུང་དུས་ནི་ཇི་ལྟར་གདགས། །
Eine nicht verweilende Zeit kann nicht erfasst werden.
Nichts, was man als Zeit begreift,
könnte als verweilend existieren.
Wird die Zeit nicht erfasst, wie kann sie dann erkannt werden?

19.6
གལ་ཏེ་དུས་ནི་དངོས་བརྟེན་ཏེ། །
དངོས་མེད་དུས་ནི་ག་ལ་ཡོད། །
དངོས་པོ་འགའ་ཡང་ཡོད་མིན་ན། །
དུས་ལྟ་ཡོད་པར་ག་ལ་འགྱུར། །
Wenn die Zeit von den Dingen abhängig wäre,
wie könnte es dann die Zeit ohne die Dinge geben?
Da es keinerlei Dinge gibt,
wie könnte dann die Zeit existieren?

དུས་བརྟག་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་བཅུ་དགུ་པའོ།། །།

Das war das neunzehnte Kapitel — die Untersuchung der Zeit.

Zwanzigstes Kapitel

Untersuchung des Zusammenkommens

20.1
གལ་ཏེ་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་རྣམས་ཀྱི། །
ཚོགས་པ་ཉིད་ལས་སྐྱེ་འགྱུར་ཞིང་། །
ཚོགས་ལ་འབྲས་བུ་ཡོད་ན་ནི། །
ཇི་ལྟར་ཚོགས་པ་ཉིད་ལས་སྐྱེ། །
Wenn das aus dem Zusammenkommen von Ursachen
und Bedingungen entstehende Resultat
in dem Zusammenkommen existierte, wie könnte es
dann aus einem solchen Zusammenkommen entstehen?

20.2
གལ་ཏེ་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་རྣམས་ཀྱི། །
ཚོགས་པ་ཉིད་ལས་སྐྱེ་འགྱུར་ཞིང་། །
ཚོགས་ལ་འབྲས་བུ་མེད་ན་ནི། །
ཇི་ལྟར་ཚོགས་པ་ཉིད་ལས་སྐྱེ། །
Wenn das aus dem Zusammenkommen von Ursachen
und Bedingungen entstehende Resultat nicht
in dem Zusammenkommen existierte, wie könnte
es dann aus einem solchen Zusammenkommen entstehen?

20.3
གལ་ཏེ་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་རྣམས་ཀྱི། །
ཚོགས་ལ་འབྲས་བུ་ཡོད་ན་ནི། །
ཚོགས་ལ་གཟུང་དུ་ཡོད་རིགས་ན། །
ཚོགས་པ་ཉིད་ལ་གཟུང་དུ་མེད། །
Wenn das Resultat in dem Zusammenkommen
der Ursachen und Bedingungen existierte,
dann müsste es in dem Zusammenkommen zu finden sein.
Dort ist es jedoch nicht zu finden.

20.4
གལ་ཏེ་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་རྣམས་ཀྱི། །
ཚོགས་ལ་འབྲས་བུ་མེད་ན་ནི། །
རྒྱུ་རྣམས་དང་ནི་རྐྱེན་དག་ཀྱང་། །

རྒྱུ་རྐྱེན་མ་ཡིན་མཚུངས་པར་འགྱུར། །
Wenn das Resultat nicht in dem Zusammenkommen
von Ursachen und Bedingungen existierte,
dann wären die Ursachen und Bedingungen gleich
den Nicht-Ursachen bzw. den Nicht-Bedingungen.

20.5
གལ་ཏེ་རྒྱུས་ནི་འབྲས་བུ་ལ། །
རྒྱུ་བྱིན་ནས་ནི་འགག་འགྱུར་ན། །
གང་བྱིན་པ་དང་གང་འགགས་པའི། །
རྒྱུ་ཡི་བདག་ཉིད་གཉིས་སུ་འགྱུར། །
Wenn die Ursache enden würde, nachdem sie
das Resultat verursacht hat,
dann gäbe es zwei Arten von Ursachen:
die Ursache, die verursacht, und die Ursache, die endet.

20.6
གལ་ཏེ་རྒྱུས་ནི་འབྲས་བུ་ལ། །
རྒྱུ་མ་བྱིན་པར་འགག་འགྱུར་ན། །
རྒྱུ་འགགས་ནས་ནི་སྐྱེས་པ་ཡི། །
འབྲས་བུ་དེ་དག་རྒྱུ་མེད་འགྱུར། །
Wenn die Ursache enden würde,
ohne dass sie das Resultat verursacht hat,
dann hätte das Resultat, das entstanden ist,
nachdem die Ursache geendet hat, keine Ursache.

20.7
གལ་ཏེ་ཚོགས་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ། །
འབྲས་བུ་ཡང་ནི་སྐྱེ་འགྱུར་ན། །
སྐྱེད་པར་བྱེད་དང་བསྐྱེད་བྱ་གང་། །
དུས་གཅིག་པར་ནི་ཐལ་བར་འགྱུར། །
Würde das Resultat zeitgleich mit
dem Zusammenkommen entstehen,
dann würde daraus absurderweise folgen, dass das, was erzeugt,
und das, was erzeugt wird, zur selben Zeit existieren.

20.8
གལ་ཏེ་ཚོགས་པའི་སྔ་རོལ་དུ། །
འབྲས་བུ་སྐྱེས་པར་གྱུར་ན་ནི། །
རྒྱུ་དང་རྐྱེན་རྣམས་མེད་པ་ཡི། །

འབྲས་བུ་རྒྱུ་མེད་འབྱུང་བར་འགྱུར། །

Wenn das Resultat vor
dem Zusammenkommen entstanden wäre,
dann würde das Resultat ohne Ursache
und Bedingung ursachenlos entstehen.

20.9
གལ་ཏེ་རྒྱུ་འགགས་འབྲས་བུ་ན། །
རྒྱུ་ནི་ཀུན་ཏུ་འཕོ་བར་འགྱུར། །
སྔོན་སྐྱེས་པ་ཡི་རྒྱུ་ཡང་ནི། །
ཡང་སྐྱེ་བར་ནི་ཐལ་བར་འགྱུར། །

Wäre die Ursache, nachdem sie geendet hat,
ganz in das Resultat übergegangen,
dann würde daraus absurderweise folgen,
dass eine zuvor entstandene Ursache wieder entsteht.

20.10
འགགས་པ་ནུབ་པར་གྱུར་པ་ཡིས། །
འབྲས་བུ་སྐྱེས་པ་ཇི་ལྟར་སྐྱེད། །
འབྲས་བུ་དང་ནི་འབྲེལ་བའི་རྒྱུ། །
གནས་པས་ཀྱང་ནི་ཇི་ལྟར་སྐྱེད། །

Wie kann eine Ursache, die geendet und sich aufgelöst hat,
ein entstandenes Resultat erzeugen?
Wie kann eine verweilende Ursache,
die mit ihrem Resultat verbunden ist, diese hervorbringen?

20.11
ཅི་སྟེ་རྒྱུ་འབྲས་མ་འབྲེལ་ན། །
འབྲས་བུ་གང་ཞིག་སྐྱེད་པར་བྱེད། །
རྒྱུས་ནི་མཐོང་དང་མ་མཐོང་བས། །
འབྲས་བུ་སྐྱེད་པར་མི་བྱེད་དོ། །

Sind eine Ursache und ihr Resultat nicht verbunden,
wie kann sie das Resultat erzeugen?
Die Ursache erzeugt das Resultat nicht, indem sie das Resultat sieht,
und auch nicht, indem sie es nicht sieht.

20.12
འབྲས་བུ་འདས་པ་རྒྱུ་འདས་དང་། །
མ་སྐྱེས་པ་དང་སྐྱེས་པ་དང་། །
ལྷན་ཅིག་ཕྲད་པར་འགྱུར་པ་ནི། །

ནམ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །

Es kann niemals ein gleichzeitiges Zusammentreffen
eines vergangenen Resultats
mit einer vergangenen, nicht-entstandenen
oder entstandenen Ursache geben.

20.13
འབྲས་བུ་སྐྱེས་པ་རྒྱུ་མ་སྐྱེས། །
འདས་པ་དང་ནི་སྐྱེས་པ་དང་། །
ལྷན་ཅིག་ཕྲད་པར་འགྱུར་པ་ནི། །
ནམ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །

Es gibt niemals ein gleichzeitiges Zusammentreffen
eines entstandenen Resultats
mit einer nicht-entstandenen,
vergangenen oder entstandenen Ursache.

20.14
འབྲས་བུ་མ་སྐྱེས་རྒྱུ་སྐྱེས་དང་། །
མ་སྐྱེས་པ་དང་འདས་པ་དང་། །
ལྷན་ཅིག་ཕྲད་པར་འགྱུར་བ་ནི། །
ནམ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །

Es gibt niemals ein gleichzeitiges Zusammentreffen
eines nicht-entstandenen Resultats
mit einer entstandenen, nicht-entstandenen
oder vergangenen Ursache.

20.15
ཕྲད་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ན། །
རྒྱུས་ནི་འབྲས་བུ་ཇི་ལྟར་སྐྱེད། །
ཕྲད་པ་ཡོད་པ་ཡིན་ན་ཡང་། །
རྒྱུས་ནི་འབྲས་བུ་ཇི་ལྟར་སྐྱེད། །

Wie könnte eine Ursache
ohne Zusammentreffen ein Resultat erzeugen?
Auch wenn es ein Zusammentreffen gäbe,
wie könnte eine Ursache ein Resultat hervorbringen?

20.16
གལ་ཏེ་འབྲས་བུས་སྟོང་པའི་རྒྱུས། །
ཇི་ལྟར་འབྲས་བུ་སྐྱེད་པར་བྱེད། །
གལ་ཏེ་འབྲས་བུས་མི་སྟོང་རྒྱུས། །

ཇི་ལྟར་འབྲས་བུ་སྐྱེད་པར་བྱེད། །

Wenn eine Ursache leer von einem Resultat ist,
wie kann sie dann ein Resultat erzeugen?
Wenn eine Ursache nicht leer von einem Resultat ist,
wie kann sie ein Resultat hervorbringen?

20.17

འབྲས་བུ་མི་སྟོང་སྐྱེ་མི་འགྱུར། །

མི་སྟོང་འགག་པར་མི་འགྱུར་རོ། །

མི་སྟོང་དེ་ནི་མི་འགགས་དང་། །

མ་སྐྱེས་པར་ཡང་འགྱུར་པ་ཡིན། །

Ein Resultat, das nicht leer ist, kann nicht entstehen.
Etwas, das nicht leer ist, endet nicht.
Das, was nicht leer ist,
ist das Nicht-Endende und das Nicht-Entstandene.

20.18

སྟོང་པ་ཇི་ལྟར་སྐྱེ་འགྱུར་ཞིང་། །

སྟོང་པ་ཇི་ལྟར་འགག་པར་འགྱུར། །

སྟོང་པ་དེ་ཡང་མ་འགགས་དང་། །

མ་སྐྱེས་པར་ཡང་ཐལ་བར་འགྱུར། །

Wie kann das, was leer ist, entstehen?
Wie kann das, was leer ist, enden?
Es würde absurderweise folgen, dass das, was leer ist,
das Nicht-Endende und das Nicht-Entstandene ist.

20.19

རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་གཅིག་ཉིད་དུ། །

ནམ་ཡང་འཐད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །

རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་གཞན་ཉིད་དུ། །

ནམ་ཡང་འཐད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །

Es ist niemals haltbar,
dass Ursache und Resultat eins sind.
Es ist niemals haltbar,
dass Ursache und Resultat verschieden sind.

20.20

རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་གཅིག་ཉིད་ན། །

བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་གཅིག་ཏུ་འགྱུར། །

རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་གཞན་ཉིད་ན། །

རྒྱུ་དང་རྒྱུ་མིན་མཚུངས་པར་འགྱུར། །
Wären Ursache und Resultat eins, wären das,
was erzeugt wird, und das, was erzeugt, identisch.
Wären Ursache und Resultat unterschiedlich,
wären Ursache und Nicht-Ursache gleich.

20.21
འབྲས་བུ་ངོ་བོ་ཉིད་ཡོད་ན། །
རྒྱུས་ནི་ཅི་ཞིག་སྐྱེད་པར་བྱེད། །
འབྲས་བུ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ན། །
རྒྱུས་ནི་ཅི་ཞིག་སྐྱེད་པར་བྱེད། །
Würde ein Resultat aus sich heraus existieren,
was könnte es sein, das eine Ursache erzeugt?
Würde ein Resultat nicht aus sich heraus existieren,
was könnte es sein, das eine Ursache hervorbringt?

20.22
སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ན། །
རྒྱུ་ཉིད་འཐད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །
རྒྱུ་ཉིད་འཐད་པ་ཡོད་མིན་ན། །
འབྲས་བུ་གང་གི་ཡིན་པར་འགྱུར། །
Was kein [Resultat] erzeugt,
ist als Ursache nicht haltbar.
Ist es als Ursache nicht vertretbar,
wessen Resultat ist es dann?

20.23
རྒྱུ་རྣམས་དང་ནི་རྐྱེན་དག་གི། །
ཚོགས་པ་གང་ཡིན་དེ་ཡིན་ནི། །
བདག་གིས་བདག་ཉིད་མི་སྐྱེད་ན། །
འབྲས་བུ་ཇི་ལྟར་སྐྱེད་པར་བྱེད། །
Kann die Ansammlung von Ursachen
und Bedingungen
sich nicht selbst erzeugen,
wie kann sie dann ein Resultat hervorbringen?

20.24
དེ་ཕྱིར་ཚོགས་པས་བྱས་པ་མེད། །
ཚོགས་མིན་བྱས་པའི་འབྲས་བུ་མེད། །
འབྲས་བུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ན། །

རྐྱེན་གྱི་ཚོགས་པ་ག་ལ་ཡོད། །
Daher gibt es kein Resultat, das entweder
durch ein Zusammentreffen oder durch etwas,
das kein Zusammentreffen ist, hervorgebracht wird.
Gibt es kein Resultat, wo kann es dann ein Zusammentreffen von Bedingungen geben?

ཚོགས་པ་བརྟག་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ཉི་ཤུ་པའོ།། །།
Das war das zwanzigste Kapitel — die Untersuchung des Zusammenkommens.

Einundzwanzigstes Kapitel

Untersuchung des Entstehens und Vergehens

21.1
འཇིག་པ་འབྱུང་བ་མེད་པར་རམ། །
ལྷན་ཅིག་ཡོད་པ་ཉིད་མ་ཡིན། །
འབྱུང་བ་འཇིག་པ་མེད་པར་རམ། །
ལྷན་ཅིག་ཡོད་པ་ཉིད་མ་ཡིན། །
Das Vergehen findet nicht ohne das Entstehen
oder gleichzeitig mit ihm statt.
Das Entstehen findet nicht ohne das Vergehen
oder gleichzeitig mit ihm statt.

21.2
འཇིག་པ་འབྱུང་བ་མེད་པར་ནི། །
ཇི་ལྟ་བུར་ན་ཡོད་པར་འགྱུར། །
སྐྱེ་བ་མེད་པར་འཆི་བར་འགྱུར། །
འཇིག་པ་འབྱུང་བ་མེད་པར་མེད། །
Wie könnte es das Vergehen
ohne das Entstehen geben?
[Andernfalls] gäbe es den Tod ohne die Geburt.
Das Vergehen kann nicht ohne das Entstehen existieren.

21.3
འཇིག་པ་འབྱུང་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ། །
ཇི་ལྟར་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར། །
འཆི་བ་སྐྱེ་དང་དུས་གཅིག་ཏུ། །
ཡོད་པ་ཉིད་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །
Wie könnte es das Vergehen
zeitgleich mit dem Entstehen geben?
Der Tod und die Geburt

finden nicht zur gleichen Zeit statt.

21.4
འབྱུང་བ་འཇིག་པ་མེད་པར་ནི། །
ཇི་ལྟ་བུར་ན་ཡོད་པར་འགྱུར། །
དངོས་པོ་རྣམས་ལ་མི་རྟག་ཉིད། །
ནམ་ཡང་མེད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །
Wie könnte es das Entstehen
ohne das Vergehen geben?
Denn die Dinge sind niemals
ohne die Unbeständigkeit.

21.5
འབྱུང་བ་འཇིག་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ། །
ཇི་ལྟར་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར། །
སྐྱེ་བ་འཆི་དང་དུས་གཅིག་ཏུ། །
ཡོད་པ་ཉིད་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །
Wie könnte es das Entstehen
zeitgleich mit dem Vergehen geben?
Die Geburt und der Tod
finden nicht zur gleichen Zeit statt.

21.6
གང་དག་ཕན་ཚུན་ལྷན་ཅིག་གམ། །
ཕན་ཚུན་ལྷན་ཅིག་མ་ཡིན་པར། །
གྲུབ་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ། །
དེ་དག་གྲུབ་པ་ཇི་ལྟར་ཡོད། །
Wie können die Dinge,
die weder als gleichzeitig noch
nicht-gleichzeitig existierend nachzuweisen sind,
überhaupt existieren?

21.7
ཟད་ལ་འབྱུང་བ་ཡོད་མ་ཡིན། །
མ་ཟད་པ་ལའང་འབྱུང་བ་མེད། །
ཟད་ལ་འཇིག་པ་ཡོད་མ་ཡིན། །
མ་ཟད་པ་ལའང་འཇིག་པ་མེད། །
Es gibt kein Entstehen von etwas, das zu Ende gegangen ist.
Es gibt auch kein Entstehen von etwas, das nicht zu Ende gegangen ist.
Es gibt kein Vergehen von etwas, das zu Ende gegangen ist.

Es gibt auch kein Vergehen von etwas, das nicht zu Ende gegangen ist.

21.8
དངོས་པོ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར། །
འབྱུང་དང་འཇིག་པ་ཡོད་མ་ཡིན། །
འབྱུང་དང་འཇིག་པ་མེད་པར་ནི། །
དངོས་པོ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །
Ohne die Existenz der Dinge
gibt es weder das Entstehen noch das Vergehen.
Ohne das Entstehen und das Vergehen
können die Dinge nicht existieren.

21.9
སྟོང་ལ་འབྱུང་དང་འཇིག་པ་དག །
འཐད་པ་ཉིད་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །
མི་སྟོང་པ་ལའང་འབྱུང་འཇིག་དག །
འཐད་པ་ཉིད་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །
Es ist nicht vertretbar, dass etwas,
das leer ist, entsteht und vergeht.
Es ist auch nicht haltbar, dass etwas,
das nicht leer ist, entsteht und vergeht.

21.10
འབྱུང་བ་དང་ནི་འཇིག་པ་དག །
གཅིག་པ་ཉིད་དུ་མི་འཐད་དོ། །
འབྱུང་བ་དང་ནི་འཇིག་པ་དག །
གཞན་ཉིད་དུ་ཡང་མི་འཐད་དོ། །
Es ist nicht vertretbar, dass das Entstehen
und das Vergehen identisch sind.
Es ist auch nicht haltbar, dass das Entstehen
und Vergehen verschieden sind.

21.11
འབྱུང་བ་དང་ནི་འཇིག་པ་དག །
མཐོང་ངོ་སྙམ་དུ་ཁྱོད་སེམས་ན། །
འབྱུང་བ་དང་ནི་འཇིག་པ་དག། །
གཏི་མུག་ཉིད་ཀྱིས་མཐོང་བ་ཡིན། །
Glaubst du, dass du sowohl
das Entstehen als auch das Vergehen siehst,
dann siehst du das Entstehen und

das Vergehen aufgrund der Verwirrung.

21.12
དངོས་པོ་དངོས་ལས་མི་སྐྱེ་སྟེ། །
དངོས་པོ་དངོས་མེད་ལས་མི་སྐྱེ། །
དངོས་མེད་དངོས་མེད་མི་སྐྱེ་སྟེ། །
དངོས་མེད་དངོས་ལས་མི་སྐྱེའོ། །
Die Dinge entstehen nicht aus den Dingen.
Die Dinge entstehen nicht aus den Nicht-Dingen.
Die Nicht-Dinge entstehen nicht aus den Nicht-Dingen.
Die Nicht-Dinge entstehen nicht aus den Dingen.

21.13
དངོས་པོ་བདག་ལས་མི་སྐྱེ་སྟེ། །
གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ཉིད་མ་ཡིན། །
བདག་དང་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ནི། །
ཡོད་མིན་ཇི་ལྟར་སྐྱེ་བར་འགྱུར། །
Die Dinge entstehen nicht aus sich selbst
und sie entstehen nicht aus etwas anderem.
Da sie weder aus sich selbst noch aus etwas anderem
entstehen, wie können sie dann entstehen?

21.14
དངོས་པོ་ཡོད་པར་ཁས་བླངས་ན། །
རྟག་དང་ཆད་པར་ལྟ་བར་ནི། །
ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ་དངོས་དེ་ནི། །
རྟག་དང་མི་རྟག་འགྱུར་ཕྱིར་རོ། །
Geht man von der Existenz der Dinge aus,
hat dies die Ansicht der Verdinglichung und
des Nihilismus zur Folge, denn die Dinge wären
sowohl beständig als auch unbeständig.

21.15
དངོས་པོ་ཡོད་པར་ཁས་བླངས་ཀྱང་། །
ཆད་པར་མི་འགྱུར་རྟག་མི་འགྱུར། །
འབྲས་བུ་རྒྱུ་ཡི་འབྱུང་འཇིག་གི། །
རྒྱུན་དེ་སྲིད་པ་ཡིན་ཕྱིར་རོ། །
(Einwand:) Auch wenn man von der Existenz der Dinge ausgeht,
führt dies nicht zum Nihilismus oder der Verdinglichung,
denn samsarische Existenz besteht aus dem ununterbrochenen

Entstehen und Vergehen von Ursachen und Resultaten.

21.16
འབྲས་བུ་རྒྱུ་ཡི་འབྱུང་འཇིག་གི། །
རྒྱུན་དེ་སྲིད་པ་ཡིན་འགྱུར་ན། །
འཇིག་ལ་ཡང་སྐྱེ་མེད་པའི་ཕྱིར། །
རྒྱུ་ནི་ཆད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར། །
(Nagarjuna:) Würde samsarische Existenz aus dem ununterbrochenen
Entstehen und Vergehen von Ursachen und Resultaten bestehen,
würde absurderweise folgen, dass die Ursachen vernichtet würden,
da das, was vergeht, nicht wieder entsteht.

21.17
དངོས་པོ་ངོ་བོ་ཉིད་ཡོད་ན། །
དངོས་མེད་འགྱུར་བར་མི་རིགས་སོ། །
མྱ་ངན་འདས་པའི་དུས་ན་ཆད། །
སྲིད་རྒྱུན་རབ་ཏུ་ཞི་ཕྱིར་རོ། །
Würden die Dinge aus sich heraus existieren,
könnten sie unmöglich einen nichtexistent werden.
Zum Zeitpunkt des Nirwana, das die vollständige Befriedung ist,
würde das Kontinuum samsarischer Existenz vernichtet.

21.18
ཐ་མ་འགགས་པར་གྱུར་པ་ན། །
སྲིད་པ་དང་པོ་རིགས་མི་འགྱུར། །
ཐ་མ་འགགས་པར་མ་གྱུར་ཚེ། །
སྲིད་པ་དང་པོ་རིགས་མི་འགྱུར། །
Würde der letzte Moment [des gegenwärtigen Lebens] enden,
würde der erste Moment [der nächsten] samsarischen Existenz keinen Sinn ergeben.
Würde der letzte Moment [des gegenwärtigen Lebens] nicht enden,
würde der erste Moment [der nächsten] samsarischen Existenz keinen Sinn ergeben.

21.19
གལ་ཏེ་ཐ་མ་འགག་བཞིན་ན། །
དང་པོ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ན་ནི། །
འགག་བཞིན་པ་ནི་གཅིག་འགྱུར་ཞིང་། །
སྐྱེ་བཞིན་པ་ཡང་གཞན་དུ་འགྱུར། །
Wenn der erste Moment [des nächsten Lebens] entstehen würde,
während der letzte Moment [des gegenwärtigen
Lebens] gerade endet, wäre das, was gerade endet,

eine Sache und das, was gerade entsteht, etwas anderes.

21.20
གལ་ཏེ་འགག་བཞིན་སྐྱེ་བཞིན་དག། །
ལྷན་ཅིག་ཏུ་ཡང་རིགས་མིན་ན། །
ཕུང་པོ་གང་ལ་འཆི་འགྱུར་བ། །
དེ་ལ་སྐྱེ་བ་འབྱུང་འགྱུར་རམ། །
Es macht auch keinen Sinn, dass das, was gerade entsteht,
und das, was gerade endet, zeitgleich sind.
Könnten die Aggregate, mit denen man stirbt,
auch die sein, mit denen man geboren wird?

21.21
དེ་ལྟར་དུས་གསུམ་དག་ཏུ་ཡང༌། །
སྲིད་པའི་རྒྱུན་ནི་མི་རིགས་ན། །
དུས་གསུམ་དག་ཏུ་གང་མེད་པ། །
དེ་ནི་ཇི་ལྟར་སྲིད་པའི་རྒྱུན། །
Da hinsichtlich der drei Zeiten das Kontinuum
samsarischer Existenz keinen Sinn ergibt,
wie könnte das, was nicht in den drei Zeiten existiert,
das Kontinuum samsarischer Existenz sein?

འབྱུང་བ་དང་འཇིག་པ་བརྟག་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ཉི་ཤུ་གཅིག་པའོ།། །།
Das war das einundzwanzigste Kapitel — die Untersuchung des Entstehens und Vergehens.

Zweiundzwanzigstes Kapitel

Untersuchung des Tathagata

22.1
ཕུང་མིན་ཕུང་པོ་ལས་གཞན་མིན། །
དེ་ལ་ཕུང་མེད་དེ་དེར་མེད། །
དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཕུང་ལྡན་མིན། །
དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་གང་ཞིག་ཡིན། །
(1) Er ist nicht die Aggregate und (2) nicht anders als die Aggregate.
(3) Die Aggregate sind weder abhängig von ihm,
(4) noch ist er abhängig von den Aggregaten.
(5) Der Tathagata besitzt nicht die Aggregate. Was ist der Tathagata?

22.2

གལ་ཏེ་སངས་རྒྱས་ཕུང་པོ་ལ། །
བརྟེན་ནས་རང་བཞིན་ལས་ཡོད་མིན། །
རང་བཞིན་ལས་ནི་གང་མེད་པ། །
དེ་གཞན་དངོས་ལས་ག་ལ་ཡོད། །
Wenn der Buddha, der abhängig von den Aggregaten ist,
nicht durch seine Eigennatur existiert,
wie könnte dann etwas, das nicht durch seine Eigennatur existiert,
durch die Wesenheit von etwas anderem existieren?

22.3
གང་ཞིག་གཞན་གྱི་དངོས་བརྟེན་ནས། །
དེ་བདག་ཉིད་དུ་མི་འཐད་དོ། །
གང་ཞིག་བདག་ཉིད་མེད་པ་དེ། །
ཇི་ལྟར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པར་འགྱུར། །
Was durch die Wesenheit von etwas anderem existiert,
dessen Selbst ist nicht vertretbar.
Wie könnte jemand, der kein Selbst hat,
ein Tathagata sein?

22.4
གལ་ཏེ་རང་བཞིན་ཡོད་མིན་ན། །
གཞན་དངོས་ཡོད་པར་ཇི་ལྟར་འགྱུར། །
རང་བཞིན་དང་ནི་གཞན་དངོས་དག །
མ་གཏོགས་དེ་བཞིན་གཤེགས་དེ་གང་། །
Wenn etwas nicht durch seine Eigennatur existiert,
wie kann es dann die Wesenheit von etwas anderem haben?
Außer dass es durch seine Eigennatur existiert oder
die Wesenheit von etwas anderem hat, wie könnte ein Tathagata existieren?

22.5
གལ་ཏེ་ཕུང་པོ་མ་བརྟེན་པར། །
དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འགའ་ཡོད་ན། །
དེ་ནི་ད་གདོང་རྟེན་འགྱུར་ཞིང་། །
བརྟེན་ནས་དེ་ནས་འགྱུར་ལ་རག། །
Wenn es einen Tathagata gäbe,
der nicht abhängig von den Aggregaten war,
jetzt aber abhängig von ihnen ist,
müsste er dadurch nun abhängig existieren.

22.6

ཕུང་པོ་རྣམས་ལ་མ་བརྟེན་པར། །
དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འགའ་ཡང་མེད། །
གང་ཞིག་མ་བརྟེན་ཡོད་མིན་ན། །
དེས་ནི་ཇི་ལྟར་ཉེར་ལེན་འགྱུར། །
Es gibt unter keinen Umständen einen Tathagata,
der nicht abhängig von den Aggregaten ist,
und wenn er nicht in Abhängigkeit von ihnen existiert,
wie könnte er sich [die Aggregate] aneignen?

22.7
ཉེ་བར་བླངས་པ་མ་ཡིན་པ། །
ཉེ་བར་ལེན་པར་ཅིས་མི་འགྱུར། །
ཉེ་བར་ལེན་པ་མེད་པ་ཡི། །
དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཅི་ཡང་མེད། །
Ohne das Angeeignete
gibt es keine Aneignung.
Existiert die Aneignung nicht,
gibt es keinesfalls einen Tathagata.

22.8
རྣམ་པ་ལྔས་ནི་བཙལ་བྱས་ན། །
གང་ཞིག་དེ་ཉིད་གཞན་ཉིད་དུ། །
མེད་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དེ། །
ཉེ་བར་ལེན་པས་ཇི་ལྟར་གདགས། །
Nachdem es auf fünffache Weise gesucht worden ist,
wie kann etwas, das weder identisch [mit den Aggregaten] ist
noch sich von ihnen unterscheidet,
aufgrund seiner Aneignung [der Aggregate] als Tathagata bezeichnet werden?

22.9
གང་ཞིག་ཉེ་བར་བླང་བ་དེ། །
དེ་ནི་རང་བཞིན་ལས་ཡོད་མིན། །
བདག་གི་དངོས་ལས་གང་མེད་པ། །
དེ་གཞན་དངོས་ལས་ཡོད་རེ་སྐན། །
Das, was angeeignet ist, existiert nicht durch seine Eigennatur.
Das, was nicht durch die eigene Wesenheit existiert,
würde niemals durch
die Wesenheit von etwas anderem existieren.

22.10

དེ་ལྟར་ཉེར་བླང་ཉེར་ལེན་པོ། །
རྣམ་པ་ཀུན་གྱིས་སྟོང་པ་ཡིན། །
སྟོང་པས་དེ་བཞིན་གཤེགས་སྟོང་པ། །
ཇི་ལྟ་བུར་ན་འདོགས་པར་འགྱུར། །
Deshalb ist das, was aneignet und angeeignet wird,
in jeder Hinsicht leer.
Da er leer ist, wie kann der leere Tathagata
[als inhärent existent] bezeichnet werden?

22.11
སྟོང་ངོ་ཞེས་ཀྱང་མི་བརྗོད་དེ། །
མི་སྟོང་ཞེས་ཀྱང་མི་བྱ་ཞིང་། །
གཉིས་དང་གཉིས་མིན་མི་བྱ་སྟེ། །
གདགས་པའི་དོན་དུ་བརྗོད་པར་བྱ། །
Wir sagen nicht „leer", sprechen nicht von „nicht leer"
und nehmen Abstand von beidem und keinem von beidem.
Sie werden [nur] zum Zwecke
der Benennung zum Ausdruck gebracht.

22.12
རྟག་དང་མི་རྟག་ལ་སོགས་བཞི། །
ཞི་བ་འདི་ལ་ག་ལ་ཡོད། །
མཐའ་དང་མཐའ་མེད་ལ་སོགས་བཞི། །
ཞི་བ་འདི་ལ་ག་ལ་ཡོད། །
Wie kann es die vier [Möglichkeiten] — beständig,
unbeständig und so weiter — für die Friedvollen geben?
Wie kann es die vier [Möglichkeiten] — begrenzt,
unbegrenzt und dergleichen[15] — für die Friedvollen geben?

22.13
གང་གིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་ཡོད་ཅེས། །
འཛིན་པ་སྟུག་པོ་བཟུང་གྱུར་པ། །
དེ་ནི་མྱ་ངན་འདས་པ་ལ། །
མེད་ཅེས་རྣམ་རྟོག་རྟོག་པར་བྱེད། །
Wer eisernསངས་རྒྱས་བསྒྲུངས n daran festhält,

[15] Die vier Möglichkeiten der ersten beiden Zeilen sind: (1) beständig, (2) unbeständig, (3) sowohl beständig als auch unbeständig und (4) weder beständig noch unbeständig.
Die vier Möglichkeiten der letzten zwei Zeilen sind: (1) begrenzt, (2) unbegrenzt, (3) sowohl begrenzt als auch unbegrenzt und (4) weder begrenzt noch unbegrenzt.

dass der Tathagata existiert,
wird sich, wenn [der Tathagata] Nirwana erlangt,
seine Nichtexistenz begrifflich vorstellen.

22.14
རང་བཞིན་གྱིས་ནི་སྟོང་དེ་ལ། །
སངས་རྒྱས་མྱ་ངན་འདས་ནས་ནི། །
ཡོད་དོ་ཞེའམ་མེད་དོ་ཞེས། །
བསམ་པ་འཐད་པ་ཉིད་མི་འགྱུར། །
Da er nicht durch seine Eigennatur existiert,
ist der Gedanke nicht haltbar,
dass der Buddha, nachdem er Nirwana erlangt hat,
existiert oder nicht existiert.

22.15
གང་དག་སངས་རྒྱས་སྤྲོས་འདས་ཤིང་། །
ཟད་པ་མེད་ལ་སྤྲོས་བྱེད་པ། །
སྤྲོས་པས་ཉམས་པ་དེ་ཀུན་གྱིས། །
དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མཐོང་མི་འགྱུར། །
Alle diejenigen, die hinsichtlich des Buddhas,
der frei von Fabrikationen und ohne Auslöschung ist,
geistige Fabrikationen haben und von den Fabrikationen beeinträchtigt werden,
sehen den Tathagata nicht.

22.16
དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རང་བཞིན་གང་། །
དེ་ནི་འགྲོ་འདིའི་རང་བཞིན་ཡིན། །
དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རང་བཞིན་མེད། །
འགྲོ་བ་འདི་ཡི་རང་བཞིན་མེད། །
Was die Eigennatur des Tathagata ist,
ist auch die Eigennatur der wandernden Wesen.
Der Tathagata hat keine Eigennatur;
wandernde Wesen sind auch ohne Eigennatur.

དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བརྟག་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ཉི་ཤུ་གཉིས་པའོ།། །།
Das war das zweiundzwanzigste Kapitel — die Untersuchung des Tathagata.

Dreiundzwanzigstes Kapitel

Untersuchung der Irrtümer

23.1
འདོད་ཆགས་ཞེ་སྡང་གཏི་མུག་རྣམས། །
ཀུན་དུ་རྟོག་ལས་འབྱུང་བར་གསུངས། །
སྡུག་དང་མི་སྡུག་ཕྱིན་ཅི་ལོག། །
བརྟེན་པ་ཉིད་ལས་ཀུན་དུ་འབྱུང་། །
Es ist gesagt, dass Anhaftung, Abneigung und
Unwissenheit gänzlich durch begriffliche Vorstellungen entstehen.
Sie entstehen alle in Abhängigkeit von
Angenehmem, Unangenehmem oder Irrtümern.

23.2
གང་དག་སྡུག་དང་མི་སྡུག་དང་། །
ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལས་བརྟེན་འབྱུང་བ།།
དེ་དག་རང་བཞིན་ལས་མེད་དེ། །
དེ་ཕྱིར་ཉོན་མོངས་ཡང་དག་མེད། །
Das, was in Abhängigkeit von Angenehmem,
Unangenehmem oder Irrtümern entsteht,
existiert nicht durch seine Eigennatur.
Darum existieren die Verblendungen nicht wirklich.

23.3
བདག་གི་ཡོད་ཉིད་མེད་ཉིད་ནི། །
ཇི་ལྟ་བུར་ཡང་གྲུབ་པ་མེད། །
དེ་མེད་ཉོན་མོངས་རྣམས་ཀྱི་ནི། །
ཡོད་ཉིད་མེད་ཉིད་ཇི་ལྟར་འགྲུབ། །
Die Existenz und die Nichtexistenz
des Selbst sind keinesfalls bewiesen.
Ist [das Selbst] nicht [bewiesen], wie können die Existenz
und Nichtexistenz der Verblendungen bewiesen sein?

23.4
ཉོན་མོངས་དེ་དག་གང་གི་ཡིན། །
དེ་ཡང་གྲུབ་པ་ཡོད་མ་ཡིན། །
འགའ་མེད་པར་ནི་གང་གི་ཡང་། །
ཉོན་མོངས་པ་དག་ཡོད་མ་ཡིན། །
Derjenige, dem die Verblendungen gehören,
ist auch nicht bewiesen.
Ohne ihn gibt es keine Verblendungen,
die jemandem gehören.

23.5
རང་ལུས་ལྟ་བཞིན་ཉོན་མོངས་རྣམས། །
ཉོན་མོངས་ཅན་ལ་རྣམ་ལྔར་མེད། །
རང་ལུས་ལྟ་བཞིན་ཉོན་མོངས་ཅན། །
ཉོན་མོངས་པ་ལ་རྣམ་ལྔར་མེད། །
So wie bei der Betrachtung des Körpers existieren die Verblendungen
in Bezug auf den Verblendeten nicht auf die fünffache Weise.
So wie bei der Betrachtung des Körpers existiert der Verblendete
in Bezug auf die Verblendungen nicht auf die fünffache Weise.

23.6
སྡུག་དང་མི་སྡུག་ཕྱིན་ཅི་ལོག །
རང་བཞིན་ལས་ནི་ཡོད་མིན་ན། །
སྡུག་དང་མི་སྡུག་ཕྱིན་ཅི་ལོག། །
བརྟེན་ནས་ཉོན་མོངས་གང་དག་ཡིན། །
Wenn Angenehmes, Unangenehmes und
Irrtümer nicht durch ihre Eigennatur existieren,
welche Verblendungen sind dann
von Angenehmem, Unangenehmem oder Irrtümern abhängig?

23.7
གཟུགས་སྒྲ་རོ་དང་རེག་པ་དང་། །
དྲི་དང་ཆོས་དག་རྣམ་དྲུག་ནི། །
གཞི་སྟེ་འདོད་ཆགས་ཞེ་སྡང་དང་། །
གཏི་མུག་གི་ནི་ཡིན་པར་བརྟགས། །
Formen, Klänge, Geschmack, Tastbares,
Gerüche und Phänomene:
diese sechs Faktoren werden als Grundlagen
der Anhaftung, Abneigung und Unwissenheit bezeichnet.

23.8
གཟུགས་སྒྲ་རོ་དང་རེག་པ་དང་། །
དྲི་དང་ཆོས་དག་འབའ་ཞིག་སྟེ། །
དྲི་ཟའི་གྲོང་ཁྱེར་ལྟ་བུ་དང་། །
སྨིག་རྒྱུ་རྨི་ལམ་འདྲ་བ་ཡིན། །
Formen, Klänge, Geschmack, Tastbares,
Gerüche und Phänomene ähneln lediglich
einer Stadt der Gandharvas,
einer Luftspiegelung oder einem Traum.

23.9
སྒྱུ་མའི་སྐྱེས་བུ་ལྟ་བུ་དང་། །
གཟུགས་བརྙན་འདྲ་བ་དེ་དག་ལ། །
སྡུག་པ་དང་ནི་མི་སྡུག་པ། །
འབྱུང་བར་ཡང་ནི་ག་ལ་འགྱུར། །
Wie können Angenehmes und
Unangenehmes für ein Wesen entstehen,
das wie eine magische Erscheinung
oder wie ein Spiegelbild ist?

23.10
གང་ལ་བརྟེན་ནས་སྡུག་པ་ཞེས། །
གདགས་པར་བྱ་བ་མི་སྡུག་པ། །
སྡུག་ལ་མི་ལྟོས་ཡོད་མིན་པས། །
དེ་ཕྱིར་སྡུག་པ་འཐད་མ་ཡིན། །
Das Angenehme, in dessen Abhängigkeit
das Unangenehme benannt ist,
kann ohne das Unangenehme nicht existieren.
Darum ist das Unangenehme nicht haltbar.

23.11
གང་ལ་བརྟེན་ནས་མི་སྡུག་པར། །
གདགས་པར་བྱ་བ་སྡུག་པ་ནི། །
མི་སྡུག་མི་ལྟོས་ཡོད་མིན་པས། །
དེ་ཕྱིར་མི་སྡུག་འཐད་མ་ཡིན། །
Das Unangenehme, in dessen Abhängigkeit
das Angenehme benannt ist,
kann ohne das Angenehme nicht existieren.
Darum ist das Angenehme nicht haltbar.

23.12
སྡུག་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ན། །
འདོད་ཆགས་ཡོད་པར་ག་ལ་འགྱུར། །
མི་སྡུག་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ན། །
ཞེ་སྡང་ཡོད་པར་ག་ལ་འགྱུར། །
Existiert das Angenehme nicht,
wie kann es die Anhaftung geben?
Existiert das Unangenehme nicht,

wie kann es die Abneigung geben?

23.13
གལ་ཏེ་མི་རྟག་རྟག་པ་ཞེས། །
དེ་ལྟར་འཛིན་པ་ལོག་ཡིན་ན། །
སྟོང་ལ་མི་རྟག་ཡོད་མིན་པས། །
འཛིན་པ་ཇི་ལྟར་ལོག་པ་ཡིན། །
Wenn das Festhalten an der Ansicht
„Das Unbeständige ist beständig“ fehlerhaft ist,
wie kann dann das Festhalten [an der Beständigkeit] fehlerhaft sein,
da doch das, was leer ist, nicht unbeständig ist?

23.14
གལ་ཏེ་མི་རྟག་རྟག་གོ་ཞེས། །
དེ་ལྟར་འཛིན་པ་ལོག་ཡིན་ན། །
སྟོང་ལ་མི་རྟག་པའོ་ཞེས། །
འཛིན་པའང་ཇི་ལྟར་ལོག་མ་ཡིན། །
Wenn das Festhalten an der Ansicht
„Das Unbeständige ist beständig“ fehlerhaft ist,
wie kann dann die Ansicht
„Das, was leer ist, ist unbeständig“ nicht fehlerhaft sein?

23.15
གང་གིས་འཛིན་དང་འཛིན་གང་དང་། །
འཛིན་པ་པོ་དང་གང་གཟུང་བ། །
ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་ཞི་བ་སྟེ། །
དེ་ཕྱིར་འཛིན་པ་ཡོད་མ་ཡིན། །
Das, was festhält, das Festhalten,
derjenige, der festhält, was festgehalten wird:
all das schwindet.
Darum gibt es kein Festhalten.

23.16
ལོག་པའམ་ཡང་དག་ཉིད་དུ་ནི། །
འཛིན་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ན། །
གང་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཡོད་ཅིང་།
གང་ལ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་ཡོད། །
Da es weder ein fehlerhaftes
noch ein korrektes Festhalten gibt,
wer befindet sich im Irrtum?

Wer befindet sich nicht im Irrtum?

23.17
ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་གྱུར་པ་ལ། །
ཕྱིན་ཅི་ལོག་དག་མི་སྲིད་དེ། །
ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་མ་གྱུར་ལ། །
ཕྱིན་ཅི་ལོག་དག་མི་སྲིད་དེ། །
Wer sich im Irrtum befunden hat,
kann sich nicht irren.
Wer sich noch nicht im Irrtum befindet,
kann sich nicht irren.

23.18
ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་གྱུར་བཞིན་ལ། །
ཕྱིན་ཅི་ལོག་དག་མི་སྲིད་དེ། །
གང་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་སྲིད་པ། །
བདག་ཉིད་ཀྱིས་ནི་རྣམ་པར་དཔྱོད། །
Wer sich gegenwärtig irrt,
kann sich nicht irren.
Wer kann sich also irren?
Untersuche dies selbst!

23.19
ཕྱིན་ཅི་ལོག་རྣམས་མ་སྐྱེས་ན། །
ཇི་ལྟ་བུར་ན་ཡོད་པར་འགྱུར། །
ཕྱིན་ཅི་ལོག་རྣམས་སྐྱེ་མེད་ན། །
ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཅན་ག་ལ་ཡོད། །
Sind Irrtümer nicht entstanden,
wie können sie existieren?
Entstehen Irrtümer nicht,
wie kann es jemanden geben, der sich irrt?

23.20
དངོས་པོ་བདག་ལས་མི་སྐྱེ་སྟེ། །
གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ཉིད་མ་ཡིན། །
བདག་དང་གཞན་ལས་ཀྱང་མིན་ན། །
ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཅན་ག་ལ་ཡོད། །
Da die Dinge nicht aus sich selbst,
aus etwas anderem oder aus beidem — sich selbst
und etwas anderem — erzeugt werden,

wie kann es jemanden geben, der sich irrt?

23.21
གལ་ཏེ་བདག་དང་གཙང་བ་དང་། །
རྟག་དང་བདེ་བ་ཡོད་ན་ནི། །
བདག་དང་གཙང་དང་རྟག་པ་དང་། །
བདེ་བ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་མ་ཡིན། །
Wenn das Selbst, das Reine, das Beständige
und das Glück existieren würden,
wäre [die Ansicht über] das Selbst, das Reine,
das Beständige und das Glück nicht falsch.

23.22
གལ་ཏེ་བདག་དང་གཙང་བ་དང་། །
རྟག་དང་བདེ་བ་མེད་ན་ནི། །
བདག་མེད་མི་གཙང་མི་རྟག་དང་། །
སྡུག་བསྔལ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །
Wenn das Selbst, das Reine, das Beständige
und das Glück nicht existieren,
existieren das Nicht-Selbst, das Unreine,
das Unbeständige und das Leiden nicht.

23.23
དེ་ལྟར་ཕྱིན་ཅི་ལོག་འགགས་པས། །
མ་རིག་པ་ནི་འགག་པར་འགྱུར། །
མ་རིག་འགགས་པར་གྱུར་ན་ནི། །
འདུ་བྱེད་ལ་སོགས་འགག་པར་འགྱུར། །
Deshalb: Indem man den Irrtum beendet,
beendet man die Unwissenheit.
Beendet man die Unwissenheit,
beendet man Handlungen und dergleichen.

23.24
གལ་ཏེ་ལ་ལའི་ཉོན་མོངས་པ། །
གང་དག་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་ན། །
ཇི་ལྟ་བུར་ན་སྤོང་བར་འགྱུར། །
ཡོད་པ་སུ་ཞིག་སྤོང་བར་བྱེད། །
Wenn die Verblendungen einiger Wesen
durch ihre Eigennatur existierten,
wie könnten sie beseitigt werden?

Wer könnte etwas beseitigen, das existiert?

23.25
གལ་ཏེ་ལ་ལའི་ཉོན་མོངས་པ། །
གང་དག་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ན། །
ཇི་ལྟ་བུར་ན་སྤོང་བར་འགྱུར། །
མེད་པ་སུ་ཞིག་སྤོང་བར་བྱེད། །
Falls die Verblendungen einiger Wesen
nicht durch ihre Eigennatur existieren,
wie könnten sie beseitigt werden?
Wer könnte etwas beseitigen, das nicht existiert?

ཕྱིན་ཅི་ལོག་བརྟག་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ཉི་ཤུ་གསུམ་པའོ།། །།
Das war das dreiundzwanzigste Kapitel — die Untersuchung der Irrtümer.

Vierundzwanzigstes Kapitel

Untersuchung der vier edlen Wahrheiten

24.1
གལ་ཏེ་འདི་དག་ཀུན་སྟོང་ན། །
འབྱུང་བ་མེད་ཅིང་འཇིག་པ་མེད། །
འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་པོ་རྣམས། །
ཁྱོད་ལ་མེད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར། །
(Einwand:) Wenn all dies leer ist,
kann es kein Entstehen und kein Vergehen geben.
Für dich folgt daraus,
dass die vier edlen Wahrheiten nicht existieren.

24.2
འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་མེད་པས། །
ཡོངས་སུ་ཤེས་དང་སྤོང་བ་དང་། །
སྒོམ་དང་མངོན་དུ་བྱ་བ་དག། །
འཐད་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནོ། །
Existierten die vier edlen Wahrheiten nicht,
dann wären das Verstehen,
die Beseitigung, die Verwirklichung
und das Meditieren nicht haltbar.

24.3

དེ་དག་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས། །
འབྲས་བུ་བཞི་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན། །
འབྲས་བུ་མེད་ན་འབྲས་གནས་མེད། །
ཞུགས་པ་དག་ཀྱང་ཡོད་མ་ཡིན། །
Würden diese nicht existieren,
gäbe es die vier Resultate nicht.
Würden die Resultate nicht existieren, gäbe es auch keinen,
der in den Resultaten verweilt oder in die Resultate eintritt.

24.4
གལ་ཏེ་སྐྱེས་བུ་གང་ཟག་བརྒྱད། །
དེ་དག་མེད་ན་དགེ་འདུན་མེད། །
འཕགས་པའི་བདེན་རྣམས་མེད་པའི་ཕྱིར། །
དམ་པའི་ཆོས་ཀྱང་ཡོད་མ་ཡིན། །
Wenn die acht Personen nicht existieren würden,
gäbe es keine Sangha[16].
Würden die edlen Wahrheiten nicht existieren,
gäbe es auch das vortreffliche Dharma nicht.

24.5
ཆོས་དང་དགེ་འདུན་ཡོད་མིན་ན། །
སངས་རྒྱས་ཇི་ལྟར་ཡོད་པར་འགྱུར། །
དེ་སྐད་སྟོང་པ་ཉིད་སྨྲ་ན། །
དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་གནོད་པ་ནི། །
Wenn es Dharma und Sangha nicht gäbe,
wie könnte es den Buddha geben?
Würde die Leerheit so gedeutet werden,
würde man die Existenz der drei Juwelen untergraben.

24.6
བྱེད་ཅིང་འབྲས་བུ་ཡོད་པ་དང་། །
ཆོས་མ་ཡིན་པ་ཆོས་ཉིད་དང་། །
འཇིག་རྟེན་པ་ཡི་ཐ་སྙད་ནི། །
ཀུན་ལའང་གནོད་པ་བྱེད་པ་ཡིན། །

---

16 Sangha bezieht sich hier auf acht Personen des grundlegenden Fahrzeugs, die sich auf verschiedenen Ebenen des Pfads zur Selbstbefreiung befinden. Die acht Personen sind: (1) Eintretender in das Resultat des Stromeintritts, (2) Verweilender im Resultat des Stromeintritts, (3) Eintretender in das Resultat des Zurückkehrens, (4) Verweilender im Resultat des Zurückkehrens, (5) Eintretender in das Resultat des Nicht-Zurückkehrens, (6) Verweilender in dem Resultat des Nicht-Zurückkehrens, (7) Eintretender in das Resultat der Feindvernichtung und (8) Verweilender in dem Resultat der Feindvernichtung.

Die Existenz von Aktivitäten und Resultaten,
das Profane und das Dharma,
weltliche Konventionen:
all diese würden auch untergraben.

24.7
དེ་ལ་བཤད་པ་ཁྱོད་ཀྱིས་ནི། །
སྟོང་ཉིད་དགོས་དང་སྟོང་ཉིད་དང་། །
སྟོང་ཉིད་དོན་ནི་མ་རྟོགས་པས། །
དེ་ཕྱིར་དེ་ལྟར་གནོད་པ་ཡིན། །
(Nagarjuna:) Diesbezüglich sagen wir,
dass du die Leerheit, den Zweck der Leerheit
und die Bedeutung der Leerheit nicht verstehst.
Folglich schadet sie dir.

24.8
སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་བསྟན་པ།
བདེན་པ་གཉིས་ལ་ཡང་དག་བརྟེན། །
འཇིག་རྟེན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དང་། །
དམ་པའི་དོན་གྱི་བདེན་པའོ། །
Die Dharma-Lehren der Buddhas
beruhen auf den zwei Wahrheiten:
die konventionelle Wahrheit der Welt
und die letztgültige Wahrheit.

24.9
གང་དག་བདེན་པ་དེ་གཉིས་ཀྱི། །
རྣམ་དབྱེ་རྣམ་པར་མི་ཤེས་པ། །
དེ་དག་སངས་རྒྱས་བསྟན་པ་ནི། །
ཟབ་མོའི་དེ་ཉིད་རྣམ་མི་ཤེས། །
Wer den Unterschied zwischen
den beiden Wahrheiten nicht versteht,
versteht die tiefgründigen Lehren
des Buddhas nicht.

24.10
ཐ་སྙད་ལ་ནི་མ་བརྟེན་པར། །
དམ་པའི་དོན་ནི་བསྟན་མི་ནུས། །
དམ་པའི་དོན་ནི་མ་རྟོགས་པར། །
མྱ་ངན་འདས་པ་ཐོབ་མི་འགྱུར། །

Ohne sich auf Konventionelles zu stützen,
kann das Letztgültige nicht gelehrt werden.
Ohne die Erkenntnis des Letztgültigens
ist Nirwana nicht zu erreichen.

24.11
སྟོང་པ་ཉིད་ལ་བལྟ་ཉེས་ན། །
ཤེས་རབ་ཆུང་རྣམས་ཕུང་བར་འགྱུར། །
ཇི་ལྟར་སྦྲུལ་ལ་གཟུང་ཉེས་དང་། །
རིག་སྔགས་ཉེས་པར་བསྒྲུབས་པ་བཞིན། །
Die falsche Sichtweise der Leerheit schadet denjenigen,
die geringe Weisheit haben
wie das fehlerhafte Halten einer Schlange
oder die falsche Anwendung einer Zauberformel.

24.12
དེ་ཕྱིར་ཞན་པས་ཆོས་འདི་ཡི། །
གཏིང་རྟོགས་དཀའ་བར་མཁྱེན་གྱུར་ནས། །
ཐུབ་པའི་ཐུགས་ནི་ཆོས་བསྟན་ལས། །
རབ་ཏུ་ལོག་པར་གྱུར་པ་ཡིན།
Da Buddhas Geist erkannte, dass dieses
Dharma tiefsinnig und für geistig Schwache
schwer zu verstehen ist,
hielt er sich [zunächst] zurück, das Dharma zu lehren.

24.13
སྐྱོན་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་བ་ནི། །
སྟོང་ལ་འཐད་པ་མ་ཡིན་པས། །
ཁྱོད་ནི་སྟོང་ཉིད་སྤོང་བྱེད་པ། །
གང་དེ་ང་ལ་མི་འཐད་དོ། །
Da die von dir angeführte absurde
Folgerung in Bezug auf die Leerheit
nicht haltbar ist, ist dein Zurückweisen
der Leerheit für mich nicht haltbar.

24.14
གང་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་རུང་བ། །
དེ་ལ་ཐམས་ཅད་རུང་བར་འགྱུར། །
གང་ལ་སྟོང་ཉིད་མི་རུང་བ། །
དེ་ལ་ཐམས་ཅད་རུང་མི་འགྱུར། །

Für denjenigen, für den die Leerheit Sinn macht,
macht alles Sinn.
Für denjenigen, für den die Leerheit keinen Sinn macht,
macht gar nichts Sinn.

24.15
ཁྱོད་ནི་རང་གི་སྐྱོན་རྣམས་ནི། །
ང་ལ་ཡོངས་སུ་སྒྱུར་བྱེད་པ། །
རྟ་ལ་མངོན་པར་ཞོན་བཞིན་དུ། །
རྟ་ཉིད་བརྗེད་པར་གྱུར་པ་བཞིན། །
Mir all deine Fehler anzulasten,
ähnelt jemandem,
der auf einem Pferd reitet
und das Pferd vergisst.

24.16
གལ་ཏེ་དངོས་རྣམས་རང་བཞིན་ལས། །
ཡོད་པར་རྗེས་སུ་ལྟ་བྱེད་ན། །
དེ་ལྟ་ཡིན་ན་དངོས་པོ་རྣམས། །
རྒྱུ་རྐྱེན་མེད་པར་ཁྱོད་ལྟའོ། །
Wenn du in Erwägung ziehst,
dass die Dinge durch ihre Eigennatur existieren,
musst du auch erwägen,
dass sie keine Ursachen und Bedingungen haben.

24.17
འབྲས་བུ་དང་ནི་རྒྱུ་ཉིད་དང་། །
བྱེད་པ་པོ་དང་བྱེད་དང་བྱ། །
སྐྱེ་བ་དང་ནི་འགག་པ་དང་། །
འབྲས་བུ་ལ་ཡང་གནོད་པ་བྱེད། །
Resultate und Ursachen,
Handelnde, Mittel und Handlungen,
Entstehen und Verfallen und
auch Resultate würden untergraben.

24.18
རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་གང་། །
དེ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་བཤད། །
དེ་ནི་བརྟེན་ནས་གདགས་པ་སྟེ། །
དེ་ཉིད་དབུ་མའི་ལམ་ཡིན་ནོ། །

Was immer in Abhängigkeit entstanden ist,
wird als leer bezeichnet.
Leerheit ist abhängige Benennung
und somit der mittlere Weg.

24.19
གང་ཕྱིར་རྟེན་འབྱུང་མ་ཡིན་པའི། །
ཆོས་འགའ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ། །
དེ་ཕྱིར་སྟོང་པ་མ་ཡིན་པའི། །
ཆོས་འགའ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །

Es gibt nichts,
das nicht in Abhängigkeit entstanden ist.
Deshalb gibt es nichts,
das nicht leer ist.

24.20
གལ་ཏེ་འདི་ཀུན་མི་སྟོང་ན། །
འབྱུང་བ་མེད་ཅིང་འཇིག་པ་མེད། །
འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་པོ་རྣམས། །
ཁྱོད་ལ་མེད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར། །

Wenn dir zufolge all dies nicht leer wäre,
würde daraus folgen,
dass es kein Entstehen und kein Vergehen gäbe.
Die vier edlen Wahrheiten würden nicht existieren.

24.21
རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྱུང་མ་ཡིན་ན། །
སྡུག་བསྔལ་ཡོད་པར་ག་ལ་འགྱུར། །
མི་རྟག་སྡུག་བསྔལ་གསུངས་པ་དེ། །
རང་བཞིན་ཉིད་ལ་ཡོད་མ་ཡིན། །

Würde es nicht in Abhängigkeit entstehen,
wie könnte das Leiden existieren?
Es wird gelehrt, dass das Leiden unbeständig ist,
und so kann es keine Eigennatur haben.

24.22
རང་བཞིན་ལས་ནི་ཡོད་ཡིན་ན། །
ཅི་ཞིག་ཀུན་ཏུ་འབྱུང་བར་འགྱུར། །
དེ་ཕྱིར་སྟོང་ཉིད་གནོད་བྱེད་ལ། །
ཀུན་འབྱུང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །

Würde [das Leiden] durch seine Eigennatur existieren,
wie könnte es dann [kausal] entstehen?
Darum kann es für diejenigen, die die Leerheit untergraben,
keinen Ursprung [des Leidens] geben.

24.23
སྡུག་བསྔལ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་ན། །
འགོག་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །
རང་བཞིན་གྱིས་ནི་ཡོངས་གནས་ཕྱིར། །
འགོག་ལ་གནོད་པ་བྱེད་པ་ཡིན། །
Würde das Leiden durch seine Eigennatur existieren,
gäbe es seine Beendigung nicht.
Da es vollständig durch seine Eigennatur bestehen würde,
würde dies seine Beendigung untergraben.

24.24
ལམ་ལ་རང་བཞིན་ཡོད་ན་ནི། །
སྒོམ་པ་འཐད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །
ཅི་སྟེ་ལམ་དེ་བསྒོམ་བྱ་ན། །
ཁྱོད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡོད་མ་ཡིན༑ །
Würde der Pfad durch seine Eigennatur existieren,
wäre es nicht haltbar, sich mit ihm vertraut zu machen.
Deshalb kann der Pfad, der zu meditieren ist,
nicht die Eigennatur haben, die du ihm zuschreibst.

24.25
གང་ཚེ་སྡུག་བསྔལ་ཀུན་འབྱུང་དང་། །
འགོག་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ན། །
ལམ་གྱི་སྡུག་བསྔལ་འགོག་པ་ནི། །
གང་ཞིག་ཐོབ་པར་འགྱུར་པར་འདོད། །
Wenn das Leiden, sein Ursprung
und die Beendigung nicht existierten,
welchen Pfad würde man anstreben,
um die Beendigung des Leidens zu erlangen?

24.26
གལ་ཏེ་རང་བཞིན་ཉིད་ཀྱིས་ནི། །
ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་མ་ཡིན་ན། །
དེ་ནི་ཇི་ལྟར་ཡོངས་ཤེས་འགྱུར། །
རང་བཞིན་གནས་པ་མ་ཡིན་ནམ། །

Wenn unzureichendes Verständnis durch
seine Eigennatur existieren würde,
wie könnte es dann zu einem vollständigen Verständnis werden?
Dauert seine Eigennatur nicht an?

24.27
དེ་བཞིན་དུ་ནི་ཁྱོད་ཉིད་ཀྱི། །
སྤང་དང་མངོན་དུ་བྱ་བ་དང་། །
བསྒོམ་དང་འབྲས་བུ་བཞི་དག་ཀྱང་། །
ཡོངས་ཤེས་བཞིན་དུ་མི་རུང་ངོ་། །
Wie ein vollständiges Verständnis
sind dir zufolge die Beseitigung,
die Verwirklichung, die Meditation
und die vier Resultate nicht möglich.

24.28
རང་བཞིན་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ཡིས། །
འབྲས་བུ་རང་བཞིན་ཉིད་ཀྱིས་ནི། །
ཐོབ་པ་མིན་པ་གང་ཡིན་དེ། །
ཇི་ལྟར་འཐོབ་པར་ནུས་པར་འགྱུར། །
Wie ist es möglich für jemanden,
der an der Eigennatur festhält,
die [vier] Resultate zu erreichen,
deren Nicht-Erreichen durch seine Eigennatur existiert.

24.29
འབྲས་བུ་མེད་ན་འབྲས་གནས་མེད། །
ཞུགས་པ་དག་ཀྱང་ཡོད་མ་ཡིན། །
གལ་ཏེ་སྐྱེས་བུ་གང་ཟག་བརྒྱད། །
དེ་དག་མེད་ན་དགེ་འདུན་མེད། །
Ohne die Resultate gäbe es auch niemanden,
der in den Resultaten verweilt oder in sie eintritt.
Gäbe es die acht Wesen oder Personen nicht,
würde die Sangha nicht existieren.

24.30
འཕགས་པའི་བདེན་རྣམས་མེད་པའི་ཕྱིར། །
དམ་པའི་ཆོས་ཀྱང་ཡོད་མ་ཡིན། །
ཆོས་དང་དགེ་འདུན་ཡོད་མིན་ན། །
སངས་རྒྱས་ཇི་ལྟར་ཡོད་པར་འགྱུར། །

Würden die edlen Wahrheiten nicht existieren,
gäbe es auch das vortreffliche Dharma nicht.
Existierten das Dharma und die Sangha nicht,
wie könnte es den Buddha geben?

24.31
ཁྱོད་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་བྱང་ཆུབ་ལ། །
མ་བརྟེན་པར་ཡང་ཐལ་བར་འགྱུར། །
ཁྱོད་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་སངས་རྒྱས་ལ། །
མ་བརྟེན་པར་ཡང་ཐལ་བར་འགྱུར། །

Es würde absurderweise folgen,
dass dir zufolge Buddha nicht
von der Erleuchtung und die Erleuchtung
nicht von Buddha abhängig ist.

24.32
ཁྱོད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཉིད་ཀྱིས་ནི། །
སངས་རྒྱས་མིན་པ་གང་ཡིན་དེས། །
བྱང་ཆུབ་སྤྱོད་ལ་བྱང་ཆུབ་ཕྱིར། །
བརྩལ་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་མི་འགྱུར།

Dir zufolge würde jemand, der durch seine Eigennatur
[noch] kein Buddha ist, nicht die Erleuchtung erlangen,
auch wenn er die Geistesübungen praktiziert,
die zur Erleuchtung führen.

24.33
འགའ་ཡང་ཆོས་དང་ཆོས་མིན་པ། །
ནམ་ཡང་བྱེད་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། །
མི་སྟོང་པ་ལ་ཅི་ཞིག་བྱ། །
རང་བཞིན་ལ་ནི་བྱ་བ་མེད། །

Niemand könnte jemals heilsame oder
unheilsame Handlungen ausführen.
Wären die Dinge nicht leer, was könnte man tun?
Aktivitäten existieren nicht durch ihre Eigennatur.

24.34
ཆོས་དང་ཆོས་མིན་མེད་པར་ཡང་། །
འབྲས་བུ་ཁྱོད་ལ་ཡོད་པར་འགྱུར། །
ཆོས་དང་ཆོས་མིན་རྒྱུས་བྱུང་བའི། །
འབྲས་བུ་ཁྱོད་ལ་ཡོད་མ་ཡིན། །

Auch ohne Heilsames oder Unheilsames
gäbe es dir zufolge ein Resultat und es gäbe
dir zufolge kein Resultat, das aus etwas
Heilsamem oder Unheilsamem entstanden ist.

24.35
ཆོས་དང་ཆོས་མིན་རྒྱུས་བྱུང་བའི། །
འབྲས་བུ་གལ་ཏེ་ཁྱོད་ལ་ཡོད། །
ཆོས་དང་ཆོས་མིན་ལས་བྱུང་བའི། །
འབྲས་བུ་ཅི་ཕྱིར་སྟོང་མ་ཡིན། །
Wenn dir zufolge ein Resultat aus etwas
Heilsamem oder Unheilsamem entstanden ist,
wie könnte dann das aus etwas Heilsamem und
Unheilsamem entstandene Resultat nicht leer sein?

24.36
རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཡི། །
སྟོང་པ་ཉིད་ལ་གནོད་བྱེད་གང་། །
འཇིག་རྟེན་པ་ཡི་ཐ་སྙད་ནི། །
ཀུན་ལ་གནོད་པ་བྱེད་པ་ཡིན། །
Wer die Leerheit widerlegt,
die abhängig entstanden ist,
untergräbt alle
Konventionen der Welt.

24.37
སྟོང་པ་ཉིད་ལ་གནོད་བྱེད་ན། །
བྱ་བ་ཅི་ཡང་མེད་འགྱུར་ཞིང་། །
རྩོམ་པ་མེད་པ་བྱ་བར་འགྱུར། །
མི་བྱེད་པ་ཡང་བྱེད་པོར་འགྱུར། །
Die Leerheit zu untergraben heißt,
dass es keinerlei Handlungen geben kann
und dass es Handlungen ohne Bemühung geben muss
sowie Handelnde, die nicht handeln.

24.38
རང་བཞིན་ཡོད་ན་འགྲོ་བ་རྣམས། །
མ་སྐྱེས་པ་དང་མ་འགགས་དང་། །
ཐེར་ཟུག་ཏུ་ནི་གནས་འགྱུར་ཞིང་། །
གནས་སྐབས་སྣ་ཚོགས་བྲལ་བར་འགྱུར། །

Gäbe es die Eigennatur, würden wandernde Wesen
nicht geboren werden und nicht sterben.
Sie würden unverändert bleiben
und keine unterschiedlichen Zustände durchleben.

24.39
གལ་ཏེ་སྟོང་པ་ཡོད་མིན་ན། །
མ་ཐོབ་ཐོབ་པར་བྱ་བ་དང་། །
སྡུག་བསྔལ་མཐར་བྱེད་ལས་དང་ནི། །
ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་སྤོང་བའང་མེད། །
Wenn sie nicht leer wären, gäbe es kein Erreichen dessen,
was noch nicht erreicht wurde.
Es gäbe keine Befreiung vom Leiden und keine Beendigung
von Karma und allen Verblendungen.

24.40
གང་གིས་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་། །
མཐོང་བ་དེ་ནི་སྡུག་བསྔལ་དང་༔ །
ཀུན་འབྱུང་དང་ནི་འགོག་པ་དང་། །
ལམ་ཉིད་དེ་དག་མཐོང་བ་ཡིན། །
Wer das abhängige Entstehen sieht,
sieht das Leiden,
den Ursprung, die Beendigung
und den Pfad.

འཕགས་པའི་བདེན་པ་བརྟག་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ཉི་ཤུ་བཞི་པའོ།། །།
Das war das vierundzwanzigste Kapitel — die Untersuchung der vier edlen Wahrheiten.

Fünfundzwanzigstes Kapitel

Untersuchung des Nirwana

25.1
གལ་ཏེ་འདི་དག་ཀུན་སྟོང་ན། །
འབྱུང་བ་མེད་ཅིང་འཇིག་པ་མེད། །
གང་ཞིག་སྤོང་དང་འགགས་པ་ལས། །
མྱ་ངན་འདའ་བར་འགྱུར་བར་འདོད། །
(Einwand:) Wenn all dies leer ist, dann gibt es
weder das Entstehen noch das Vergehen.
Was gilt es also zu beseitigen und
zu beenden, um Nirwana zu erreichen?

25.2
གལ་ཏེ་འདི་ཀུན་མི་སྟོང་ན། །
འབྱུང་བ་མེད་ཅིང་འཇིག་པ་མེད། །
གང་ཞིག་སྤོང་དང་འགགས་པ་ལས། །
མྱ་ངན་འདའ་བར་འགྱུར་བར་འདོད། །
(Nagarjuna:) Wenn all dies nicht leer wäre,
gäbe es weder das Entstehen noch das Vergehen.
Was gilt es also zu beseitigen und zu beenden,
um Nirwana zu erreichen?

25.3
སྤངས་པ་མེད་པ་ཐོབ་མེད་པ།
ཆད་པ་མེད་པ་རྟག་མེད་པ། །
འགག་པ་མེད་པ་སྐྱེ་མེད་པ། །
དེ་ནི་མྱ་ངན་འདས་པར་བརྗོད། །
Es ist ohne Beseitigung, ohne Erlangen,
ohne Auslöschung, ohne Beständigkeit,
ohne Ende und ohne Entstehen
— so wird Nirwana beschrieben.

25.4
རེ་ཞིག་མྱ་ངན་འདས་དངོས་མིན། །
རྒ་ཤིའི་མཚན་ཉིད་ཐལ་བར་འགྱུར། །
རྒ་དང་འཆི་བ་མེད་པ་ཡི། །
དངོས་པོ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །
Nirwana ist kein Ding, denn [andernfalls] hätte
dies zur Folge, dass Nirwana die Merkmale
des Alterns und des Todes hat. Es gibt [jedoch]
keine Dinge, die ohne das Altern und den Tod sind.

25.5
གལ་ཏེ་མྱ་ངན་འདས་དངོས་ན། །
མྱ་ངན་འདས་པ་འདུས་བྱས་འགྱུར། །
དངོས་པོ་འདུས་བྱས་མ་ཡིན་པ། །
འགའ་ཡང་གང་ན་ཡོད་མ་ཡིན། །
Wenn Nirwana ein Ding wäre,
wäre Nirwana hervorgebracht worden.
Denn es gibt nirgendwo Dinge,
die nicht hervorgebracht worden sind.

25.6
གལ་ཏེ་མྱ་ངན་འདས་དངོས་ན། །
ཇི་ལྟར་མྱང་འདས་དེ་བརྟེན་མིན། །
དངོས་པོ་བརྟེན་ནས་མ་ཡིན་པ། །
འགའ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །
Wäre Nirwana ein Ding, wie könnte
Nirwana dann unabhängig [von Ursachen] bestehen?
Es gibt nirgendwo Dinge,
die nicht abhängig [von Ursachen] sind.

25.7
གལ་ཏེ་མྱ་ངན་འདས་དངོས་མིན། །
དངོས་མེད་ཇི་ལྟར་རུང་བར་འགྱུར། །
གང་ལ་མྱ་ངན་འདས་དངོས་མིན། །
དེ་ལ་དངོས་མེད་ཡོད་མ་ཡིན། །
Wenn Nirwana ein Nicht-Ding wäre,
wie könnte es dann ein Ding sein?
Wo Nirwana nicht ein Ding ist,
kann es nicht ein Nicht-Ding sein.

25.8
གལ་ཏེ་མྱ་ངན་འདས་དངོས་མིན། །
ཇི་ལྟར་མྱང་འདས་དེ་བརྟེན་མིན། །
གང་ཞིག་བརྟེན་ནས་མ་ཡིན་པའི། །
དངོས་མེད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །
Wenn Nirwana ein Nicht-Ding wäre,
wie könnte Nirwana unabhängig sein?
Es gibt keine Nicht-Dinge,
die nicht abhängig sind.

25.9
འོང་བ་དང་ནི་འགྲོ་བའི་དངོས། །
བརྟེན་ཏམ་རྒྱུར་བྱས་གང་ཡིན་པ། །
དེ་ནི་བརྟེན་མིན་རྒྱུར་བྱས་མིན། །
མྱ་ངན་འདས་པ་ཡིན་པར་བསྟན། །
Dinge, die kommen und gehen, sind abhängig
und werden von ihren Ursachen erstellt.
Es wird gelehrt, dass das, was nicht abhängig ist und
nicht von Ursachen erstellt wird, Nirwana ist.

25.10
འབྱུང་བ་དང་ནི་འཇིག་པ་དག།
སྤང་བར་སྟོན་པས་བཀའ་སྩལ་ཏོ། །
དེ་ཕྱིར་མྱ་ངན་འདས་པར་ནི། །
དངོས་མིན་དངོས་མེད་མིན་པར་རིགས། །
Der Lehrer hat vom Überwinden
des Entstehens und Vergehens gesprochen.
Deshalb macht es Sinn,
dass Nirwana weder ein Ding noch ein Nicht-Ding ist.

25.11
གལ་ཏེ་མྱ་ངན་འདས་པ་ནི། །
དངོས་དང་དངོས་མེད་གཉིས་ཡིན་ན། །
དངོས་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་དག །
ཐར་པར་འགྱུར་ན་དེ་མི་རིགས། །
Wenn Nirwana sowohl ein Ding als auch
ein Nicht-Ding wäre, würde daraus folgen,
dass ein Ding und ein Nicht-Ding beide Nirwana sind.
Aber das macht keinen Sinn.

25.12
གལ་ཏེ་མྱ་ངན་འདས་པ་ནི། །
དངོས་དང་དངོས་མེད་གཉིས་ཡིན་ན། །
མྱ་ངན་འདས་པ་མ་བརྟེན་མིན། །
དེ་གཉིས་བརྟེན་ནས་ཡིན་ཕྱིར་རོ། །
Wäre Nirwana beides, ein Ding und ein Nicht-Ding,
wäre Nirwana nicht unabhängig,
denn ein Ding und ein Nicht-Ding
sind abhängig voneinander.

25.13
ཇི་ལྟར་མྱ་ངན་འདས་པ་ནི། །
དངོས་དང་དངོས་མེད་གཉིས་ཡིན་ཏེ། །
མྱ་ངན་འདས་པ་འདུས་མ་བྱས། །
དངོས་དང་དངོས་མེད་འདུས་བྱས་ཡིན། །
Wie könnte Nirwana beides, ein Ding und ein Nicht-Ding, sein?
Nirwana wurde nicht hervorgebracht,
aber sowohl ein Ding als auch
ein Nicht-Ding wurden hervorgebracht.

25.14
ཇི་ལྟར་མྱ་ངན་འདས་པ་ལ། །
དངོས་དང་དངོས་མེད་གཉིས་ཡོད་དེ། །
དེ་གཉིས་གཅིག་ལ་ཡོད་མིན་ཏེ། །
སྣང་བ་དང་ནི་མུན་པ་བཞིན། །
Wie könnte Nirwana beides,
ein Ding und ein Nicht-Ding, sein?
Denn wie Licht und Dunkelheit können sich
die beiden nicht am selben Ort befinden.

25.15
དངོས་མིན་དངོས་པོ་མེད་མིན་པ། །
མྱ་ངན་འདས་པར་གང་སྟོན་པ། །
དངོས་པོ་མེད་དང་དངོས་པོ་དག །
གྲུབ་ན་དེ་ནི་གྲུབ་པར་འགྱུར། །
Es wird gesagt, dass Nirwana
weder ein Ding noch ein Nicht-Ding ist.
Könnten Dinge oder Nicht-Dinge existieren,
würde es existieren.

25.16
གལ་ཏེ་མྱ་ངན་འདས་པ་ནི། །
དངོས་མིན་དངོས་པོ་མེད་མིན་ན། །
དངོས་མིན་དངོས་པོ་མེད་མིན་ཞེས། །
གང་ཞིག་གིས་ནི་དེ་མངོན་བྱེད། །
Wenn Nirwana weder ein Ding
noch ein Nicht-Ding ist,
von wem wird es dann als „weder ein Ding
noch ein Nicht-Ding“ dargelegt?

25.17
བཅོམ་ལྡན་མྱ་ངན་འདས་གྱུར་ནས། །
ཡོད་པར་མི་མངོན་དེ་བཞིན་དུ། །
མེད་དོ་ཞེའམ་གཉིས་ཀ་དང་། །
གཉིས་མིན་ཞེས་ཀྱང་མི་མངོན་ནོ། །
Nachdem er Nirwana erreicht hat,
wird der Erhabene weder als existent noch als nichtexistent wahrgenommen.
Er wird weder als beides
noch als keines von beidem wahrgenommen.

25.18
བཅོམ་ལྡན་བཞུགས་པར་གྱུར་ན་ཡང་། །
ཡོད་པར་མི་མངོན་དེ་བཞིན་དུ། །
མེད་དོ་ཞེའམ་གཉིས་ཀ་དང་། །
གཉིས་མིན་ཞེས་ཀྱང་མི་མངོན་ནོ། །
Als er verweilte, wurde der Erhabene
weder als (1) existent noch als (2) nichtexistent
wahrgenommen. Er wurde weder als (3) beides
noch als (4) keines von beidem wahrgenommen.

25.19
འཁོར་བ་མྱ་ངན་འདས་པ་ལས། །
ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་ཡོད་མ་ཡིན། །
མྱ་ངན་འདས་པ་འཁོར་བ་ལས། །
ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་ཡོད་མ་ཡིན། །
Der Daseinskreislauf unterscheidet
sich nicht im Geringsten von Nirwana.
Nirwana unterscheidet sich
nicht im Geringsten vom Daseinskreislauf.

25.20
མྱ་ངན་འདས་མཐའ་གང་ཡིན་པ། །
དེ་ནི་འཁོར་བའི་མཐའ་ཡིན་ཏེ། །
དེ་གཉིས་ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་ནི། །
ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བའང་ཡོད་མ་ཡིན། །
Das, was die Grenze von Nirwana ist,
das ist auch die Grenze des Daseinskreislaufs.
Es gibt nicht den geringsten Unterschied — nicht einmal
den allerfeinsten — zwischen den beiden.

25.21
གང་འདས་ཕན་ཆད་མཐའ་སོགས་དང་། །
རྟག་ལ་སོགས་པར་ལྟ་བ་དག །
མྱ་ངན་འདས་དང་ཕྱི་མཐའ་དང་། །
སྔོན་གྱི་མཐའ་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན། །
Die Ansichten über das, was jenseits der Auslöschung ist,
über das Ende und dergleichen sowie Ansichten über
die Unvergänglichkeit und so weiter beruhen auf Nirwana,
der zukünftigen Grenze und der vorangegangenen Grenze.

25.22
དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ལ། །
མཐའ་ཡོད་ཅི་ཞིག་མཐའ་མེད་ཅི། །
མཐའ་དང་མཐའ་མེད་ཅི་ཞིག་ཡིན། །
མཐའ་དང་མཐའ་མེད་མིན་པ་ཅི། །
Da alle Dinge leer sind:
Was ist (1) endlich und was ist (2) unendlich?
Was ist (3) sowohl endlich als auch unendlich?
Was ist (4) weder endlich noch unendlich?

25.23
དེ་ཉིད་ཅི་ཞིག་གཞན་ཅི་ཡིན། །
རྟག་པ་ཅི་ཞིག་མི་རྟག་ཅི། །
རྟག་དང་མི་རྟག་གཉིས་ཀ་ཅི། །
གཉིས་ཀ་མིན་པ་ཅི་ཞིག་ཡིན། །
Was ist identisch und was ist anders?
Was ist (1) beständig und was ist (2) unbeständig?
Was ist (3) sowohl beständig als auch unbeständig?
Was ist (4) keines von beidem?

25.24
དམིགས་པ་ཐམས་ཅད་ཉེར་ཞི་ཞིང་། །
སྤྲོས་པ་ཉེར་ཞི་ཞི་བ་སྟེ། །
སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ནི་གང་དུ་ཡང་། །
སུ་ལའང་ཆོས་འགའ་མ་བསྟན་ཏོ། །
Die Befriedung jeglicher Objektivierung
und die Befriedigung aller Fabrikationen ist Frieden.
Buddha hat das Dharma nicht zu irgendeiner Zeit,
an irgendeinem Ort oder für irgendeine Person gelehrt.

མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་བརྟག་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ཉི་ཤུ་ལྔ་པའོ།། །།
Das war das fünfundzwanzigste Kapitel, die Untersuchung des Nirwana.

Sechsundzwanzigstes Kapitel

Untersuchung der zwölf Glieder

26.1
མ་རིག་བསྒྲིབས་པས་ཡང་སྲིད་ཕྱིར། །

འདུ་བྱེད་རྣམ་པ་གསུམ་པོ་དག།
མངོན་པར་འདུ་བྱེད་གང་ཡིན་པའི། །
ལས་དེ་དག་གིས་འགྲོ་བར་འགྲོ།

Verschleiert von der Unwissenheit begeht
man die drei Arten der Handlungen,
die zur Wiedergeburt führen. Durch karmische Handlungen
wandert man in den Daseinsbereichen.

26.2
འདུ་བྱེད་རྐྱེན་ཅན་རྣམ་པར་ཤེས། །
འགྲོ་བ་རྣམས་སུ་འཇུག་པར་འགྱུར། །
རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞུགས་གྱུར་ན། །
མིང་དང་གཟུགས་ནི་ཆགས་པར་འགྱུར། །

Bedingt durch gestaltende Handlungen
tritt das Bewusstsein in die Existenzbereiche ein.
Ist das Bewusstsein eingetreten,
bilden sich Name und Form.

26.3
མིང་དང་གཟུགས་ནི་ཆགས་གྱུར་ན། །
སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་ནི་འབྱུང་བར་འགྱུར། །
སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་ལ་བརྟེན་ནས་ནི། །
རེག་པ་ཡང་དག་འབྱུང་བར་འགྱུར། །

Nachdem sich Name und Form gebildet haben,
entstehen die sechs Sinnesquellen.
In Abhängigkeit von den sechs Sinnesquellen
entsteht Kontakt.

26.4
མིག་དང་གཟུགས་དང་དྲན་བྱེད་ལ། །
བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བ་ཁོ་ན་སྟེ། །
དེ་ལྟར་མིང་དང་གཟུགས་བརྟེན་ནས། །
རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྐྱེ་བར་འགྱུར། །

Dies entsteht ausschließlich in Abhängigkeit
von den Augen, der Form und der Aufmerksamkeit.[17]
Und so kommt das Bewusstsein
in Abhängigkeit von Name und Form zustande.

---

[17] Hier spricht Nagarjuna von den drei Bedingungen eines Sinnesbewusstseins wie dem Augenbewusstsein, ohne die ein Sinnesbewusstsein nicht entstehen kann. Die drei Bedingungen eines Augenbewusstsein sind (1)

26.5
མིག་དང་གཟུགས་དང་རྣམ་པར་ཤེས། །
གསུམ་པོ་འདུས་པ་གང་ཡིན་པ། །
དེ་ནི་རེག་པའོ་རེག་དེ་ལས། །
ཚོར་བ་ཀུན་དུ་འབྱུང་བར་འགྱུར། །
Das Zusammenkommen von
den drei [Bedingungen] Augen, Form und
Bewusstsein ist Kontakt.
Durch den Kontakt entsteht Empfindung.

26.6
ཚོར་བའི་རྐྱེན་གྱིས་སྲེད་པ་སྟེ། །
ཚོར་བའི་དོན་དུ་སྲེད་པར་འགྱུར། །
སྲེད་པར་གྱུར་ན་ཉེ་བར་ལེན། །
རྣམ་པ་བཞི་པོ་ཉེར་ལེན་འགྱུར། །
Bedingt durch die Empfindung entwickelt sich Begierde.
Die Begierde entsteht durch die Empfindung.
Hat man Begierde, entsteht das Greifen,
das vier Arten[18] umfasst.

26.7
ཉེར་ལེན་ཡོད་ན་ལེན་པ་པོའི། །
སྲིད་པ་རབ་ཏུ་འབྱུང་བར་འགྱུར། །
གལ་ཏེ་ཉེ་བར་ལེན་མེད་ན། །
གྲོལ་བར་འགྱུར་ཏེ་སྲིད་མི་འགྱུར། །
Gibt es das Greifen, führt dies
zum Werden des Greifenden.
Wenn es kein Festhalten gäbe, wäre man befreit
und es gäbe kein Werden mehr.

26.8
སྲིད་པ་དེ་ཡང་ཕུང་པོ་ལྔ། །
སྲིད་པ་ལས་ནི་སྐྱེ་བར་འགྱུར། །
རྒ་ཤི་དང་ནི་མྱ་ངན་དང་། །
སྨྲེ་སྔགས་འདོན་བཅས་སྡུག་བསྔལ་དང་། །

---

[18] Die vier Arten des Greifens sind: (1) Greifen nach den Sinnesobjekten, (2) Greifen nach bestimmten philosophischen Ideen, (3) Greifen nach bestimmten Arten ethischer Disziplin und ethischen Verhaltens und (4) Greifen nach dem Ich.

Das Werden bezieht sich auch
auf die fünf Aggregate.
Dem Werden folgen Geburt, Altern, Tod
und Schmerz, Wehklagen und Leid,

26.9
ཡིད་མི་བདེ་དང་འཁྲུག་པ་རྣམས།
དེ་དག་སྐྱེ་ལས་རབ་ཏུ་འབྱུང་། །
དེ་ལྟར་སྡུག་བསྔལ་ཕུང་པོ་ནི། །
འབའ་ཞིག་པ་འདི་འབྱུང་བར་འགྱུར། །
Kummer und Verwirrung — all diese
ergeben sich als Folge der Geburt.
Auf diese Weise entstehen
ausschließlich Unmengen an Leid.

26.10
འཁོར་བའི་རྩ་བ་འདུ་བྱེད་དེ། །
དེ་ཕྱིར་མཁས་རྣམས་འདུ་མི་བྱེད། །
དེ་ཕྱིར་མི་མཁས་བྱེད་པོ་ཡིན། །
མཁས་མིན་དེ་ཉིད་མཐོང་ཕྱིར་རོ། །
Die Wurzel des Daseinskreislaufs sind gestaltende Handlungen.
Darum begehen die Weisen keine gestaltenden Handlungen.
Deshalb sind die Nicht-Weisen die Handelnden,
denn die Weisen sehen die Soheit.

26.11
མ་རིག་འགགས་པར་གྱུར་ན་ནི། །
འདུ་བྱེད་རྣམས་ཀྱང་འབྱུང་མི་འགྱུར། །
མ་རིག་འགག་པར་འགྱུར་བ་ནི། །
ཤེས་པས་དེ་ཉིད་བསྒོམས་པས་སོ། །
Wird die Unwissenheit beendet,
entstehen auch keine gestaltenden Handlungen mehr.
Die Beendigung der Unwissenheit erfolgt durch die Weisheit,
die über die Soheit meditiert.

26.12
དེ་དང་དེ་ནི་འགགས་གྱུར་པས། །
དེ་དང་དེ་ནི་མངོན་མི་འབྱུང་། །
སྡུག་བསྔལ་ཕུང་པོ་འབའ་ཞིག་པ། །
དེ་ནི་དེ་ལྟར་ཡང་དག་འགག །

Durch die Beendigung dieser und jener [Glieder]
werden diese und jene [Glieder] nicht entstehen.
Die gesamte Fülle an Leiden
nimmt damit uneingeschränkt ein Ende.

སྲིད་པའི་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་བརྟག་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ཉི་ཤུ་དྲུག་པའོ།། །།
Das war das sechsundzwanzigste Kapitel — die Untersuchung der zwölf Glieder.

Siebenundzwanzigstes Kapitel

Untersuchung von Ansichten

27.1
འདས་དུས་བྱུང་མ་བྱུང་ཞེས་དང་། །
འཇིག་རྟེན་རྟག་པ་ལ་སོགས་པར། །
ལྟ་བ་གང་ཡིན་དེ་དག་ནི། །
སྔོན་གྱི་མཐའ་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན། །
Die Ansicht „Ich habe in der Vergangenheit existiert“
oder „[Ich habe in der Vergangenheit] nicht existiert“, die Ansicht,
dass die Welt beständig ist und dergleichen — all diese Ansichten
existieren in Abhängigkeit von einer früheren Abgrenzung.

27.2
མ་འོངས་དུས་གཞན་འབྱུང་འགྱུར་དང་། །
མི་འབྱུང་འཇིག་རྟེན་མཐའ་སོགས་པར། །
ལྟ་བ་གང་ཡིན་དེ་དག་ནི། །
ཕྱི་མའི་མཐའ་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན། །
Die Ansicht „Ich werde in der Zukunft
zu einer anderen Zeit existieren oder nicht existieren“,
die Ansicht, dass die Welt begrenzt ist und so weiter —
all diese Ansichten sind abhängig von einer späteren Abgrenzung.

27.3
འདས་པའི་དུས་ན་བྱུང་གྱུར་ཞེས། །
བྱ་བ་དེ་ནི་མི་འཐད་དོ། །
སྔོན་ཆེ་རྣམས་སུ་གང་བྱུང་བ། །
དེ་ཉིད་འདི་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །
Die Aussage „Ich habe
in der Vergangenheit existiert“ ist nicht haltbar.
Was in der Vergangenheit existiert hat,
ist nicht das, was jetzt existiert.

27.4
དེ་ཉིད་བདག་ཏུ་འགྱུར་སྙམ་ན། །
ཉེ་བར་ལེན་པ་ཐ་དད་འགྱུར། །
ཉེ་བར་ལན་པ་མ་གཏོགས་པར། །
ཁྱོད་ཀྱི་བདག་ནི་གང་ཞིག་ཡིན། །
Vielleicht denkst du, dass das [Selbst
des letzten Lebens das gegenwärtige] Selbst ist,
aber die Aneignenden sind unterschiedlich.
Was ist dein Selbst, abgesehen von dem Aneignenden?

27.5
ཉེ་བར་ལེན་པ་མ་གཏོགས་པའི། །
བདག་ཡོད་མ་ཡིན་བྱས་པའི་ཚེ། །
ཉེ་བར་ལེན་ཉིད་བདག་ཡིན་ན། །
ཁྱོད་ཀྱི་བདག་ནི་མེད་པ་ཡིན། །
Es wurde aufgezeigt,
dass es abgesehen von dem Angeeigneten kein Selbst gibt.
Wäre das Angeeignete das Selbst,
würde dein Selbst nicht existieren.

27.6
ཉེ་བར་ལེན་ཉིད་བདག་མ་ཡིན། །
དེ་འབྱུང་བ་དང་འཇིག་པ་ཡིན། །
ཉེ་བར་བླང་བ་ཇི་ལྟ་བུར། །
ཉེ་བར་ལེན་པོ་ཡིན་པར་འགྱུར། །
Das Angeeignete ist nicht das Selbst.
Es entsteht und vergeht.
Wie könnte das Angeeignete
das Aneignende sein?

27.7
བདག་ནི་ཉེ་བར་ལེན་པ་ལས། །
གཞན་དུ་འཐད་པ་ཉིད་མ་ཡིན། །
གལ་ཏེ་གཞན་ན་ལེན་མེད་པར། །
གཟུང་ཡོད་རིགས་ན་གཟུང་དུ་མེད། །
Es ist nicht haltbar, dass das Selbst
anders als das Angeeignete ist.
Wenn es anders wäre, dann müsste es ohne das Angeeignete
wahrzunehmen sein, was jedoch nicht der Fall ist.

27.8
དེ་ལྟར་ལེན་ལས་གཞན་མ་ཡིན། །
དེ་ནི་ཉེར་ལེན་ཉིད་ཀྱང་མིན། །
བདག་ནི་ཉེ་བར་ལེན་མེད་མིན། །
མེད་པ་ཉིད་དུའང་དེ་མ་ངེས། །
Es ist also weder anders als das Angeeignete
noch identisch mit dem Angeeigneten.
Es gibt kein Selbst ohne Aneignung
und seine Nichtexistenz lässt sich auch nicht feststellen.

27.9
འདས་པའི་དུས་ན་མ་བྱུང་ཞེས། །
བྱ་བ་དེ་ཡང་མི་འཐད་དོ། །
སྔོན་ཚེ་རྣམས་སུ་གང་བྱུང་བ། །
དེ་ལས་འདི་གཞན་མ་ཡིན་ནོ། །
Es wäre nicht haltbar, zu sagen:
„Ich habe in der Vergangenheit nicht existiert.“
Dieses [Selbst] ist nicht anders als das,
was in früheren [Leben] existiert hat.

27.10
གལ་ཏེ་འདི་ནི་གཞན་གྱུར་ན། །
དེ་མེད་པར་ཡང་འབྱུང་བར་འགྱུར།
དེ་བཞིན་དེ་ནི་གནས་འགྱུར་ཞིང་། །
དེར་མ་ཤི་བར་སྐྱེ་བར་འགྱུར། །
Wenn [das Selbst] dieses [Lebens] anders wäre, würde es existieren,
auch wenn es das [Selbst des letzten Lebens] nicht gegeben hätte.
Außerdem würde das [Selbst dieses Lebens] fortbestehen und
es wäre geboren, ohne dass das [Selbst des letzten Lebens] gestorben wäre.

27.11
ཆད་དང་ལས་རྣམས་ཆུད་ཟ་དང་། །
གཞན་གྱིས་བྱས་པའི་ལས་རྣམས་ནི། །
གཞན་གྱིས་སོ་སོར་སྤྱོད་པ་དང་། །
དེ་ལ་སོགས་པར་ཐལ་བར་འགྱུར། །
Es würde absurderweise folgen, dass das Kontinuum [des Selbst] durchtrennt
und Karmas zerstört würden. Oder die jeweiligen Wirkungen des Karmas,

die von einer Person angesammelt wurden,

würden von einer anderen Person erfahren werden und so weiter.

27.12
མ་བྱུང་བ་ལས་འབྱུང་མིན་ཏེ། །
འདི་ལ་སྐྱོན་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར། །
བདག་ནི་བྱས་པར་འགྱུར་བ་དང་། །
འབྱུང་བའམ་རྒྱུ་མེད་ཅན་དུ་འགྱུར། །
Nichts kann aus etwas entstehen, das nicht existiert.
Daraus würden sich absurde Konsequenzen ergeben.
Das Selbst würde verursacht werden
oder es würde ohne Ursachen entstehen.

27.13
དེ་ལྟར་བདག་བྱུང་བདག་མ་བྱུང་། །
གཉིས་ཀ་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པར། །
འདས་ལ་ལྟ་བ་གང་ཡིན་པ། །
དེ་དག་འཐད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །
Darum sind die Ansichten
(1) „ich habe existiert“, (2) „ich habe nicht existiert“,
(3) beides oder
(4) keines von beidem nicht haltbar.

27.14
མ་འོངས་དུས་གཞན་འབྱུང་འགྱུར་དང་། །
འབྱུང་བར་མི་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བར། །
ལྟ་བ་གང་ཡིན་དེ་དག་ནི། །
འདས་པའི་དུས་དང་མཚུངས་པ་ཡིན། །
Die Ansichten „Ich werde in der Zukunft existieren“
oder „[Ich werde in der Zukunft] nicht existieren“
gleichen den Ansichten,
die sich auf die Vergangenheit beziehen.

27.15
གལ་ཏེ་ལྷ་དེ་མི་དེ་ན། །
དེ་ལྟ་ན་ནི་རྟག་པར་འགྱུར། །
ལྷ་ནི་མ་སྐྱེས་ཉིད་འགྱུར་ཏེ། །
རྟག་ལ་སྐྱེ་བ་མེད་ཕྱིར་རོ། །
Wenn ein göttliches Wesen ein Mensch wäre,
dann wäre [ein Mensch] beständig.
Ein göttliches Wesen würde nicht kausal entstehen,

denn das, was beständig ist, entsteht nicht kausal.

27.16
གལ་ཏེ་ལྷ་ལས་མི་གཞན་ན། །
དེ་ལྷ་ན་ནི་མི་རྟག་འགྱུར། །
གལ་ཏེ་ལྷ་མི་གཞན་ཡིན་ན། །
རྒྱུད་ནི་འཐད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །
Wäre ein Mensch anders als ein göttliches Wesen,
wäre er unbeständig.
Wenn ein Mensch und ein göttliches Wesen verschieden wären,
dann wäre ihr Kontinuum nicht haltbar.

27.17
གལ་ཏེ་ཕྱོགས་གཅིག་ལྷ་ཡིན་ལ། །
ཕྱོགས་གཅིག་མི་ནི་ཡིན་གྱུར་ན། །
རྟག་དང་མི་རྟག་འགྱུར་བ་ཡིན། །
དེ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །
Wenn [ein Wesen] teils göttlich
und teils menschlich wäre,
wäre es sowohl beständig als auch unbeständig.
Das würde jedoch keinen Sinn ergeben.

27.18
གལ་ཏེ་རྟག་དང་མི་རྟག་པ། །
གཉིས་ག་གྲུབ་པར་གྱུར་ན་ནི། །
རྟག་པ་མ་ཡིན་མི་རྟག་མིན། །
འགྲུབ་པར་འགྱུར་བར་འདོད་ལ་རག །
Ließe sich nachweisen, dass es
sowohl beständig als auch unbeständig ist,
dann müsste man davon ausgehen,
dass es weder beständig noch unbeständig ist.

27.19
གལ་ཏེ་གང་ཞིག་གང་ནས་གར། །
འོང་ཞིང་སོང་དུའང་འགྲོ་འགྱུར་ན། །
དེ་ཕྱིར་འཁོར་བ་ཐོག་མེད་པར། །
འགྱུར་ན་དེ་ནི་ཡོད་མ་ཡིན། །
Würde jemand von irgendwoher kommen
und sich irgendwohin begeben,
hieße dies, dass der Daseinskreislauf ohne Anfang ist.

Das ist er jedoch nicht.

27.20
གལ་ཏེ་རྟག་པ་འགའ་མེད་ན། །
མི་རྟག་གང་ཞིག་ཡིན་པར་འགྱུར། །
རྟག་པ་དང་ནི་མི་རྟག་དང་། །
དེ་གཉིས་བསལ་བར་གྱུར་པའོ། །
Wenn es nichts gibt, das beständig ist,
was ist es dann, das unbeständig ist?
Beständigkeit und Unbeständigkeit
lassen sich beide ausschließen.

27.21
གལ་ཏེ་འཇིག་རྟེན་མཐའ་ཡོད་ན། །
འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་ཇི་ལྟར་འགྱུར། །
གལ་ཏེ་འཇིག་རྟེན་མཐའ་མེད་ན། །
འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་ཇི་ལྟར་འགྱུར། །
Hätte die Welt ein Ende,
wie könnte es dann eine jenseitige Welt geben?
Wenn die Welt kein Ende hätte,
wie könnte es dann eine jenseitige Welt geben?

27.22
གང་ཕྱིར་ཕུང་པོ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུན། །
འདི་ནི་མར་མེའི་འོད་དང་མཚུངས། །
དེ་ཕྱིར་མཐའ་ཡོད་ཉིད་དང་ནི། །
མཐའ་མེད་ཉིད་ཀྱང་མི་རིགས་སོ།
Da das Kontinuum der Aggregate
wie das Licht einer Butterlampe ist,
machen weder seine Endlichkeit
noch seine Unendlichkeit Sinn.

27.23
གལ་ཏེ་སྔ་མ་འཇིག་འགྱུར་ཞིང་། །
ཕུང་པོ་འདི་ལ་བརྟེན་བྱས་ནས། །
ཕུང་པོ་དེ་ནི་མི་འབྱུང་ན། །
དེས་ན་འཇིག་རྟེན་མཐའ་ཡོད་འགྱུར། །
Wenn die vorherigen Aggregate enden würden
und die [gegenwärtigen] Aggregate nicht
in Abhängigkeit von [den vorherigen] entstünden,

dann hätte die Welt ein Ende.

27.24
གལ་ཏེ་སྔ་མ་མི་འཇིག་ཅིང་། །
ཕུང་པོ་འདི་ལ་བརྟེན་བྱས་ནས། །
ཕུང་པོ་དེ་ནི་མི་འབྱུང་ན། །
དེས་ན་འཇིག་རྟེན་མཐའ་མེད་འགྱུར། །
Würden die vorhergehenden Aggregate nicht enden
und die [gegenwärtigen] Aggregate würden nicht
in Abhängigkeit von [den vorherigen] Aggregaten entstehen,
dann hätte die Welt kein Ende.

27.25
གལ་ཏེ་ཕྱོགས་གཅིག་མཐའ་ཡོད་ལ། །
ཕྱོགས་གཅིག་མཐའ་ནི་མེད་འགྱུར་ན། །
འཇིག་རྟེན་མཐའ་ཡོད་མཐའ་མེད་འགྱུར། །
དེ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །
Wäre die Welt teils endlich und teils unendlich,
dann wäre sie sowohl endlich
als auch unendlich,
was keinen Sinn machen würde.

27.26
ཇི་ལྟ་བུར་ན་ཉེར་ལེན་པོའི། །
ཕྱོགས་གཅིག་རྣམ་པར་འཇིག་འགྱུར་ལ། །
ཕྱོགས་གཅིག་རྣམ་པར་འཇིག་མི་འགྱུར། །
དེ་ལྟར་དེ་ནི་མི་རིགས་སོ། །
Wie könnte das Aneignende
teilweise vergehen und
teilweise nicht vergehen?
Das ergibt keinen Sinn.

27.27
ཇི་ལྟ་བུར་ན་ཉེར་བླང་བ། །
ཕྱོགས་གཅིག་རྣམ་པར་འཇིག་འགྱུར་ལ། །
ཕྱོགས་གཅིག་རྣམ་པར་འཇིག་མི་འགྱུར། །
དེ་ལྟར་དེ་ཡང་མི་རིགས་སོ། །
Wie könnte das Angeeignete
teilweise vergehen und
teilweise nicht vergehen?

Auch das macht keinen Sinn.

27.28
གལ་ཏེ་མཐའ་ཡོད་མཐའ་མེད་པ། །
གཉིས་ཀ་གྲུབ་པར་གྱུར་ན་ནི། །
མཐའ་ཡོད་མ་ཡིན་མཐའ་མེད་མིན། །
འགྲུབ་པར་འགྱུར་བར་འདོད་ལ་རག །
Ließe sich nachweisen,
dass etwas sowohl endlich als auch unendlich ist,
müsste man davon ausgehen,
dass es weder endlich noch unendlich ist.

27.29
ཡང་ན་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་དག །
སྟོང་ཕྱིར་རྟག་ལ་སོགས་ལྟ་བ། །
གང་དག་གང་དུ་གང་ལ་ནི། །
ཅི་ལས་ཀུན་དུ་འབྱུང་བར་འགྱུར། །
Oder, weil alle Dinge leer sind, welche Ansichten
von der Beständigkeit und dergleichen könnten
irgendwo in Bezug auf irgendetwas auftreten?
Und warum würden sie überhaupt entstehen?

ལྟ་བ་བརྟག་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ཉི་ཤུ་བདུན་པའོ།། །།
Das war das siebenundzwanzigste Kapitel — die Untersuchung von Ansichten.

Abschließender Lobpreis
གང་གིས་ཐུགས་བརྩེ་ཉེར་བཟུང་ནས། །
ལྟ་བ་ཐམས་ཅད་སྤང་བའི་ཕྱིར། །
དམ་པའི་ཆོས་ནི་སྟོན་མཛད་པ། །
གཽ་ཏམ་དེ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །
Ich verneige mich vor Gautama Buddha,
der durch seine liebende Zuneigung
das erhabene Dharma lehrte,
das alle falschen Ansichten beseitigt.

Kolophon
དབུ་མ་རྩ་བའི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ཤེས་རབ་ཅེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་མངོན་པ་རྣམ་པར་གཞག་པ། །

དོན་དམ་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཡང་དག་པར་སྟོན་པ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཚུལ་གསལ་བར་བྱེད་པ། སློབ་དཔོན་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་མི་འཕྲོགས་པའི་མཁྱེན་རབ་དང་ཐུགས་རྗེར་ལྡན་པ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཐེག་པ་བླ་ན་མེད་པའི་ཚུལ་གསལ་བར་བྱེད་པ། རབ་ཏུ་དགའ་བའི་ས་བརྙེས་ནས། བདེ་བ་ཅན་གྱི་ཞིང་དུ་གཤེགས་པ། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་དང་བའི་འོད་ཅེས་བྱ་བར། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཡེ་ཤེས་འབྱུང་གནས་འོད་ཅེས་བྱ་བར་འགྱུར་བས་མཛད་པ་རྫོགས་སོ། ། ། །

Das vervollständigt die *Grundlegenden Verse des mittleren Weges, die Weisheit genannt werden*. Dieser Text, der das Abhidharma des universellen Fahrzeugs darstellt und die Wesenheit der letztgültigen Wirklichkeit lehrt, indem er die Methoden der Vollkommenheit der Weisheit verdeutlicht, wurde von dem erhabenen Meister und großartigen Wesen, dem edlen Nagarjuna, dessen Weisheit und Mitgefühl unvergleichlich sind, verfasst.
Nachdem er das unübertroffene Fahrzeug der Tathagatas erklärt hatte, erreichte er die sehr freudvolle Ebene und begab sich zum Buddha-Feld von Sukhavati, um dort in dem Weltsystem, das „Strahlendes Licht“ heißt, der Buddha zu werden, der als „Weisheit spendendes Licht“ bekannt ist.

དབང་ཕྱུག་དམ་པའི་མངའ་བདག་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་དཔལ་ལྷ་བཙན་པོའི་བཀའ་ལུང་གིས། རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་ཆེན་པོ་དབུ་མ་པ། ཛྙཱ་ན་ག་ག་དང་། ཞུ་ཆེན་གྱི་ལོ་ཙྪ་བ་དགེ་སློང་ཅོག་རོ་ཀླུའི་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་བསྒྱུར་ཅིང་ཞུས་ཏེ་གཏན་ལ་ཕབ་པ། འདི་ལ་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ཉི་ཤུ་རྩ་བདུན། །ཤུ་ཀ་བཞི་བརྒྱ་བཞི་བཅུ་རྩ་དགུ་ཡོད། བམ་པོ་ནི་ཕྱེད་དང་གཉིས་སུ་བྱས་སོ། །སླད་ཀྱིས་ཁ་ཆེའི་གྲོང་ཁྱེར་དཔེ་མེད་ཀྱི་དབུས། གཙུག་ལག་ཁང་རིན་ཆེན་སྦས་པའི་དབུས་སུ། ཁ་ཆེའི་མཁན་པོ་ཧ་སུ་མ་ཏི་དང་། བོད་ཀྱི་སྒྲ་བསྒྱུར་གྱི་ལོ་ཙྪ་བ་པ་ཚབ་ཉི་མ་གྲགས་ཀྱིས་མིའི་བདག་པོ་འཕགས་པ་ལྷའི་སྐུ་རིང་ལ་འགྲེལ་པ་ཚིག་གསལ་བ་དང་བསྟུན་ནས་བཅོས་པའོ། ། །སླད་ཀྱིས་ར་ས་འཕྲུལ་སྣང་གི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ། རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་ཀ་ན་ཀ་དང་། ལོ་ཙྪ་བ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཞུ་ཆེན་བགྱིས་པའོ། །

Im Auftrag seiner glorreichen und göttlichen Majestät, des großen Königs, des mächtigen und höchst vortrefflichen Herrschers [Trisong Detsen], wurde dieser Text von dem großen indischen Abt Jnanagarbha, einem Meister des mittleren Weges, und dem Mönch Chokro Lui Gyaltsen übersetzt, der seine Bedeutung in einem Text mit 449 Strophen in siebenundzwanzig Kapiteln — was eineinhalb *Bampo*[19] entspricht — bearbeitet und vervollständigt hat.
Später, während der Herrschaft von König Aryadeva, wurde die Übersetzung im Kloster von Ratnagupta (Kloster des Verborgenes Juwel), in der unvergleichlichen Stadt Anuparna in Kaschmir, gemäß Chandrakirtis Kommentar *Klare Worte*, vom Kaschmir-Abt Hasumati und dem tibetischen Übersetzer Patsap Nyima Drak überarbeitet.
Schließlich wurde im Tempel von Rasa Trulnang (in Lhasa) die endgültige Version des Textes durch den indischen Abt Kanaka und den Übersetzer Patsap Nyima Drak erstellt.

[19] Ein *Bampo* bezieht sich auf die Anzahl der Strophen eines Texts. Da Nagarjuna sagt, dass die *Grundlegende Weisheit* eineinhalb *Bampo* entspricht, lässt sich daraus schließen, dass ein *Bampo* hier etwa dreihundert Verse umfasst.